

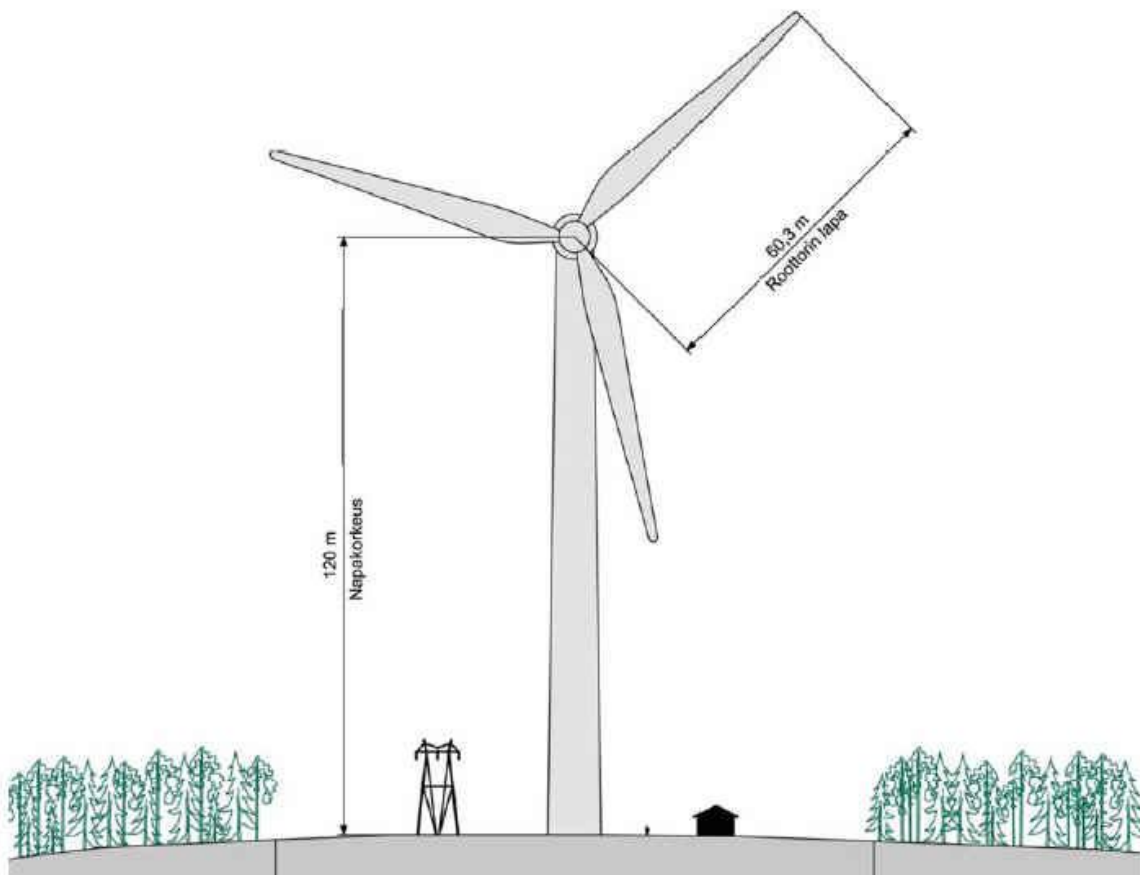
Kemijärven tuulipuistohankkeet

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Kangaslamminvaara, Untamovaara, Kuusivaara-Mömmövaara

Oxford Intercon Finland Oy:n Kemijärven tuulipuistohankkeita koskevan YVA ympäristövaikutusten arviointiselostuksen täydennys.

Kansalaismielipide Oxford Intercon Finland Oy:n Kemijärven tuulipuistohankkeista ottaen kantaa YVA-täydennyksessä esiin tulleisiin seikkoihin.

Hankkeesta vastaava taho: Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa (ELY-keskus) on ympäristö- vaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994 + muutokset) mukaista yhteysviranomaisen lausuntoa varten käsiteltävänä ympäristövaikutusten arviointi- selostuksen täydennys, joka koskee Oxford Intercon Finland Oy:n Kemijärven tuulipuistohankkeita Kemijärvellä.

MIELIPITEIDEN ESITTÄMINEN

Arviointiselostuksen täydennyksestä voi esittää mielipiteitä ja antaa lausuntoja kirjallisesti toimittamalla ne **viimeistään 22.3.2012** Lapin ELY-keskukseen. Käyntiosoite: Hallituskatu 5 C, Rovaniemi. Postiosoite: [Lapin ELY-keskus, PL 8060, 96101 Rovaniemi](#). Mielipiteet ja lausunnot pyydetään lähettämään myös sähköisesti osoitteeseen kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi (tekstiedostona).

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Alkulause	1
2.	Kaavoitus ja MRL:n velvoitteet	4
3.	Varjostuma ja siipien heijastusvälke sekä voimalan meluvaikutus	9
4.	Hankkeen ilmastonsuojelutavoite sekä hyödynsaajat ja sen maksumiehet	13
5.	Maisemahaitta asukkaille sekä järvimatkailulle	15
6.	Ympäristön suojelu ja turva-alueet	25
7.	Työllisyysvaikutus	28
8.	Yhteenveto	30

1. Alkulause

Allekirjoittanut uudistaa sanatarkasti kaiken sen, mitä on aikaisemmassa YVA-muistutuksessaan 30.9.2011 lausunut Oxford Intercon Finland Oy:n Kemijärven tuulipuistohankkeista. Aikaisemman muistutuksen pääpaino on kohdistunut Kuusivaara-Mömmövaara-alueen tuulipuistoon ja myös tämä YVA:n lisäselvityksen muistutus kohdistuu saman tuulipuiston ympäristöseikkoihin. Lisäselvityksessä on vaihtoehtoja lisätty supistetun voimalamäärän mukaisesti. YVA-lisäselvityksessä sanotaan:

”Arviointiselostuksen täydennysvaiheessa kehitettiin kokonaan uusi vaihtoehto VE3, jossa mm. Untamovaaran hankealueelle sijoitetaan huomattavasti vähemmän voimaloita. Suunniteltujen tuulipuistojen yhteenlaskettu teho on siten arviolta 69 MW – 105 MW, tuulivoimaloiden määrästä riippuen. Tuulipuistojen yhteenlaskettu tuulivoimalamäärä on toteutusvaihtoehdosta riippuen 23 – 35 voimalaa. Yksikköteholta tuulivoimalat ovat 3 MW, ja voimalan napakorkeus on 120 metriä. Roottorin halkaisija on myös 120 metriä. Kooltaan hankealueet vaihtelevat 1 068 – 1 487 ha. Tuulipuistojen merkittävimpiä vaikutuksia ovat maisemavaikutus, kasvillisuus- ja linnusto- sekä melu- ja varjostusvaikutukset. Tuulipuistojen rakentamisvaiheessa merkittävää on myös lisääntyvä raskasliikenne. Yksittäisten tuulivoimaloiden sijoituspaikat on pyritty valitsemaan vaarojen lakialueiden reunoilta, jolloin metsä osin peittää torniosaa.”

Taulukko 12. Hankevaihtoehtojen VE1, VE2 ja VE3 muodostamat kokonaisuudet.

Vaihtoehto	Voimaloiden lukumäärä			
	Kangaslamminvaara	Untamovaara	Kuusivaara-Mömmövaara	Yhteensä
Vaihtoehto VE0	0	0	0	0
Vaihtoehto VE1	13	9	8	30
Vaihtoehto VE2	15	11	9	35
Vaihtoehto VE3	11	5	7	23

YVA-lisäselvityksessä on maisemaselvitystä havainnollistettu lukuisin maastoprofiilikuvien sekä havainnevalokuvien. Allekirjoittanut on vaatinut, että näin suuressa hankkeessa on alueesta konstruoitava maastoprofiiliin mukainen pienoismalli, mihin vaarojen lakialueille on sijoitettu ko. tuulipuistot. **Edelleenkin tinkimätön vaatimus on hankkeen pienoismallin rakentaminen.** Kustannusmielessä pienoismalli ei edusta suurta kuluja hankkeen kokonaiskustannusarvio huomioiden. Vain pienoismallin tuomalla 3D-näkymällä voidaan mieltää hankkeen mittasuhteet ja tarkastella luotinarujen avulla myllyjen näkyvyys eri tahoille. Nyt vastaavaa näkymää on yritetty tavoitella muutamalla profiilikuvalla sekä havainnevalokuvilla vaatimattomalla menestyksellä.

Allekirjoittaneen muistutuksessa 30.9.2011 esitettiin vaatimus Kuusivaara-Mömmövaara tuulipuiston voimaloiden n:o 8 ja n:o 9 poistamisesta Ottavaaran Natura2000 alueen liian läheisen sijainnin vuoksi. Vaihto VE3:ssa on nämä voimalat poistettu, mutta ei Naturan vaan hankevastaavan perusteluissa mainitun vähäisen tehontuoton vuoksi. Erikoinen toteamus mikä tarkoittanee sitä, että hankevastaava ei myönnä tuulipuistojen kuormittavan Naturaa ja maisematai virkistysalueita tornirakenteillaan. Voimaloiden lukumäärän (9 voimalaa supistettu 7 voimalaan) pienentymisen johdosta on roottorin halkaisija vaihdettu 109 metristä 120 metriin. Valitettavasti suurempi roottori näkyy maisemassa varmuudella pidemmälle. Maisemahaitta on niin merkittävä, että Kuusivaara-Mömmövaara tuulipuistohankkeesta tulee kokonaan luopua!

Allekirjoittanut on todennut aikaisemmin:

”Weckmannin selvityksen mukaan voimalan torni (120 metriä) [näkyä maisemassa 400 kertaa tornin korkeus](#). Jo pelkästään tämän perusteella torni hallitsee maisemaa ja voidaan erottaa 48 km:n etäisyydeltä. Jos huomioidaan, että voimalat ovat korkeimpien vaarojen lakialueilla, on 50 km:n näkyvyys ympäristössä varma asia. YVA:n väittämät vaatimattomasta näkymästä maisemassa eivät vastaa totuutta. Voimalat kuormittavat maisemaa niin merkittävästi, että Kemijärvellä asiasta tulisi järjestää kuntalaisten keskuudessa kaikkia asukkaita koskeva mielipidekysely. Mikäli hanketta vastustetaan, niin siitä tulee luopua - ainakin esitettyjen puistoalueiden osalta.”

YVA-lisäselvityksessä todetaan, että asukaskyselyjä tehtiin marras-joulukuussa 2011 kirjekyselyillä.

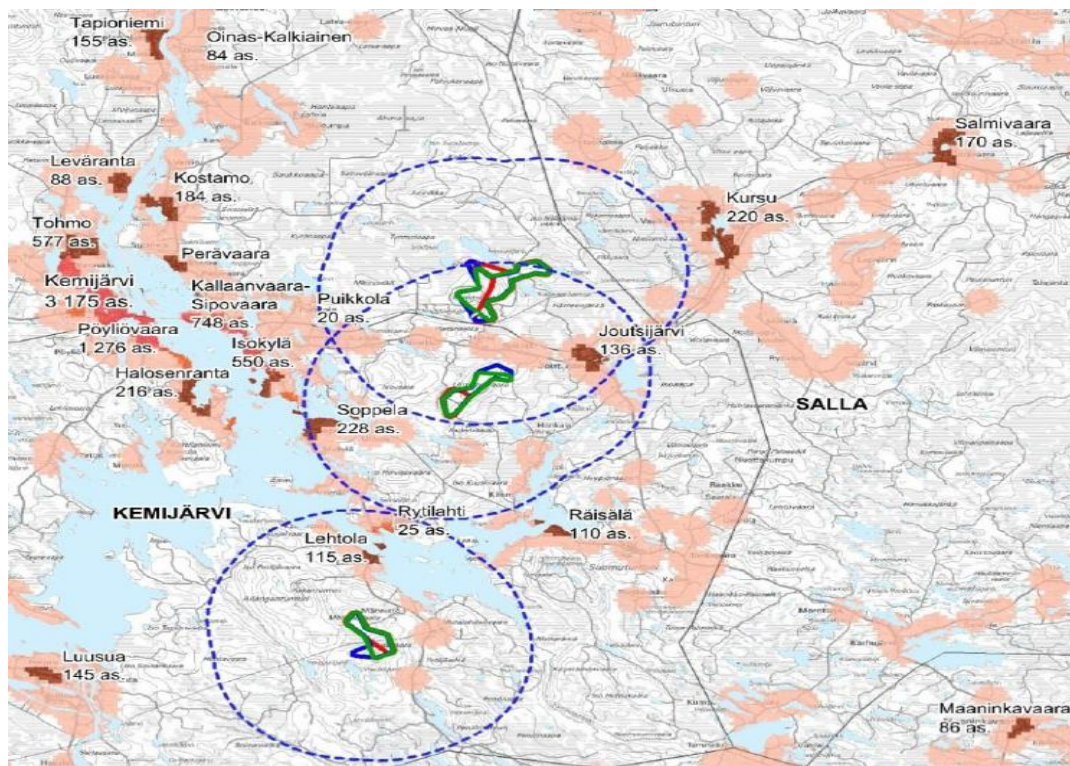
”Asukaskysely toteutettiin 26.11.-12.12.2011 välillä postikyselynä. Kysely lähetettiin satunnaisotannassa valituiksi tulleille **401** asukkaalle Kemijärvellä ja Sallassa. 135 lomaketta postitettiin Kemijärven keskustan alueelle, ja kymmeneen kylään kuhunkin 20 tai 25 kpl kylän asukasmäärästä riippuen.

Vastauksia kyselyyn tuli kaikkiaan **93 kpl**, eli 23,2 prosenttia kyselyn saaneista vastasi kyselyyn. Tämä kyselyn palauttaneiden osuus, vajaa neljännes, on matalahko mutta tavanomaista luokkaa eri asukaskyselyissä. Aikataulu ei sallinut karhukyselyn lähettämistä vastaamatta jättäneille, ja toisaalta se ei kokemusten mukaan olennaisesti nosta vastausprosenttia. Kyselyssä kysyttiin mm. elinoloihin, luonnon virkistyskäyttöön, maisemaan ja yleisesti tuulivoimatuotantoon liittyviä asioita. Lisäksi vastaajia pyydettiin merkitsemään kartalle tärkeitä luonto- ja maisemakohteita. Vastauksista 87 kpl tuli Kemijärven, kaksi Posion kunnan ja yksi Sallan kunnan alueilta; kolme oli merkinnyt muun asuinkunnan tai jättänyt kohdan tyhjäksi. Vastaajista 39 % oli naisia ja 59 % miehiä.”

Asukaskyselyn tuloksia on analysoitu ja niistä päätelty hankkeen hyväksyntä muka kattamaan kaupunkilaisten todellinen kannanotto tuulipuistoihin. Jotta asukaskysely olisi relevantti ja jotta mielipiteistä voitaisiin vetää jotain johtopäätöksiä, olisi kyselykirjeet tulleet lähettää suoraan tuulipuistojen vaikutusalueella asuville vakituksille asukkaille ja myös loma-asuntojen haltijoille sekä toisaalta kauempana asuville kaupunkilaisille. Vertailu paljastaisi hankkeen todelliset haittavaikutukset lähialueen asukkaille. Nyt käytettiin satunnaisotosta, joka ei sovellu tähän tuulivoimaselvitykseen. Jos asukas asuu yli 50 km etäisyydellä hankkeesta, ei homma juurikaan kiinnosta. Allekirjoittaneen vapaa-ajan asunto on 5 ... 7,5 km:n ympyrässä tuulipuistoalueista mutta en ole saanut sanoa omaa mielipidettäni asukaskyselyyn. Hankevastaava on täydellisesti epäonnistunut selvityksen teossa mutta harhautusmielessä kyselystä saa oivan työkalun. Pahinta olisi, mikäli vastaajista suuri osa olisi niitä maanomistajia, jotka vuokrasivat maitaan Kemijärven tuulipuistohankkeeseen. Tällöin kyselyn objektiivisuus lähestyisi täydellistä nollaa.

Kyselyjä lähetettiin 401 kpl ja vastauksia saatiin 93 kpl. Kemijärvellä on asukkaita runsaat 8400, joten kysely edustaa $93/8400 = 1,1 \%$ ymmärrystä hankkeesta! Heikko vastausprosentti osoittaa, että kyselyt on lähetetty täysin hakoteille ja asukkaille, joita hanke ei kiinnosta pätjän vertaa. Vetoaminen kiireeseen ei puhdistaa kyselyn vääristymää eikä anna kyselylle sitä luotettavuutta, mitä esitetty yhteenveto hanketta tukevana kannanottona antaa ymmärtää.

Sosiaalisen vaikutuksen arviointia päteväenä selvityksenä ei voida vähääkään hyväksyä. Kyselyn pätevyyttä madaltaa se olennainen seikka, että asukkailla ei ole ollut käytettävissä mitään havaintomateriaalia, jolla hankkeen kokoa ja mittasuhteita voitaisiin arvioida.

Allekirjoittaneen vaatimus pienoismallista olisi ollut avuksi hahmotuksessa, jos sellainen olisi rakennettu syksyn 2011 aikana. Tiettävästi pienoismallia ei ole tehty.

Asiassa tulee järjestää kaikkia Kemijärven vakituksia asukkaita ja loma-asunnon asukkaita koskeva uusintakysely, joka on kantaaottava hankkeen kieltämisen/myöntämisen suhteen. Kyselyn tulee olla myös hallitusta ja valtuustoa sitova hankepäätöstä tehtäessä.

Seuraavissa kappaleissa tarkastellaan vielä kertaalleen hankkeen ympäristövaikutuksia ja YVA:ssa ilmenneitä puutteita ja selvitystarpeita. Tarkastelu kohdentuu etupäässä Mömmövaara-Kuusivaaran sekä WPD Finland Oy:n 11 yksikön Ailankatunturin tuulipuistohankkeiden ympäristövaikutuksiin.

2. Kaavoitus ja MRL:n velvoitteet

Allekirjoittanut on useaan otteeseen kritisoinut, että Kemijärven tuulipuistohanke on edennyt takaperoisesti ilman voimassa olevaa maakuntakaavaa. Virkamiehet ovat pakotetusti joutuneet ottamaan kantaa hankkeeseen ennenaikaisesti ilman harkintaa voimala-alueista. Näyttää siltä, että asiassa on jo tehty peruuttamattomia sitoumuksia, joita koetetaan jälkijättöisesti hyväksyttää jopa itse tehtyä kiirettä hyödyntäen. Lapin maakuntakaava valmistunee tämän vuoden loppuun mennessä mutta nyt YVA:ssa esiintuodun aikataulun puitteissa rakentamiseen pyritään pääsemään jo tämän vuoden alkukeväästä. Maankäyttö- ja rakennuslaki säätelee alueiden käyttöä ja antaa velvoitteita maakuntakaavoitukseen sekä ohjeita kuntakaavoitukseen. Tuulivoimapuistojen osalta on syytä tuoda esille MRL pykälät §5 (momentti 3, 4, 5 ja 6) ja §28 (momentti 6 ja 7) sekä §137 (momentti 3).

137 § Maankäyttö- ja rakennuslaki 5.2.1999/132

5§ Alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää:

3) rakennetun ympäristön kauneutta ja kulttuuriarvojen vaalimista;

4) luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä;

5) ympäristönsuojelua ja ympäristöhaittojen ehkäisemistä;

6) luonnonvarojen säästeliästä käyttöä;

Edellä 1 momentissa säädettyjä tavoitteita toteuttavista kaavojen sisältövaatimuksista säädetään kunkin kaavamudon osalta jäljempänä tässä laissa.

28 § Maakuntakaavan sisältövaatimukset

Maakuntakaavaa laadittaessa on valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään. Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä huomiota maakunnan oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin. Kaava on mahdollisuuksien mukaan yhteen sovitettava maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntakaavoituksen kanssa.

Luonnonsuojelulain ([1096/1996](#)) 7 ja 77 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojeluohjelmien ja -päästösten sekä 32 §:ssä tarkoitettua maisema-alueita koskevien perustamispäästösten tulee olla ohjeena kaavaa laadittaessa.

Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota:

6) maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen; sekä

7) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyteen.

Kaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Kaavaa laadittaessa on selvitettävä, kenen toteutettavaksi kaava ja sen edellyttämät toimenpiteet kuuluvat.

Edellä tässä pykälässä mainitut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää.

137§ Rakennusluvan erityiset edellytykset suunnittelutarvealueella

Sen lisäksi, mitä rakennusluvan edellytyksistä muutoin säädetään, rakennusluvan myöntäminen 16 §:ssä tarkoitetulla suunnittelutarvealueella, jolle ei ole hyväksytty asemakaavaa, edellyttää, että rakentaminen:

- 1) ei aiheuta haittaa kaavoitukselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle;
- 2) ei aiheuta haitallista yhdyskuntakehitystä; ja

3) on sopivaa maisemalliselta kannalta eikä vaikeuta erityisten luonnon- tai kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä eikä virkistystarpeiden turvaamista.

Maankäyttö- ja rakennuslain uudistamisella, joka yksinkertaistaa tuulivoima-alueiden kaavoitusta, pyritään helpottamaan tuulivoiman rakentamista. Maankäyttö- ja rakennuslain uudistus astui voimaan huhtikuussa 2011.

Tuulivoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

77 a § ([11.2.2011/134](#)) Yleiskaavan käyttö tuulivoimalan rakennusluvan perusteena

Rakennuslupa tuulivoimalan rakentamiseen voidaan 137 §:n 1 momentin estämättä myöntää, jos oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa on erityisesti määrätty kaavan tai sen osan käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena.

77 b § ([11.2.2011/134](#)) Tuulivoimarakentamista koskevan yleiskaavan erityiset sisältövaatimukset

Laadittaessa 77 a §:ssä tarkoitettua tuulivoimarakentamista ohjaavaa yleiskaavaa, on sen lisäksi, mitä yleiskaavasta muutoin säädetään, huolehdittava siitä, että:

- 1) yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta alueiden käyttöä kyseisellä alueella;
- 2) suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön;
- 3) tuulivoimalan tekninen huolto ja sähkönsiirto on mahdollista järjestää.

77 c § ([11.2.2011/134](#))

Tuulivoimarakentamista ohjaavan yleiskaavan laatimiskustannukset

Jos 77 a §:n mukainen tuulivoimarakentamista ohjaava yleiskaava laaditaan pääasiallisesti yksityisen edun vaatimana ja tuulivoimahankkeeseen ryhtyvän taikka maanomistajan tai haltijan aloitteesta, kunta voi periä tältä yleiskaavan laatimisesta aiheutuneet kustannukset kokonaan tai osaksi. Kunta hyväksyy kaava-aluekohtaisesti perittävän maksun periaatteet ja maksun perimistavan sekä -ajan.

MRL-lain tulkinnan osalta ollaan ristiriitatilanteessa, koska asukkaiden ja muistutusten antajien näkemysten mukaan tuulipuistot loukkaavat nimenomaan maisemaa ja ympäristöä. Hankevastaava ja asiaa junailevat virkamiehet ovat esittäneet vain omia virkamiesnäkemystään, jolloin päätöksen teossa ollaan liki tulehtuneessa tilassa. MRL laki §5, §28 sekä §137 asettavat maisemalle, luento- ja kulttuuriympäristölle sekä alueen virkistyskäytölle erityisiä suojeluvaatimuksia. YVA sisällön vakuutteluista huolimatta voimalahankkeet eivät täytä MRL:n sisältöä. Puistojen sijoittaminen Kemijärven järvimaiseman herkimpiin kohtiin on brutaali ympäristöarvojen loukkaus ja voidaan jopa puhua ympäristöririkoksesta. On siten äärimmäisen tärkeää jäädä odottamaan Lapin liiton tämän vuoden lopulla valmistuvaa maakuntakaavaa, jottei peruuttamatonta vahinkoa aiheuteta ennenaikaisilla maastotöillä kuten voimaloiden tiepohjat ja ankkurikuopat. Maakuntakaavassa arvotetaan maiseman merkitys ja osoitetaan tuulipuistoille kestävän kehityksen mukaiset tuotantoalueet. Nyt meneillään olevat hankkeet eivät edusta kritiikintekävää ratkaisua.

YVA:ssa todetaan maakuntakaavoituksesta seuraavaa:

”Untamovaaran ja Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueita sivuaa valtakunnallisesti merkittävä Itä-Lapin matkailualue (mv 8401). Tällä alueella kehitetään kokonaisuuden matkailullista vetovoimaisuutta: luontoja kulttuurikohteet, reitit, liikenneyhteydet sekä markkinointi. Erityisesti kehitetään matkailukeskusten ja reitin varrella toimivien maaseudun yritysten yhteistyötä.

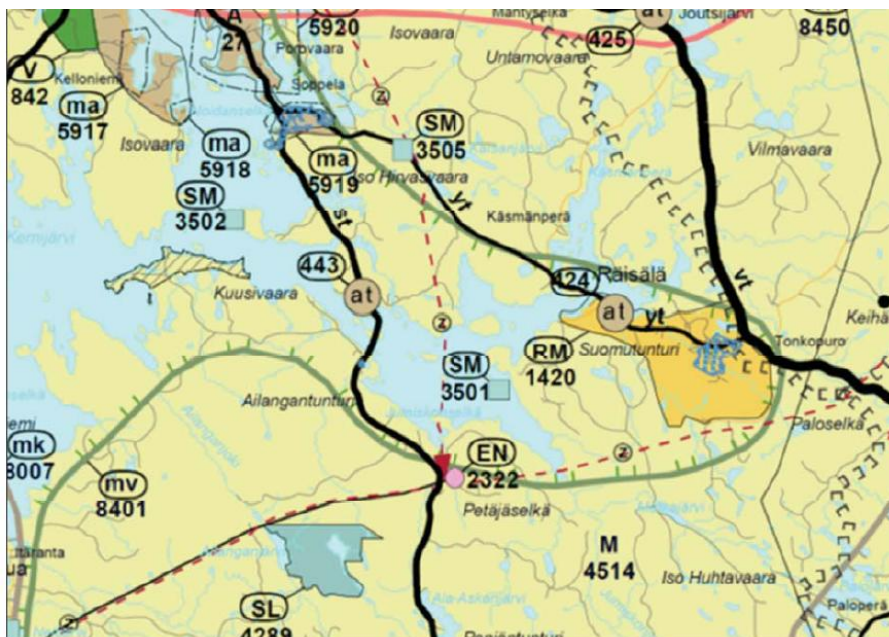
Kangaslamminvaaran hankealueen luoteispuolella noin 4 km, etäisyydellä sijaitsee maakuntakaavassa merkitty Tynnyriaavan luonnonsuojelualue (SL 4287). Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueen eteläpuolella, noin 0,2 km etäisyydellä, sijaitsee Ottavaaran luonnonsuojelualue (SL 4289).

Taulukko 22. Maakuntakaavamerkinnot ja niiden kuvaukset. (Lapin liitto 2004b)

Merkintä	Aluekuvaus
bk 8450	Barentsin käytävä: Barentsin käytävällä tarkoitetaan Murmanskin alueen, Suomen Lapin ja Skandinavian niemimaan pohjoisosien välisten liikenneyhteyksien ja niiden jatkoyhteyksien muodostamaa kokonaisuutta. Itä-Lapissa liikenneväylä sisältää valtatie 5 välillä Kemijärvi-Joutsijärvi ja kantatien 82 sekä rautatien lähiympäristöineen.
mk 8007	Luusua-Juujärvi: alueeseen kuuluvat Kemijärveltä Ulkuniemi, Luusua ja Juujärvi. Arvokkaita kulttuurimaisemia on Ulkuniemessä ja Oilunganniemessä sekä Juujärven valtakunnallisesti arvokas kylä. Seudullisesti merkittävä maaseutualue.
mv 8401	Itä-Lapin matkailualue: rengasmainen aluekokonaisuus muodostuu pääpiirteittäin reitille Ruka-Posio-Kemijärvi-Suomu-Pyhätunturi-Savukoski-Salla-Sallatunturi-Ruka. Valtakunnallisesti merkittävä matkailualue.
A 26	Kemijärven päätaajama
A 27	Kallanvaara-Isokylä-Soppela taajama
C 101	Kemijärven keskusta: seutukunnan tärkein palvelukeskus
at 424	Räisälän kylä: Suomen matkailukeskukseen tukeutuva kylä
at 425	Joutsijärven kylä: pääteitten risteyksessä oleva kylä
at 426	Kostamon kylä: Kemijokivarren itäpuolen suurin kylä
at 443	Lehtolan kylä: Posiontien varren suurin kylä
at 436	Kursun kylä (Salla): Kemijärven suunnan keskeinen kylä
V 842	Pöyliövaara-Pitkävaara: seudullisesti merkittävä virkistysalue
RM 1420	Suomutunturi: valtakunnallisesti merkittävä matkailualue
EN 2322	Jumiskon voimalaitos: tuotannossa oleva voimalaitos
SL 4287	Tynnyriaapa: Natura 2000 –alue ja soidensuojeluohjelma-alue
SL 4289	Ottavaara: Natura 2000 –alue ja vanhojen metsien alue
SM 3501	Jatulinlahti: maa- ja seutukunnallisesti merkittävä muinaisjäänne, rautakautinen asuinpaikka.
SM 3502	Ämmänvaara: maa- ja seutukunnallisesti merkittävä muinaisjäänne, lappalaisten palvospaikka
SM 3505	Kaisankangas: maa- ja seutukunnallisesti merkittävä muinaisjäänne, pyyntikuoppia 136 kpl.
ma 5901	Puikkolan kylä: valtakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö
ma 5917	Halosenranta: seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö
ma 5918	Kelloniemi: seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö
ma 5919	Soppela: seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö
ma 5920	Isokylä: seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö
ma 5928	Kursun kylä (Salla): seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö
M 5414	Maa- ja metsätalousvaltainen alue: pääasiassa maa- ja metsätalouteen soveltuva alue
T 712	Heinäkanan teollisuusalue: valtakunnallisesti merkittävä teollisuusalue

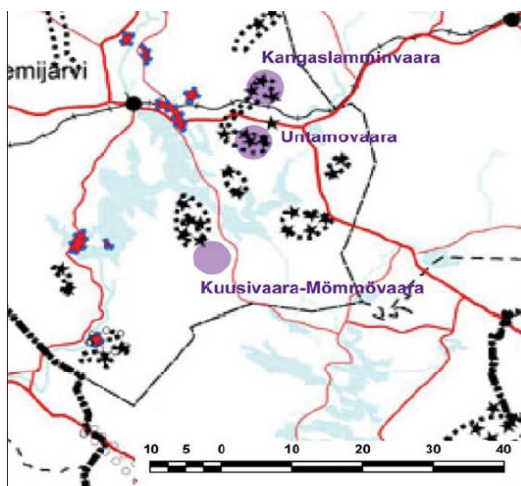
”Hankealueiden läheisyydessä sijaitsee useita merkittäviä kulttuuriympäristöjä: Puikkolan kylä (valtakunnallisesti arvokas, ma 5901), Halosenranta (seudullisesti merkittävä, ma 5917), Kelloniemi (seudullisesti merkittävä, ma 5918), Soppela (seudullisesti merkittävä, ma 5919), Isokylä (seudullisesti merkittävä, ma 5920) sekä Kursun kylä Sallassa (seudullisesti merkittävä, ma 5928).

Seudullisesti merkittävä Pöyliövaaran-Pitkävaaran maakuntakaavan virkistysaluevaraus (V 842) sijaitsee Kangaslamminkaavan ja Untamovaaran hankealueiden länsi- ja Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueen luoteispuolella.”

Kuva 32. Ote Itä-Lapin maakuntakaavasta. (Lapin liitto 2004a)

Itä-Lapin maakuntakaavan ote on vuodelta 2004, jolloin tuulivoiman tuotantoa ei Suomessa juurikaan ollut. Maakuntakaavaan merkitty mv8401 matkailualueen raja on tehty tuon ajan ymmärryksen mukaan, jolloin maisemaa mahdollisesti kuormittavat hankkeet olisivat vaakatasossa tapahtuvia paikallisia muutostöitä. Vuonna 2004 ei kukaan voinut kuvitella, että maisemaan nostetaan pystyyn 120-metrisiä myllyn torneja ja että torneissa pyörisivät halkaisijaltaan 120-metriset roottorit. Jos myllyhakkeet olisivat olleet tiedossa vuonna 2004, olisi mv8401 matkailurajalle tehty suojavyöhyke ja se kulkisi huomattavasti etelämpää. Tässäkin mielessä on syytä odottaa Itä-Lapin maakuntakaavan päivitystä. Jos tarkastellaan voimaloiden ympäristöjä tarkemmin niin todetaan maakuntakaavaan merkittyjen alueiden maisemallinen arvo sekä vaara-alueiden merkittävät näköalapaikat ja niiden lakialueet.

Maisemallista näkymää on vaikea mieltää arvokkaaksi, jos se turmellaan teollisilla rakenteilla kuten nostokurkimaisilla tuulivoimaloilla. Virkistyskäyttö menetetään, kun myllyt tuottavat lähikenttään meluhaitan sekä voimakkaita pyöriviä varjostumia aurinkopäivinä. YVA selostuksessa kuin ei myöskään lisäselvityksessä ole havainnollistettu, miltä maisema näyttää kun alueelle jalkaudutaan. Vain itselleen taloudellista etua saava voi nähdä kuvan mukaisessa asetelmassa jotain kaunista. Sanotaan, että kauneus on katsojan silmissä mutta tässä tapauksessa olisi parempi sanoa, että AHNEUS on katsojan silmissä. On vaikea ymmärtää, että matkailu saisi tästä näkymästä jotain etuutta. Uskomatonta naiiviutta kuvastaa ajatus, että turistit tulevat ihmettelemään tuulipuistoja ja että puistoihin tehtäisiin jopa töllymatkoja. Eurooppa ja kohta koko Etelä-Suomi on pilattu tuulipuistoilla, joten jos turisti jotain kaipaa, niin se on myllyvapaa vyöhyke.

Kuvan tuulivoimalat on sijoitettu Kolin maisemaan, joka tyypiltään edustaa Kemijärven maisemakokonaisuutta.

3. Varjostuma ja siipien heijastusvälke sekä voimalan meluvaikutus

YVA:ssa on tarkasteltu tuulivoimaloiden lähellä havaittavissa olevaa valon ja varjon liikkumisesta johtuvaa häiriötekijää, jotka syntyy auringon paistaessa tuulivoimalan takaa. Selvityksessä ei ole mainittu millä modulaatiosyvyydellä varjostuma tulkitaan olemassa olevaksi tai havaittavaksi tai häiritseväksi. On oletettavaa tulosten perusteella, että modulaatiosyvyys on vahva, koska varjostuma-ajat on epärealistisen pieniä. Häiritsevyys koetaan paljon aikaisemmin kuin esim. 50% modulaatiosuhteella.

Varjostumassa roottorin lapojen pyöriminen aiheuttaa liikkuvan varjon, joka voi ulottua satojen metrien päähän tuulivoimalasta auringon kulmasta riippuen. Selvityksessä todetaan, että edellä mainittu vaikutus syntyy yleensä vain tiettyinä vuorokauden aikoina, eikä läheskään kaikkina vuoden päivinä. Mallinnus on tehty tasamaan olosuhteisiin eikä mallinnus ota kantaa auringon pitkäkestoiseen matalalta paistamiseen talviaikana, jolloin varjostus voi olla moninkertainen. Kaukomaisemassa auringon paistaessa myllyjen takaa ei pimeää varjoa toki muodostu mutta silmä havaitsee roottorien pyörimisen ärsyttävänä, kun aurinko tai taivaanranta näyttää liikkuvan ilmaisten myllyn olemassaolon. **Varjostuman kaukovaikutuksen selvitys on jäänyt tyystin tekemättä!** Varjostumalla on vahva maisemaa kuormittava tekijä ja häiritsevyys voi turmella näkymän täydellisesti auringon nousujen tai laskujen osalta katsomissuunnasta riippuen. Surku tulee niitä loma-asunnon asukkaita, jotka joutuvat katsomaan laskevaa iltaurinkoa tuulipuiston voimaloita vasten. Hankevastaavalta tulisi saada tuntuva rahallinen korvaus maiseman menetyksestä.

Kuva Ailangantunturin ja Kuusivaara-Mömmövaaran voimaloista.

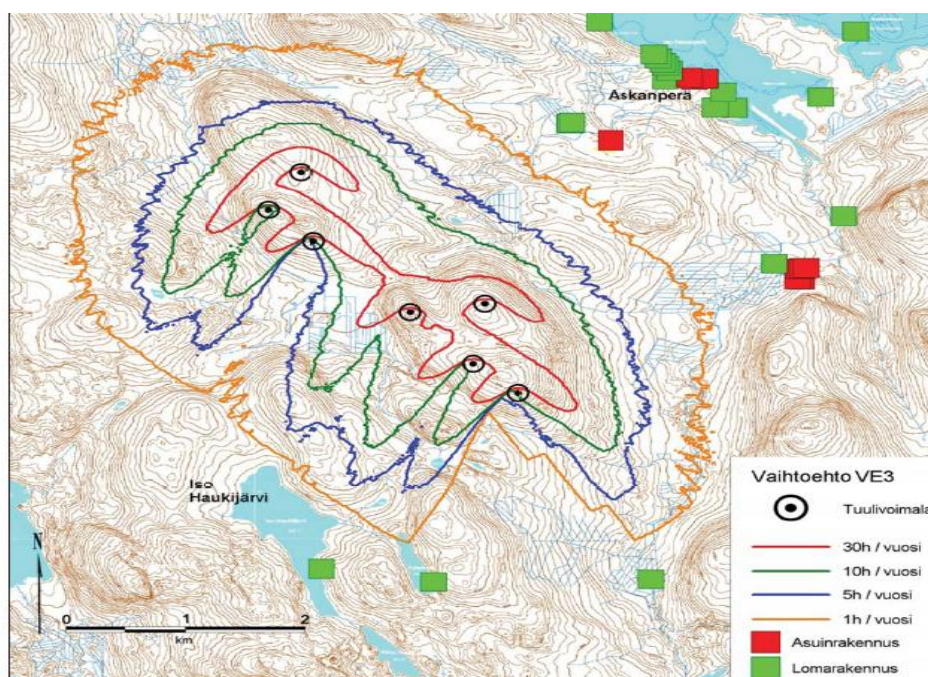
YVA:ssa varjostumasta todetaan:

”Kemijärven pohjoinen sijainti vaikuttaa merkittävästi alueen auringon valon määrään. Keskitälven pimeimpään aikaan auringon valoa riittää keskipäivällä vain muutamaksi tunniksi. Taulukossa 43 on esitetty auringon paistetunnit Rovaniemellä, joka on Kemijärveä lähinnä oleva mittausasema. (Ilmatieteenlaitos 2002) Kemijärvellä aurinko paistaa keskimäärin 1 550 tuntia (esim. Rovaniemellä 1 569 tuntia ja Sodankylässä 1 542 tuntia).”

Taulukko 43. Auringon paistetunnit 1971 – 2000 Rovaniemen lentoasemalla.

Kuukausi	Auringon paistetunnit			Kuukausi	Auringon paistetunnit		
	min	max	ka		min	max	ka
Tammikuu	1	31	11	Heinäkuu	122	431	269
Helmikuu	26	83	53	Elokuu	74	340	197
Maaliskuu	62	185	130	Syyskuu	53	178	118
Huhtikuu	96	253	187	Lokakuu	27	117	62
Toukokuu	140	400	246	Marraskuu	2	47	21
Kesäkuu	162	370	274	Joulukuu	0	6	1

”Pilvisellä säällä varjostusvaikutusta ei synny. Myös pysähdyksissä oleva tuulivoimala ei aiheuta varjostusvaikutusta. Varjostusvaikutus ulottuu pisimmälle silloin, kun aurinko paistaa matalalta, eli aamulla ja illalla. Auringon laskiessa riittävän matalalle yhtenäistä varjoa ei synny. Suomessa ei ole määritelty ohjearvoja varjon vilkkumisen kestolle vuodessa eli ajalle, jolloin varjon vilkkuminen voidaan havaita. Kemijärven tuulipuistojen varjostusmallinnusten mukaan, jotka arvioivat varjostusvaikutuksen ulottumisen 2 000 metrin etäisyydelle jokaisesta yksittäisestä tuulivoimalasta, varjostusvaikutus ei ulotu lähimpien asuinalueiden kohdalle.”

Kuva 142. Kuusivaara-Mömmövaaran VE3 varjostusmallinnus ja lähimmät loma- ja asuinrakennukset.

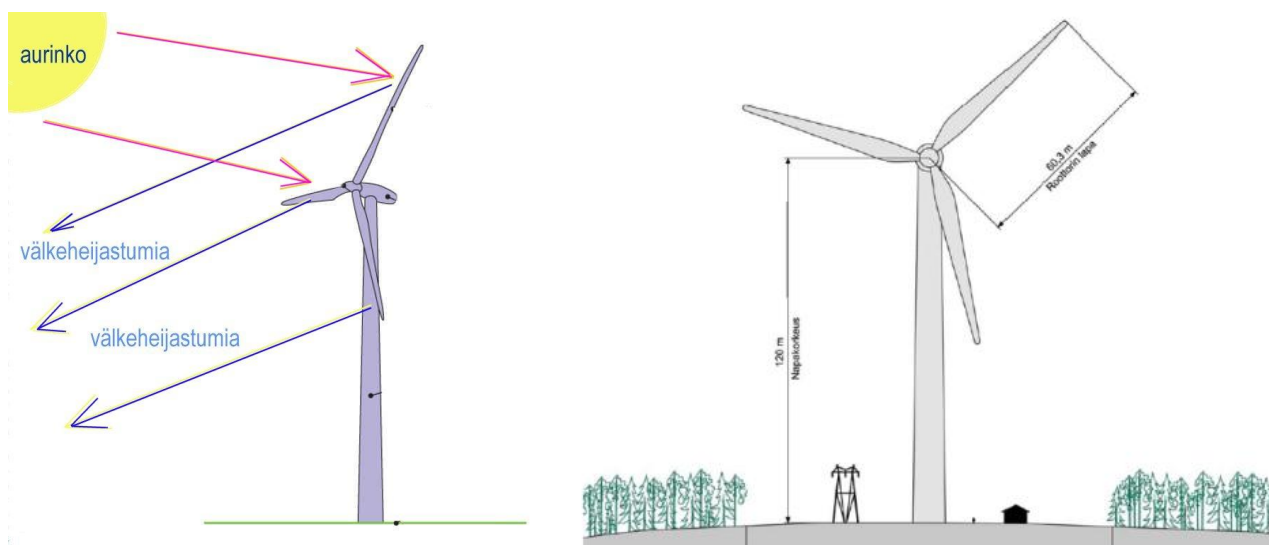
Punaisen viivan rajaaman vyöhykkeen sisäpuolella varjostusvaikutus on mahdollinen 30 tuntina vuodessa. Vihreän viivan rajaaman vyöhykkeen sisäpuolella varjostusvaikutus on mahdollinen 10 tuntina vuodessa ja sinisen viivan rajaamalla vyöhykkeellä 5 tuntina vuodessa. Yhden tunnin varjostusvaikutuksen alueelle sijoittuu lomakiinteistö.

Mallinnus ei kerro varjostuman modulaatiosyvyyttä, jolloin tuloksena saadaan haluttu ja hyväksyntäkriteerin täyttävä simulaatio. Tämä mallinnus kertoo ainoastaan sen, että rajattujen viivojen sisällä asuminen tulisi olemaan sietämätöntä. Mallinnus ei ota kantaa varjostuman äsytävyyteen kaukokentässä, joten vakituisen ja loma-asutuksen kannalta voimat ovat liian lähellä.

Kokonaan vaille huomiota on jäänyt siipien välke auringon paistaessa roottorin etupuolelta. Välkymisestä on ollut vähän tietoa saatavilla mutta ongelma tiedostetaan kyllä. YVA-selostuksessa ei ole asiasta mainittu mitään mutta lisäselvityksessä pari lausetta kuvaa asiaa:

”Kun ollaan 15–20 kilometrin etäisyydellä, lapoja ei voi enää havaita paljaalla silmällä, mutta ihanteellisissa olosuhteissa torni erottuu jopa 20–30 kilometrin päähän. Lisäksi on huomioitava ns. vilkkumisefekti, joka korostaa tuulivoimaloiden näkyvyyttä: [utuisella ja aurinkoisella säällä pyörivien roottorien lavoista heijastuu pieniä valonsäteitä.](#)”

Siipipinnat muodostavat valoa heijastavan kirkkaan pinnan, joka heijastaa auringon valoa, kun säde kohtaa pinnan sopivassa kulmassa. Siipipinnan käsittelyllä voidaan vaikuttaa valon heijastumaan mutta toiminnan kannalta siiven pinnan tulee olla mahdollisimman sileä, joten heijastavan peilipinnan edellytykset täyttyvät. Musta mattasiipi imisi kaiken valon, mutta yleisesti käytetään harmaaksi maalattua pintaa. Mikäli siiven pinta olisi peilin tavoin täydellisesti säteen heijastava, näkyisivät tuulivoimalat satojen kilometrien päähän. Varmuudella siipien välke tulee näkymään kauas kaukomaisemassa – jopa niin kauas, ettei itse siipeä näy mutta välkähdys kyllä. Lähietäisyydellä heijastusvaikutus voi olla hyvinkin häiritsevä. **Selvitys heijastumista tulee tehdä viipymättä.**

Melun osalta turbiinin lähtötaso on noussut 1 dB:n verran johtuen suuremman roottorin aiheuttamasta mekaanisesta rasituksesta. Melutarkastelun osalta allekirjoittanut pitäytyy siihen mitä on asiasta aikaisemmin lausunut.

Tuulipuistovaihtoehto VE3 melumallinnukset	
Laskennassa käytetty turbiinityyppi	WinWinD-3 D120 HH120
Turbiinin melun lähtötaso	LwA. ref. 107 dB
Laskentastandardi	ISO 9613 General (Ground attenuation; alternative)
Tuulen nopeus	8 m/s, kymmenen metrin korkeudella maanpinnasta mitattuna
Laskentapisteen korkeus	2 m

YVA-selostuksessa todetaan:

Tuuliturbiinien aiheuttama melu voi hyvin olla kuultavissa pitkän matkan päästä, mutta taso, jolla ääni kuullaan on hiljainen. Melutasoon vaikuttavat laskevasti tai nostavasti voimaloiden lukumäärä, maasto ja kasvillisuus. Taustääänet vaimentavat tuulivoimaloiden aiheuttamaa ääntä. Hankealueiden läheisyydessä, jo muutaman kilometrin etäisyydellä kulkee autoteitä, jolloin tilanne, että henkilö kuulee pelkän tuulivoimalan äänen tällä etäisyydellä, on harvinainen. Ohi kulkevat autot, kesällä kasvillisuuden ja lehtien kahina sekä muut ihmisen aiheuttamat äänet peittävät tuulivoimaloiden ääntä.

Todetaan, että aluetta rasittaa lisäksi WPD Finland Oy:n Ailangantunturin tuulipuistohankeen 11 tuulivoimalaa. Ailangantunturin ja Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueet ovat noin 3 kilometrin etäisyydellä toisistaan. Molempien tuulipuistoalueiden etäisyys lähimmistä kiinteistöistä tai loma-asunnoista on 2 – 3 km. Tuulivoimaloiden äänet eivät YVA-väittämän mukaan kantaudu niille asti.

Pitää kuitenkin muistaa, että tämän kokoluokan tuulivoimapuistot ovat ensimmäisiä laatuaan sisämaassa, joten luotettavaa ja kokemusperäistä mittaustietoa ei ole saatavilla. Jos simulaatiossa on parametrivirheitä, niin voimaloiden rakentamisen jälkeen mitään ei ole tehtävissä, jolloin myllyjen viuh-viuh-äänet kantautuvat järvien selällä 10 kilometrien päähän (toki alle 30 dB tasolla mutta saunan laiturilla ilta-auringossa istuen sietämättömän kovina kuitenkin).

Melun osalta mahdollinen haittavaikutus kohdistuu kipeimmin juuri loma-asutukseen. Maastossa kulkemisen osalta sekä melu että varjostuma ja välke pilaavat ympäristön täydellisesti, jolloin alue tuhoutuu luonnossa virkistymisen näkökulmasta katsoen. Matkailu ei tule saamaan myllyistä väitettyä etuutta vaan pikemminkin myllyt karkottavat potentiaaliset turistit jatkamaan ripeästi matkaansa kohti myllyvapaita erämaita Sodankylän pohjoispuolelle.

Yhteenvedona YVA-lisäselvityksen osalta todetaan, että edellä mainitut selvityspuutteet varjostuman kaukovaikutuksen tuomasta haitasta sekä siipipinnan heijastusvälkynnän merkityksestä viihtyvyyttä laskevana tekijänä tulee viipymättä selvittää. Molemmat osa-alueet tuovat merkittävän haittavaikutuksen laajalle alueelle. YVA-lisäselvitys tuleeikin palauttaa hankevastaavalle täydennysselvityksiä varten.

4. Hankkeen ilmastonsuojelutavoite sekä hyödynsaajat ja sen maksumiehet

Suomi on asettanut tavoitteeksi, että vuonna 2020 uusiutuvilla energiamuodoilla tuotetaan 38 % Suomessa tarvittavasta energiasta (TEM 2010). Tavoitteen saavuttamiseksi tuulivoiman rakentamista tuetaan syöttötariffilla, jonka eduskunta hyväksyi joulukuussa 2010. Syöttötariffi saatettiin voimaan maaliskuussa 2011. Syöttötariffituki nostaa sähkön hintaa ja sähkönkäytön asiakkaat maksavat tuulivoiman tuomaa lisähintaa energialaskuissaan. Sähköyhtiöiden toimitusasiakkuus ei estä sähkön valtakunnallista hinnannousua. Myös kemijärveläiset saavat oman tuulivoimalisänsä sähkölaskuihinsa vaikka tuulivoimantuotantoa harjoitetaan vieressä.

Pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastategiassa valtioneuvosto asetti tavoitteeksi, että tuulivoimaa valjastetaan käyttöön vuoteen 2020 mennessä noin 6 TWh. Näin tehdessään valtioneuvosto lunastaa EU:lle antamansa lupauksen CO₂-päästöjen vähentämisestä rakentamalla vähäpäästöistä tuulivoimaa. Tavoitteen saavuttamiseksi Suomeen tulisi rakentaa vähintään 700 ... 1000 kappaletta 3 MW:n suuruisia tuulivoimaloita. Kyseessä on siis pakote, jota ruokitaan avokätisellä voimaloiden investointituilla sekä käytönaikaisella syöttötariffituella. Pakotteen alla kuntalaisia painostetaan ottamaan vastaan tuulipuistoja ympäri Suomea. Toteutuessaan Kemijärven tuulipuistohankkeet edustaisivat tästä tavoitteesta noin 3 - 5 %.

YVA-lisäselvityksessä sanotaan:

”Tuulivoimalla tuotettu sähkö ei juuri aiheuta kasvihuonepäästöjä. Tuulivoiman hiilidioksidipäästöt on arvioitu 10 grammaksi megawattituntia (MWh) kohden. Siten hankealueilla tuotetulla sähköllä ei ole vaikutusta alueiden ilmanlaatuun. Tuotannonaikaisia päästöjä syntyy ainoastaan voimaloiden huollosta. Tuotannonaikaisia päästövähennyksiä arvioitaessa yleisesti hyväksytyksi tavaksi on tullut käyttää Suomen hiililauhdetuotannon keskimääräisiä päästökertoimia, jotka ovat hiilidioksidille 680 kg/tuotettu MWh sähköä, typenoksidoille 0,7 kg/tuotettu MWh sähköä, rikkidioksidille 1,06 kg/tuotettu MWh sähköä sekä hiukkasille 0,04 kg/tuotettu MWh sähköä.

Tuulivoiman voidaan katsoa korvaavan aina jotain muuta päästöjä tuottavaa tuotantomuotoa. Tällä hetkellä tuulivoima korvaa ensisijaisesti hiilellä ja kaasulla tuotettua sähköä. Suomen hiililauhdetuotannon keskimääräisiä tuotantokertoimia käyttäen vähentäisivät Kemijärven tuulipuistot hiilidioksidipäästöjä 87 720 – 131 240 tonnilla vuodessa.”

(Taulukko 52). Hiilidioksidi (CO₂), typen oksidit (NO_x), rikkidioksidi (SO₂), hiukkaset (PM).

Taulukko 52. Kemijärven tuulipuistojen arvioidut päästövähennykset.

Päästölähde	Voimaloiden lkm	Arvioitu tuotanto/a (MWh)	Päästövähennys, t/a			
			CO ₂	NO _x	SO ₂	PM
Vaihtoehto VE1	30	166 000	112 800	116	176	6,6
Vaihtoehto VE2	35	193 000	131 240	135	205	7,7
Vaihtoehto VE3	23	129 000	87 720	90	137	5,2

Hankevastaava Oxford Intercon Finland Oy lunastaa osaltaan valtioneuvoston lupaus mutta kysyä sopii **kenen puolesta** ja **ketä hyödyttäen**. Tässä pitää huomata, että hankkeen takana on ulkomainen taho, jonka tarkoitus on tuottaa omistajilleen paljon rahaa. Tuulipuiston loppukäyttäjä on tässä vaiheessa tuntematon.

YVA-lisäselvityksessä sanotaan:

”Syöttötariffi tarkoittaa tarifiin perustuvaa tuotantotukea. Syöttötariffi on tuki, joka maksetaan verkkoon syötetystä sähköstä. Euroopan unionin eri jäsenmaissa käytössä olevien syöttötariffi järjestelmien tarkoituksena on edistää uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön määrää ja erityisesti tuotantokapasiteettia. Suomessa syöttötariffi on **83,50 euroa** megawattitunnilta maatuulivoimaloille. Vuonna 2013 käynnistyvät tuulivoimalat saavat syöttötariffia **105,30euroa** megawattitunnilta. Tätä korotettua tukea maksetaan korkeintaan kolme vuotta. Suomen tavoite on tuottaa 2.500 MW sähkö tuulivoimalla vuoteen 2020 mennessä. Syöttötariffia myönnetään hankkeille, jotka mahtuvat tämän 2.500 MW:n tuotantomäärän sisään. Tämän jälkeen rakennettavat tuulivoimalaitokset eivät saa syöttötariffia. (TEM 2010)”

Voidaan havaita, että Suomi tarjoaa avokätisesti varman ”kultasuonen” tuulivoimatuotannon harjoittamiseen. Omistuspohjaa ei ilmeisesti kontrolloida, koska ulkomaiset yritykset pääsevät tänne esteettä. Paheksuttavaa asetelmassa on se, että verovaroin tuetaan hankkeita, joiden tuottama hyöty valuu maamme rajojen ulkopuolelle hyödyttämään voimaloiden todellisia omistajia.

Kritiikki on ajankohtainen myös siksi, että meneillään olevassa taantumassa valtioneuvosto kiristää verotusta ja vähentää yhteiskunnan palveluja satojen miljoonien eurojen ellei peräti miljardin euron luokassa. Kansalaisilta edellytetään kovien aikojen edessä mukautumista elintason laskuun.

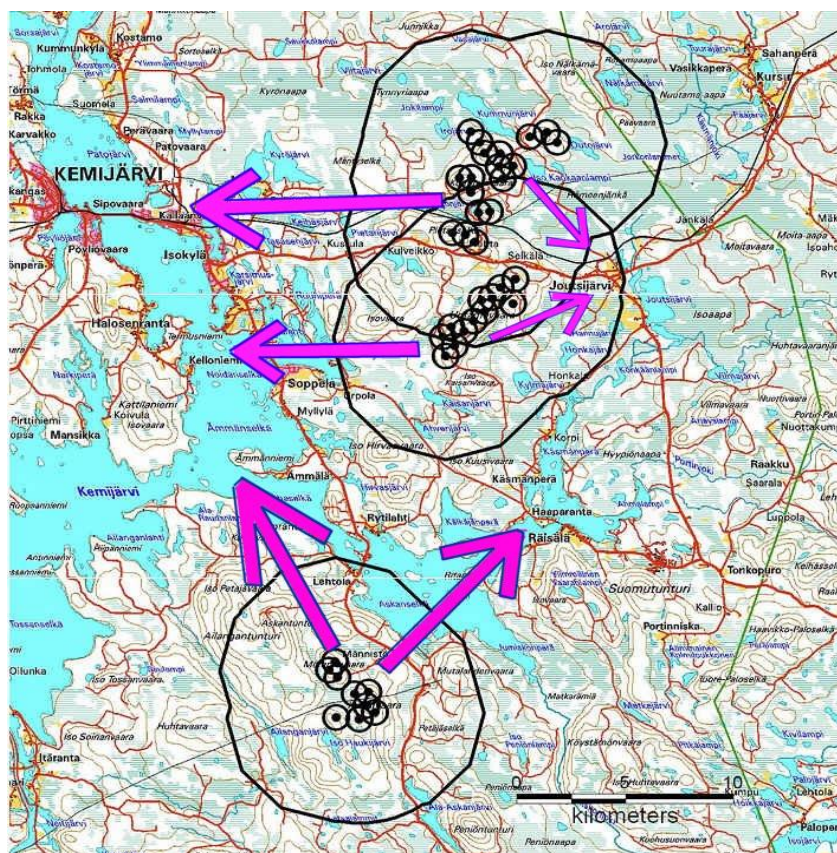
Tuulipuistojen tuottama sähkö tulee osaltaan myös nostamaan sähkön hintaa. Kova lasku Suomen EU-velvoitteista. Suomi on valinnut ydinvoiman energiantuotannon selkärangaksi ja laitoksia rakennetaan tuottamaan sähköä yli oman tarpeen, joten tuulivoimalla ei ole strategista merkitystä muussa mielessä kuin maamme ympäristöimagon nostamisessa. Todetaan, että CO₂-kaasun ilmastoja lämmittävästä vaikutuksesta on olemassa ristiriitaisia tulkintoja.

Virallinen ja protokollan mukainen tuulipuistojen perustavoite Suomen osalta on CO₂-kaasun vähentäminen sekä maakohtaisen hiilijalanjäljen pienentäminen. Mutta jos voimaloiden omistuspohja on Englannissa, Saksassa, Virossa tai missä muualla tahansa, niin silloin omistajalla on oikeus kotiuttaa voimaloiden tuottama CO₂-päästöyksikkö omaan maan eduksi. CO₂-päästöyksiköistä käydään avointa huutokauppaa ja säästötonnit (87.720 CO₂_tn) ovat siinä kauppatavaraa. YVA-selostuksessa tai YVA-lisäselvityksessä ei ole otettu kantaa CO₂-päästöyksikköjen omistukselliseen oikeuteen, joten allekirjoittaneella ei ole käsitystä hankkeen eduista kemijärveläisten osalta. Tuotannon taloudelliset edut menevät ilmeisesti yrittäjän taskuun, mutta haitat jäävät kemijärveläisten kärsittäväksi. Tuulivoima olisi tällä hetkellä tappiollista liiketoimintaa ilman merkittävää laiteinvestointitukea sekä ilman vahvaa syöttötariffitukea.

Vanha sanonta kuuluu: ”Ei se ole hölmö joka pyytää vaan se, joka antaa.” Kemijärveläisiltä on pyydetty tuulivoimatuotannon alustaksi maisemallisesti parhaita näköalapaikkoja Kemijärven vaaramaisemasta. Allekirjoittanut on peräänkuuluttanut päättäjiltä viisautta ja harkintaa sekä vaatinut hankkeesta luopumista mutta tehdyt esitykset eivät ole lisänneet päättäjien viisautta.

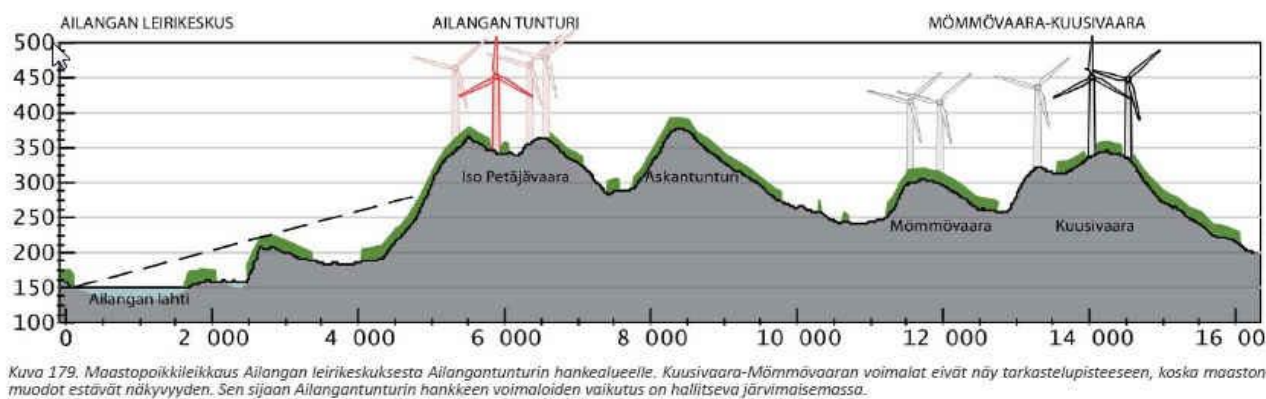
5. Maisemahaitta asukkaille sekä järvimatkailulle

Tuulivoimaloiden merkittävin ympäristöhaitta on niiden näkyminen maisemassa. Voimalat on sijoitettu alueelle, mihin ne eivät kuulu eikä silmä niihin koskaan totu. Tuulipuistojen sijoittaminen alueen korkeimpien ja samalla komeimpien vaaranhuippujen päälle 280 - 320 mmpy tasolle takaa sen, että tornit ja roottori näkyvät todella pitkälle. Jos vaaranlaen puusto kasvaa 15 – 25 metriä korkeaksi niin torni on silti 100 metriä profiilipinnan yläpuolella. YVA:n selvitys puhuu epävarmuudesta ja siitä, että **"epävarmuus estää tottumisen uuteen maisemaan"**. Valistustyöllä ja asennekasvatuksella saataisiin "asukkaat tottumaan uuteen kulttuurinäkymään". **Tämä on pakottamista**, missä uhreille (alueen asukkaille) **tuotetaan inestistä tuskaa** ja edellytetään tottumista kipuun. Monille alueen asukkaille maiseman tuhriminen torniviidaktoon on tuskaltaan elämän kokoinen asia. Menetyks on niin kova, ettei siihen elinaikanaan totu.

YVA:ssa vähätellään Ailankatunturi-Askanvaara-Mömmövaara-Kuusivaara alueen merkitystä matkailu- ja virkistysalueena. Tämä pitkä vaarajono on yhtenäinen maisemakokonaisuus, jonka arvoa ei ehkä vielä ole tiedostettu riittävän selvästi. Alueelle ei ole ymmärretty hakea maisemasuojelun statusta mutta se ei tarkoita sitä, että kemijärveläisten kansallisaarre olisi vapaata riistaa ja luvallinen ryöstökohde. Hankevastaavaan röyhkeys iskeä kyntensä alueen upeimpien vaarojen kimppuun vetää hiljaiseksi. Yhteiskunnassa on vallalla käsittämätön buumi: **"Olkaa rohkeita, olkaa ahneita!"** Ahneus on tämänkin voimalahankkeen key drive, koska hankevastaava on ilmaissut siirtävänsä voimaloiden omistuksen niiden valmistumisen jälkeen loppuasiakkaalle. Ilmastonsuojelu ja CO₂-kaasun vähentäminen tuulivoimaloiden avulla on vain työkalu rahan monistamisessa. Maanomistajille tarjotaan murusia ahneuden alttarilta.

YVA-lisäselvityksessä todetaan: "Ailangantunturille on suunniteltu rakentaa 11 tuulivoimalayksikköä. Rakennettavien ja parannettavien huoltoteiden määrä ei ole tiedossa. Kun tarkastellaan Ailangantunturin ja Kemijärven tuulivoimapuistohankkeiden vaihtoehtoa VE 3 yhteisvaikutuksia, muutos on selkeä ja kohdistuu voimakkaimmin Kemijärven vesistöalueelle. Yhteisvaikutuksen seurauksena vesistöalueelta ei juuri löydy alueita, joille tuulivoimaloita ei näy. Myös ranta-asutukseen kohdistuvat maisemavaikutukset ovat laajemmat ja hallitsemattomammat kuin missään muissa Kemijärven tuulivoimapuistojen hankevaihtoehtoissa."

Maastoprofiiliin mukaan Ailankantunturin ja Kuusivaara-Mömmövaaran tuulivoimalat hallitsevat täysin maisemaa. Luontomatkailun ja virkistymisen kannalta ei ole mitään mieltä rasittaa itseään ja pahoittaa mieltään menemällä kuvan mukaiseen maisemaan. Mikäli molemmat hankkeet toteutuvat, on maisemakatastrofi täydellinen. Ailangan leirikeskus sijaitsee Kemijärven rannalla. Leirikeskuksen suunnalta katsottuna Ailangantunturin voimalat hallitsevat maisemaa. Leirikeskuksesta tehtävät vaellusretket Iso-Petäjävaaralle – Askantunturille – Mömmövaaralle – Kuusivaaralle eivät houkuttele hankkeiden toteutumisen jälkeen.

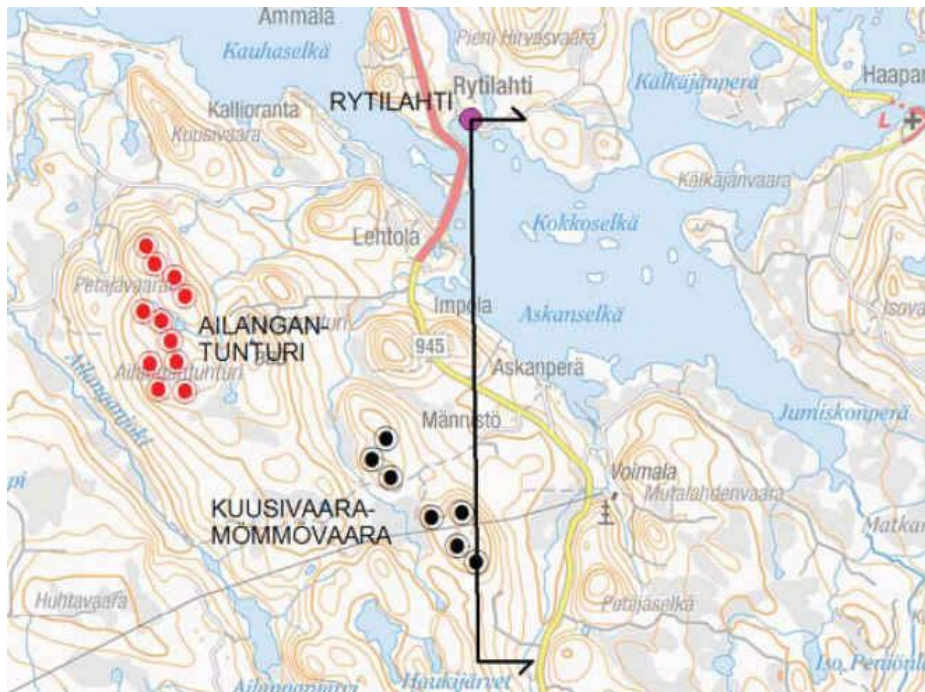
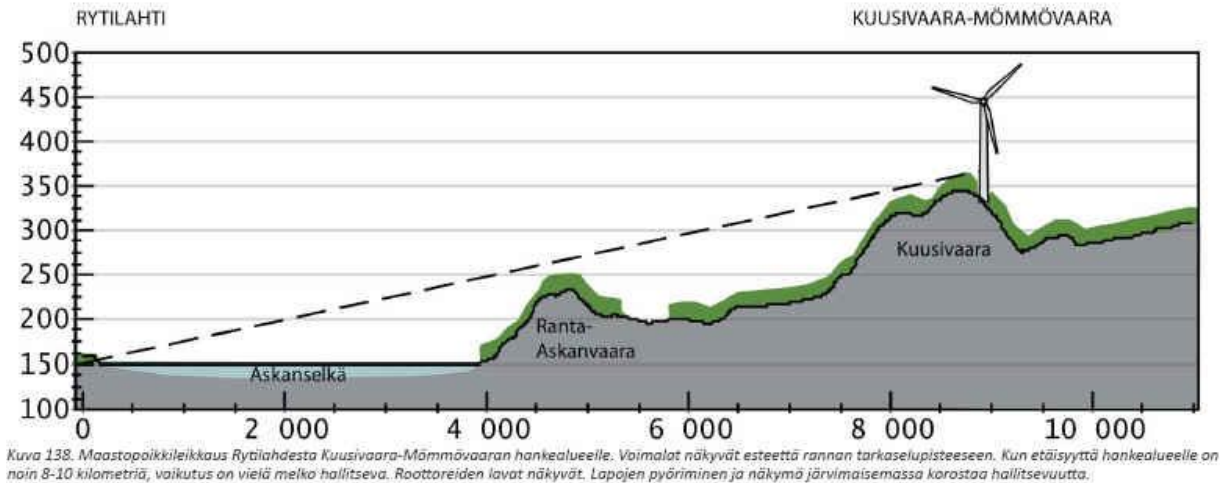
YVA-lisäselvityksessä Ailangan leirikeskuksesta sanotaan:

"Ailangan leirikeskus sijaitsee Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueesta noin 10 km luoteeseen. Ranta-alueille näkyy Kangaslamminvaaran ja Untamovaaran hankealueiden voimaloita. Koska matkaa Kangaslamminvaaralle on yli 20 kilometriä, voimalat uppoavat taustaan eikä vaikutus ole kovin merkittävä. Untamovaaralle on matkaa 16 kilometriä, joten roottorien lavat eivät enää näy. Vaikutus maisemakuvassa on vähäinen. Kuusivaara-Mömmövaaran voimalat eivät näy Ailanganniemen alueelle. Sen sijaan Ailangantunturin voimalat tulevat näkymään ja hallitsemaan maisemakuvaa, koska matkaa ko. hankealueeseen on vain noin 5 kilometriä."

Ailangantunturin sekä Kuusivaara-Mömmövaaran voimalat näkyvät myös toiseen suuntaan Rytilahden kylään hyvin selvästi. YVA-selostuksessa syksyllä 2011 näkymiä ei tahdottu tuoda esille lainkaan ja allekirjoittanut esitti tuolloin aiheellisen moitteen puutteesta.

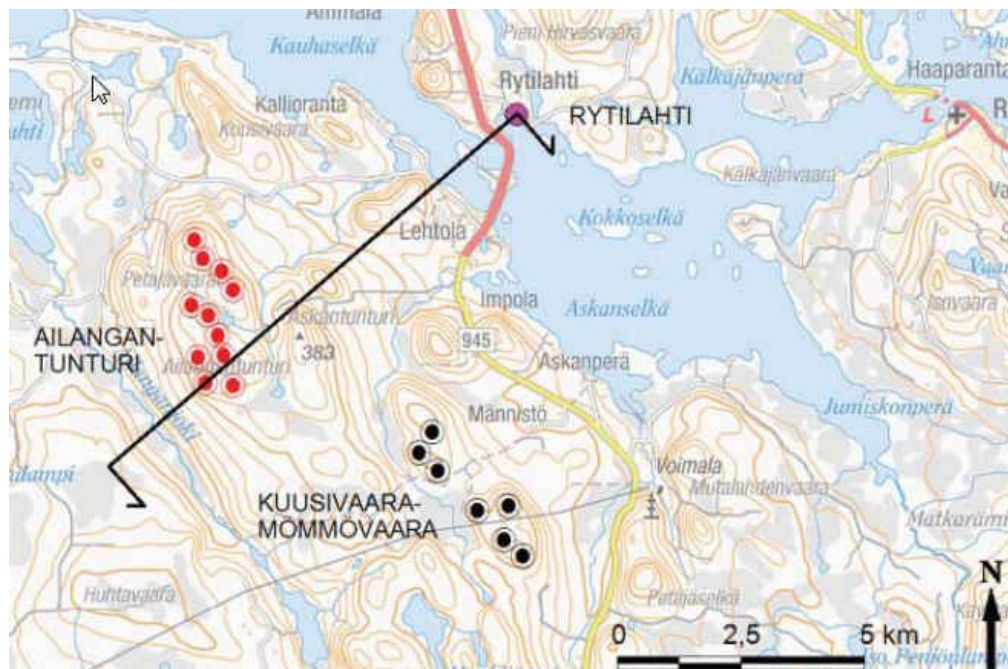
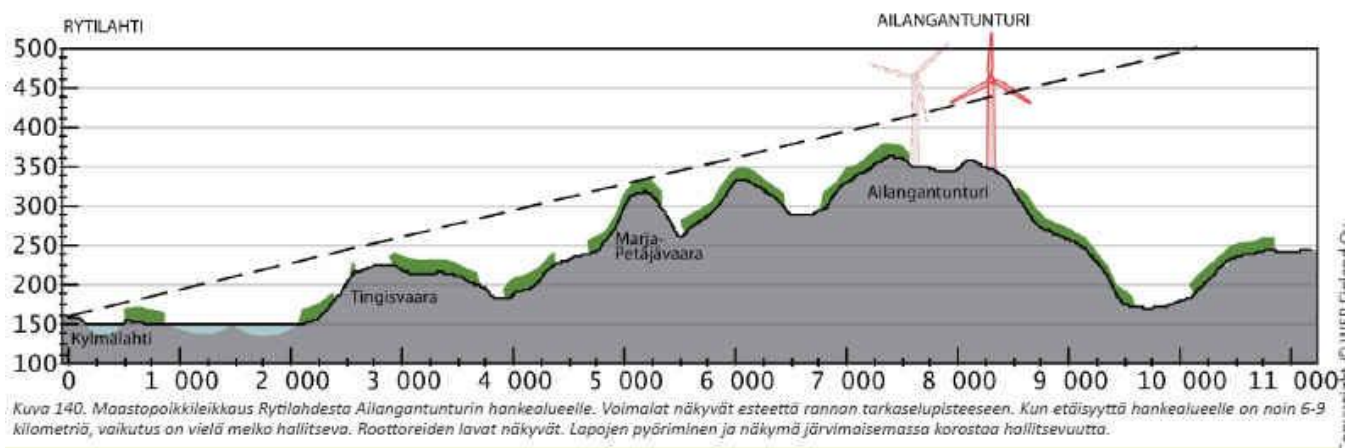
YVA-lisäselvityksessä todetaan:

"Lehtolan ja Rytilahden kylät sijaitsevat Kemijärven itäisen haaran rannalla Untamovaaran ja Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueiden välissä. Rytilahden sijaitsee Kemijärven pohjoisrannalla ja Lehtola Rytilahden vastapäätä etelärannalla. Kylissä asuu yhteensä 140 asukasta. Lehtolasta on matkaa Kuusivaara-Mömmövaaralle noin 5 kilometriä, Untamovaaralle noin 11 ja Kangaslamminvaaran hankealueelle noin 18 kilometriä.

”Rytilahdesta on Kuusivaara-Mömmövaaralle noin 7, Untamovaaralle noin 9 ja Kangaslamminvaaralle noin 16 kilometriä. Kangaslamminvaaran tuulivoimalat eivät näy kyläalueille. Rytilahden kylälle näkyvät sekä Kuusivaara-Mömmövaaran sekä Ailangantunturin tuulivoimalat hallitsevina. Koska näkymä avautuu järven yli, hallitsevuus korostuu maisemassa ja voimalat dominoivat melkoisesti maisemakuvaa. Lehtolan kylään sen sijaan Kuusivaara-Mömmövaaran voimalat eivät näy, koska kylä jää metsän katvealueelle. Sen sijaan kylälle näkyvät Untamovaaran voimalat, jotka eivät kuitenkaan enää dominoi maisemaa. Roottoreiden lavat näkyvät vielä selkeällä säällä.”

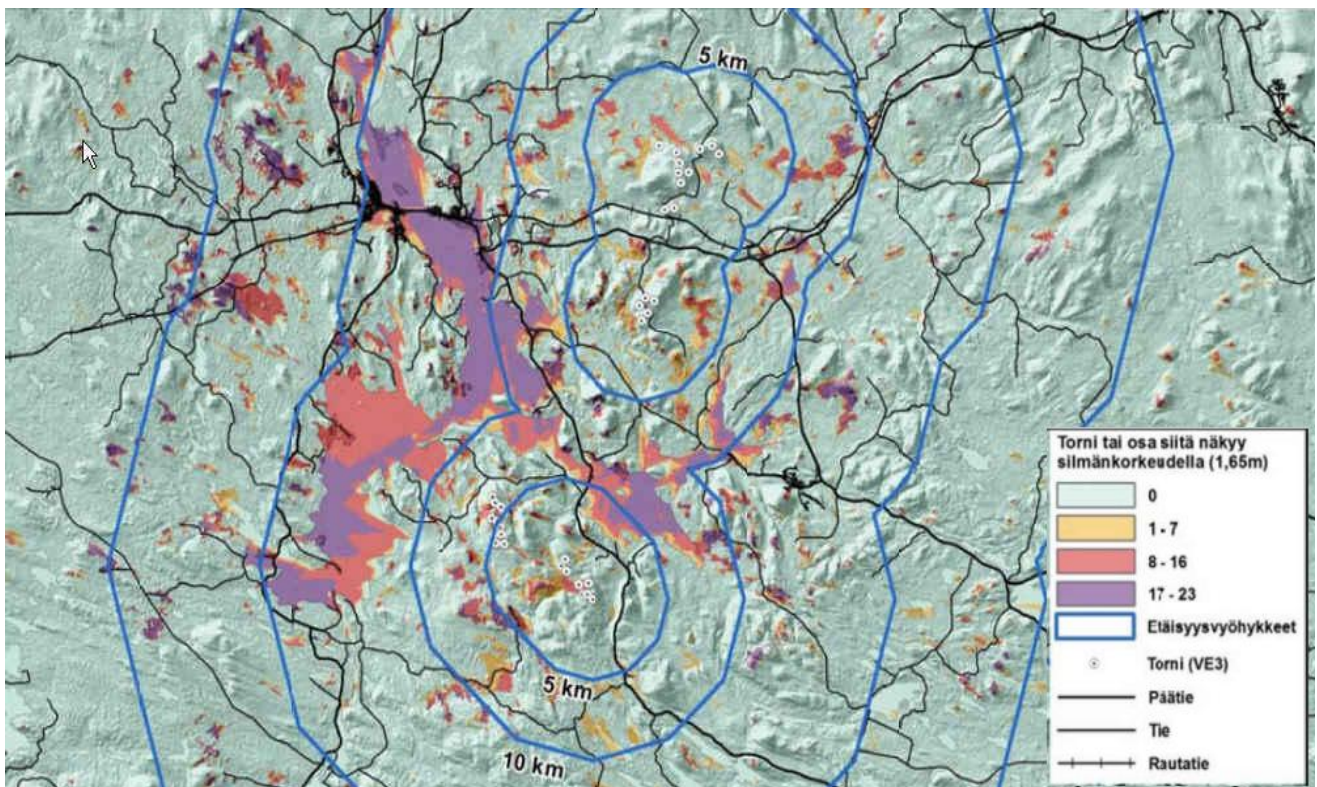
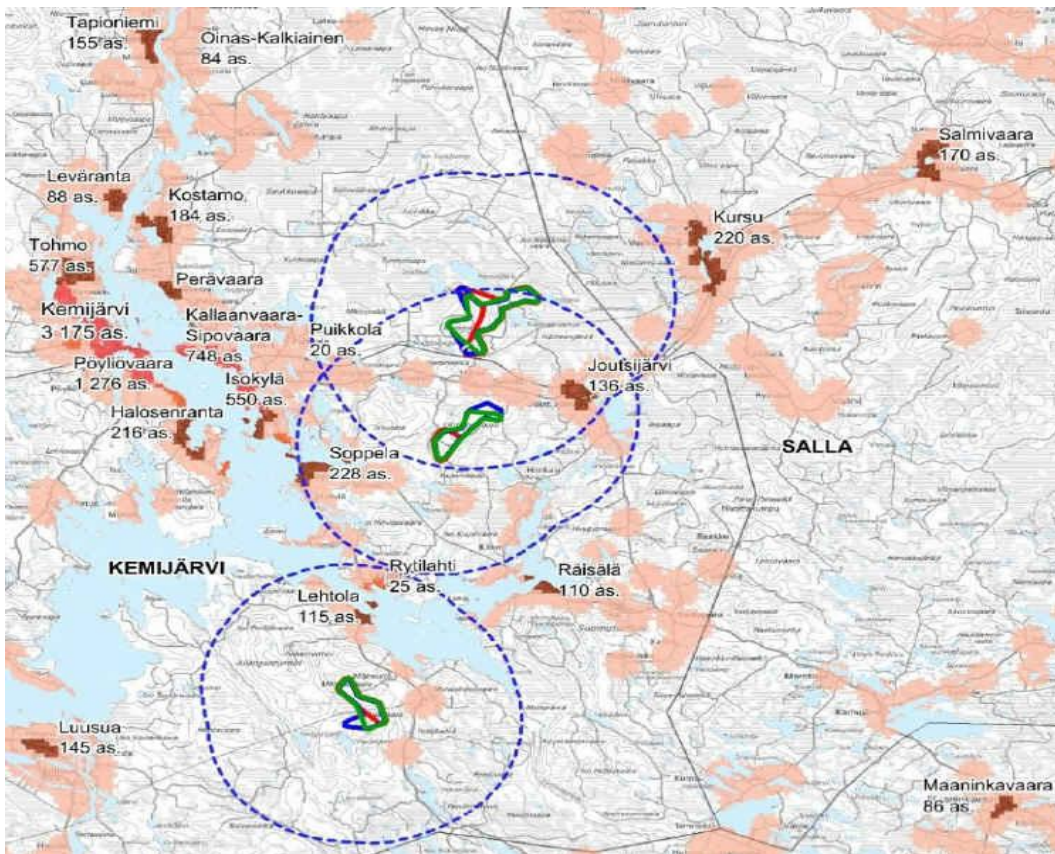
Ailangantunturin sekä Kuusivaara-Mömmövaaran voimalat hallitsevat Kauhaselkää kuin myös Askanselkää ja sen rannoilla olevia vapaa-ajan asuntoja. Havainnekuvia tulisi tulostaa ääretön määrä, jotta kaikki mahdolliset kuvakulmat voitaisiin esittää. Toisaalta näistä muutamasta kuvasta selviää kohtuudella, kuinka totaalisesta ja vakavasta ympäristöhaitasta on kyse.

YVA:ssa todettiin syksyllä 2011:

”Maisemamuutoksen suuruuden arvioinnin epävarmuutta aiheuttaa se, että [arvio perustuu havainnekuviin, ei todelliseen kokemukseen](#). Maisemamuutoksen todellinen suuruus ja miten alueella liikkuvat ja asuvat ihmiset maiseman kokevat, todentuvat vasta hankkeen toteutuessa. Tuulivoimaloiden massiivisuus ja voimalan kokoa vahvistava lapojen pyörimisliike tulevat erottamaan ne maisemasta hyvin. [On epävarmaa arvioida kuinka tuulivoimalat tulevat Kemijärven maisemakuvaan mukautumaan ja kuinka ihmiset tulevat ne kokemaan.](#)”

Voimaloiden kokonaisnäköä yksittäisten linjanäkymien avulla on vaikea hahmottaa. Näköalueanalyysikartta kuvaa paremmin voimaloiden yhteisvaikutusta. Kangaslamminvaaran, Untamovaaran ja Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueen sekä Ailangantunturin tuulipuiston tuulivoimaloiden yhteisvaikutus ja tornien näkyvyys on esitetty käyttäen 120 m napakorkeutta.

Näkymäalueanalyysikartta: Kemijärven järvalue on kauttaaltaan voimaloiden näkyvyysalueen kuormittama! Järvimatkailun sekä vapaa-ajan asuntojen kannalta kyseessä on kestämatön maisemarasite. [Asetelma täyttää törkeän ympäristörikoksen tunnusmerkit.](#)

YVA-lisäselvityksessä todetaan harhaanjohtavasti:

”Kemijärven kaupungin tavoitteena on kehittyä monipuoliseksi, ympärivuotiseksi palvelu- ja elämyskeskukseksi matkailijoille ja asukkaille sekä tehokkaaksi logistiikkakeskukseksi tunturimatkailukeskuksille ja maaseutumatkailulle. **Tuulipuistojen toteutumisella ei katsota olevan vaikutusta tähän tavoitteeseen.** Päinvastoin tuulipuistot saattavat lisätä alueen merkitystä ekoturismikohteena tuulivoiman vihreän energiatuotannon imagon vaikutuksesta.”

Järvimatkailua harrastava lukija voi sijoittaa itsensä laivan kannelle ja tarkastella maisemaa simuloitujen havainnekuvien kautta. Jos näkymä tuntuu luonnolliselta, on matkalainen väärässä veneessä eikä kaipaa erämaan rauhan tuomaa hiljaisuutta. Todelliselle luontomatkailijalle näkymä on kauhistus.

Kuva 94. Suurennus havainnekuvan 93 vasemman puoleisen rajauksen kohdalta, jossa näkyvät Kuusivaara-Mömmövaaran tuulivoimalat.

Kuva 95. Suurennus havainnekuvan 93 oikeanpuoleisen rajauksen kohdalta, jossa näkyvät Ailangantunturin tuulivoimalat.

Kuva 99. Suurennos kuvan 98 rajauksen kohdalta.

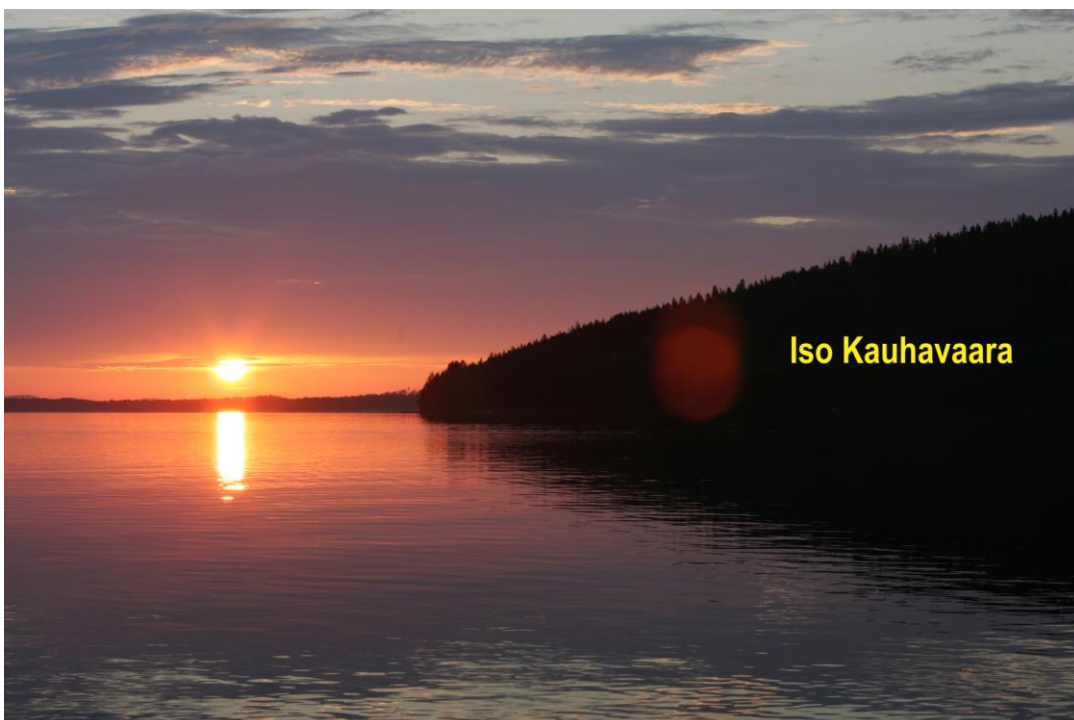
Kuva 101. Suurennus havainnekuvan 100 rajauksen kohdalta.

Kemijärvellä järjestetään laivaristeilyjä, joiden reitti kulkee Kemijärven keskustasta Halosenniemen ohi Tossan- ja Isoselälle, Luuksinsalmeen ja Isokylän kautta takaisin keskustaan. Lisäksi tehdä tilausajoja Napapiirin kohdalle Lehtolan kylän edustalle, jolloin laivamatka ajetaan Kauhaselän kautta. Kemijärven seliltä aukeaa esteettömät näkymät sitä ympäröiville vaaroille. Kangaslamminvaaran, Untamovaaran ja Kuusivaara-Mömmövaaran tuulivoimalat näkyvät selvästi Kemijärven suurilta seliltä.

Nyt voidaan lukijalle esittää kysymys: Tämähkö on se, mitä kemijärveläiset kaipaavat? Tuulivoimaloita vaarojen lakialueilla vai esteettömiä maisemia? Kumpi on suurempi matkailuvaltti? Jos on mahdollisuus nauttia vielä laskevan auringon tuomasta maisemasta, voidaan saunan kuistilta nähdä luonnon rauha sen kaikessa komeudessa.

Loma-asukkaan kannalta ensisijainen virkistyskäyttö on olla omalla mökillä kaikessa rauhassa. Tähän maisemaan eivät tuulimyllyt kuulu. Hankealueiden ensisijaisia virkistyskäyttömuotoja ovat marjastus ja sienestys sekä metsästys kuin myös samoilu ja patikointi jylhissä vaaramaisemissa. Luontomatkailijan kannalta neitseellinen ja aito erämaa on niitä päämääriä, joiden vuoksi matkailijan kannattaa tulla Kemijärvelle asti maisemia ihailemaan. Alueiden luonne muuttuisi peruttamattomalla ja luotaantyöntävällä tavalla tuulivoimarakentamisen myötä.

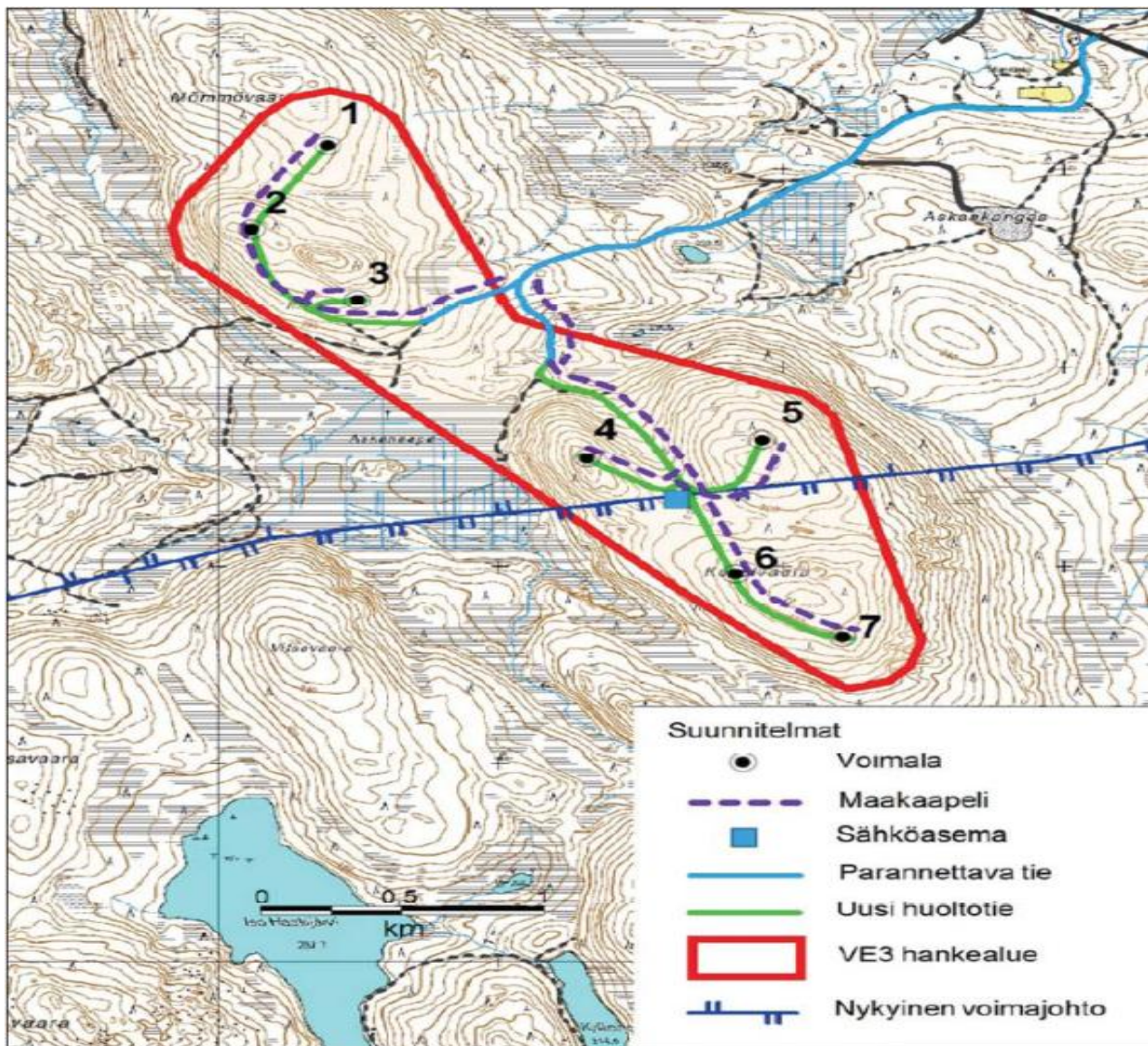
Se, että Suomella on velvoitteita ja tavoitteita ilmastosuojelun edistämiseksi, ei ole toisessa vaakakupissa oleva arvovalinta Kemijärven tuulipuistojen kohdalla. Uhrautuminen ilmastonsuojelun alttarille sallimalla kokoluokaltaan massiiviset 3 MW:n tuulipuistot vaara-alueille on sulaa hulluutta. Järvimaiseman korkeimmat ja komeimmat vaarojen lakialueet tulee säilyttää jälkipolville virkistyskäyttöön ja ne tulee kehittää matkailun vetonauloiksi. Pitää muistaa, että Kemijärvellä on lukuisia muita korkeita vaara-alueita 110 kV:n sähkölinja huomioiden, jotka soveltuvat paremmin tuulivoiman tuotantoon Kemijärven järvimaisema säästään.

Tuulipuistot tulisivat turmelemaan kemijärveläisiltä tulevaisuuden järvimatkailuvisiot kuin myös vaara-alueiden patikointikohteet. [YVA:ssa esitettyt väittämät tuulipuistojen matkailuobjektista tai ekoturismista on ymmärrettävä YVA-konsultin ja hankevastaavan lobbauspuheiksi oman itsekkään taloudellisen päämäärän saavuttamiseksi.](#)

Arvovalinta tulisikin käydä kasvottomien osakesijoittajien kyltymättömien voittotavoitteiden ja aidon luontomaiseman säilyttämisen välillä. Pitää muistaa, että globaalitalouden ahneuden hyväksyntä on päästetty irti eikä ahneuden määrällä ole kattoa tai moraalia. Globaalin ahneuden voi kiteyttää elämän tarkoituksen määrittelyyn: ”Elämän tarkoitus on tuottaa osakkeenomistajille maksimaalinen voitto.”

6. Ympäristön suojelu ja turva-alueet

YVA-selostuksessa todetaan: ”Mömmövaaran alueelle sijoittuu kolme tuulivoimalaa (n:ot 1–3) korkeustasoille 280 – 310 mmpy. Kuusivaaran laelle sijoittuu neljä tuulivoimalaa (n:ot 4–7). Nämä voimalat tulisivat sijaitsemaan korkeustasolla 325 – 335 mmpy. Kuusivaara-Mömmövaaran tuulivoimalat liitetään maakaapeleita pitkin Jumisko – Pirttikosken 110 kV:n voimajohtolinjaan. Liityntä vaatii uuden sähköaseman pylväsvälille 16 – 17. Uutta 110 kV voimajohtoa ei tarvitse rakentaa. Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueelle tullaan rakentamaan uusia teitä 8,1 km ja parantamaan nykyisiä metsäautoteitä 1,5 km.”

Pohjavesialueet

”Kuusivaara-Mömmövaaran lähin I-luokan pohjavesialue on Askankangas, jonka kaukosuojavyöhykkeen läpi hankealueelle johtava huoltotie tulee kulkemaan. Tien rakentamisessa tullaan huomioimaan pohjaveden suojelu parannus- tai muutostöitä töiden yhteydessä. Alueen pohjaveden virtaussuunta tai pohjaveden pinnankorkeutta ei ole selvitetty eikä OIVA –tietokannassa tai Kemijärven kaupungin vesihuoltolaitoksella ei näitä tietoja. Toinen luokiteltu pohjavesialue sijaitsee noin 4 kilometrin etäisyydellä (12320110 Lehtola I Vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue).

Pohjaveden pinnankorkeus voidaan mitata ennen tien rakennustöiden aloittamista, sitä voidaan seurata rakentamisen aikana ja töiden päätyttyä. Tällöin selviää vaikuttivatko rakennustoimet vedenpinnan korkeuteen. Komponenttikuljetusten onnettomuusriski metsäautotiellä on pieni, koska ajonopeus on hyvin hidas. Lisäksi Kuusivaara-Mömmövaaran läheisyydessä noin 800 metrin etäisyydellä sijaitsee yksi lähde (OIVA 2010)."

YVA:ssa ei ole selvitetty miten voimaloiden ankkurirakenteiden betonisuolojen (betonimäärä 400m³/ankkuri) imeytyminen maastoon on estetty. Muotin käyttö on vain apuna valutöissä, joten muotti ei poista valumia. Voimaloiden sijainti on pohjavesien yläpuolella, joten valumariski ja pohjavesien pilaantuminen on todellinen uhka. [Vaaditaan kattava riskikartoitus.](#)

YVA:ssa todetaan: "Tuulivoimalat liitetään valtakunnan sähköverkkoon sähköaseman kautta. Kuusivaaran-Mömmövaaran tuulivoimapuiston tuottama sähkö muunnetaan 110 kV jännitteeseen PVO_Alueverkot Oy:n omistaman Jumisko-Pirttikoski 110 kV voimajohdon pyläsvälille 16 - 17 rakennettavalla sähköasemalla. Sähköasema tarvittavine rakenteineen vaatii noin 0,5 ha alan. Aidatun alueen koko on 200 - 1000 neliometriä. Lisäksi maastoa pitää tasoittaa ja poistaa kasvillisuus aidan ulkopuolelta muutaman metrin matkalta. Rakentamisaika on 1 – 6 kuukautta. Koko sähköaseman alueelle on upotettava maahan mm. maadoitusruudukko. Lisäksi perustusten ja suoja-aitaiden rakentaminen, kentän kuivatusjärjestelmien ja muuntajien öljynkeräyslaitteiden rakentaminen vaativat maanrakennustöitä."

Sähköasema

Tuulipuiston sähköasema on esitetty sijoitettavaksi Kuusivaaran lakialueelle asemien 4 ja 5 sekä aseman 7 välimaastoon. Sähköasema nostaa kaapeleiden keskiännitetaso 20 kV siirtoverkon tasolle 110 kV:iin. Sähköaseman maadoitus on haastava toimenpide, koska maadoitusverkko joudutaan kaivamaan kivikkoiseen ja mahdollisesti umpikallioiseen pintaan. On selvää, että Kuusivaaran koko lakialue joudutaan paljastamaan, jotta riittävän alhainen maadoitusimpedanssi voidaan saavuttaa. Öljyjäähdytteinen muuntaja on kooltaan noin 25 MVA ja edellyttää öljynkeruualtaita vahinkotilanteisiin. Tarvitaan lisäksi erotin, katkaisija ja kytkinkenttä sekä ohjaamorakennus.

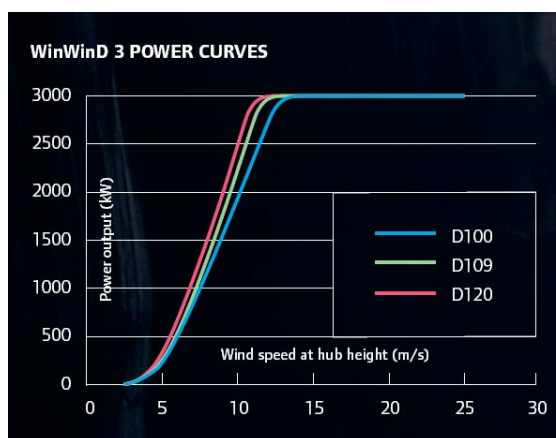
Riskien kannalta on arveluttavaa sijoittaa sähköasema Kuusivaaran lakialueelle. Muuntajaöljy on ongelmajäte ja vahinkotilanteessa öljyvalumien riski pohjavesialueiden suuntaan on olemassa vaikka muuntajalle varataan keruuallas. [Riskien vähentämisen kannalta vaaditaan 25 MVA:n kuivamuuntaja öljytäytteen muuntajan tilalle.](#) Myös Ottavaaran Natura2000 alueen läheisyys edellyttää kuivamuuntajan käyttöä. [Vaaditaan kattava riskikartoitus.](#)

Jään muodostumisen vaara

YVA:ssa sanotaan: "Jäätä muodostuu tuulivoimalan lapoihin, kun tunturin laki on pilvien peittämä ja lämpötila laskee alle 0 asteen (TKK 1998). Jään kertyminen tuulivoimalan lapoihin aiheuttaa tuotannon pienenemistä, koska nosteja vastusvoimat muuttuvat. Jäätymisen aiheuttaa nosteen pienenemistä ja vasteen kasvamista (VTT 1998). Jäätymisen aiheuttaman tehohävikin on laskettu olevan 1 % vuosittaisesta tehosta. Jäätymiseen voidaan kuitenkin varautua varustamalla voimalan automatiikka siten, että se antaa hälytyksen jäänmuodostuksesta ja pysäyttää voimalan tarvittaessa. Jäätymisen aiheuttama tehohäviö voidaan myös ennakoida siten, että mittausjärjestelmä pysäyttää voimalan ennen kuin jäätä muodostuu. **Jään irtoaminen tuulivoimalan lavoista aiheuttaa vaaratekijän, sillä jää voi lentää satojakin metrejä.** Tätä riskiä voidaan myös pienentää jääanturilla, joka pysäyttää voimalan tarvittaessa. Myös lapalämmitys estää jäänmuodostumisen lapoihin."

Käytössä oleva WinWind3 generaattori ja 120 metriä halkaisijaltaan oleva roottori pyörii maksimissaan 16 rpm. Tästä saadaan lavan kärjen nopeudeksi $16 \text{ rpm} \cdot 2 \cdot \pi \cdot 60 \text{ m} / 60 \text{ sec} = 100 \text{ m/s}$ eli **360 km/h**.

GENERAL	
Rated power	3000 kW
Cut-in	3–4 m/s (rotor dependent)
Rated wind speed	11–12.5 m/s (rotor dependent)
Cut-out	20–25 m/s
Wind class	IEC IA, IIA, IIIA (rotor dependent)
Design lifetime	20 years
Power control	Variable speed, variable pitch control
Turbine concept	Planetary gear with medium speed permanent magnet synchronous generator and full power conversion
ROTOR	
Type	Three-bladed turbine
Diameter	100 m / 109 m / 120 m
Swept area	7867 m ² / 9348 m ² / 11366 m ²
Rotational speed	5–16 rpm

YVA selostuksessa esitetään toiveita jään sulatuksesta mutta ratkaisu taitaa toistaiseksi olla vielä avoin. Lähtökohtaisesti vaarana on, että jääkimpaleet lähtevät worst case tilanteessa lavan kärjestä 360 km/h nopeudella kärjen suuntaan. Sopivassa lähtökulmatilanteessa kimpaleet lentävät todella pitkälle. On siten todennäköistä, että talviaikaan on voimassa varomääräyksiä, että voimalat tulee kiertää tietyn etäisyyden päästä. Talviaikainen liikkuminen alueella esim. hiihtämällä tai moottorikelkalla estyy vaaran vuoksi. Poronhoidon kannalta vahinkotilanteita tulee sattumaan, koska laki-alueet ovat porojen talvilaidunta. [Vaaditaan kattava riskikartoitus.](#)

7. Työllisyysvaikutus

Hankevastaava myöntää, että projektin kemijärveläisiä työllistä vaikutus voi olla +/- nolla tai hyvin vähäinen.

- * Hankevastaava ja hankkeen omistaja vastaavat käytännössä suurimmaksi osaksi hankkeeseen liittyvästä tiedottamisesta, mahdollista on kuitenkin hoitaa hankkeeseen liittyvää sekä rakentamisen että toiminnanaikaista tiedottamista ja viestintää paikallisten tahojen toimesta.
- * Hankevastaava vastaa sekä rakentamisen että toiminnan aikaisesta rahoittamisesta ja vakuuttamisesta. Mikäli paikallinen rahoittaja tai vakuutusyhtiö osallistuu hankkeen rahoittamiseen tai vakuuttamiseen vaikutus tulee olemaan heille suuri, muutoin vaikutus jää pieneksi.
- * Rakentamis- ja toimintavaiheessa tarvitaan myös teknisen taustan omaavia henkilöitä, jolloin mahdollista on että toimialaluokka M (ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toimiala) hyötyy hankkeesta. Todellisen työllistävän vaikutuksen arvioiminen on vaikeaa, koska hankkeen tässä vaiheessa ei ole mahdollista varmasti sanoa miten suuria ja miten paljon maa-ainesta mm. vanhojen ja uusien metsäautoteiden rakentamiseen tarvitaan.
- * Maarakennustöihin liittyy vielä epävarmuus siitäkin löytyykö Kemijärveltä tarpeeksi tarvittavaa työkonekapasiteettia/erikoiskoneita.
- * Tuulivoimaloita ei ole vielä tilattu, jolloin ei ole tiedossa tulevatko voimalat alueelle mahdollisesti ns. avaimet käteen –periaatteella, jolloin käytännössä koko voimalaitosten asennushenkilökunta tulee muualta Suomesta tai mahdollisesti jopa ulkomailta.
- * Tuulipuistojen toiminnan aikana voimaloita tulee huoltaa. Mahdollista on, että huoltohenkilökunta koulutetaan paikallisista asukkaista.
- * Mikäli saman yrityksen voimaloita asennetaan suhteellisen lähelle toisiaan (noin 100 – 150 km etäisyydelle), kuten esimerkiksi nämä Kemijärven Kangaslamminvaaran, Untamovaaran ja Kuusivaara-Mömmövaaran tuulipuistot, WPD Finland Oy:n Ailangantunturin tuulipuisto sekä vireille tulevan Posion tuulipuisto, mahdollista on että tuulivoimatoimija haluaa hoitaa näiden puistojen huollot keskitetysti oman yhtiön työvoimalla.

YVA:ssa sanotaan: ”Tuulipuiston rakentamisen jälkeen voimaloita huolletaan säännöllisesti. Huoltoa varten laaditaan yleensä huolto-ohjelma, jonka mukaan kullekin voimalalle tehdään 4 - 6 huoltokäyntiä vuodessa, keskimäärin 2 – 3 kuukauden välein. Tämän lisäksi voidaan voimaloille tehdä vielä erillisiä ennakoimattomia huoltokäyntejä. **Vuosihuollot pyritään sijoittamaan kesälle tai alkusyksyyn, jolloin tuulisuus on keskimäärin heikkoa ja tuotannon menetykset jäävät tästä johtuen pieniksi.** Vuosihuolto kestää keskimäärin 2 -3 päivää. Huoltokäynnit on mahdollista suorittaa paketti autolla. **Talviaikaan on mahdollista käyttää myös moottorikelkkaa, jolloin yhdysteitä ei ole välttämätöntä aurata.** Voimaloissa on oma huoltonosturi, jolla raskaat välineet ja komponentit on mahdollista nostaa konehuoneeseen. Vakavammissa ja laajemmissa huoltotoimenpiteissä alueelle voidaan joutua tuomaan raskaampaa kalustoa, autonosturi tai jopa telanosturi.”

Rakentamisen aikaisen työmäärän osalta ei siis luvata mitään, jolloin huonoimmillaan kemijärveläiset eivät saa hankkeesta mitään työllisyshyötyjä ja kuvitelma merkittävästä työprojektista jää haaveeksi. Alueen asukkaat olisivat tuolloin katsojan roolissa työmaata tölöstelemässä. Voimaloiden säännölliseen huoltoon liittyy myös erityisosaamista. Siltäkin osin

työt voivat ajautua tuulivoimatoimittajan vastuualueelle. Talviaikainen auraustarve poistuu edellä kerrotun mukaisesti moottorikelkka-ajeluun. Kysyä sopii, missä on se luvattu/kuviteltu työmäärä, joka olisi ratkennut tuulivoimaloiden myötä. Vastaus: [sitä ei ole ollutkaan](#). On vain harhoja, jotka on luotu hankellobbarien PowerPoint kalvoilla. Asukaskyselyssä vastaajat antoivat itsensä ymmärtää, että hankkeella olisi merkittäviä työllisyysvaikutuksia. Tämänkin harhan vallitessa myöteämielisyys voimaloita kohtaan on saattanut nousta todellisuutta suuremmaksi.

8. Yhteenveto

Oxford Intercon Oy:n tuulipuistohankkeet Kuusivaara-Mömmövaara ja Untamovaara sekä Kangaslamminvaara on sijoitettu Kemijärven järviolueen komeimpien ja herkimpien vaara-alueiden huipulle. Maisemaloukkaus ja viihtyvyyshaitta on asukkaille niin vakava, ettei tuulipuistohankkeita voida hyväksyä. On perusteltua vaatia, että kaikki hankevastaavan tuulipuistokohteet tulee vaihtaa toisaalle, pois järviolueen vaaramaisemista. Hankevastaava on ottanut menettelytavoistaan johtuen tietoisesti riskin, että hanke voidaan hylätä Kemijärven kaupungin taholta, joten se ei tulisi hakijalle yllätyksenä.

Mitä tulee itse YVA-lisäselvitykseen niin allekirjoittanut toteaa, että hankevastaava on käyttänyt paljon vaivaa sosiaalisen vaikutuksen arviointiin mutta on tässä selvityksessään täysin epäonnistunut. Kyselytöksen kattavuus on vain 1,1% alueen asukkaista, joten tulos ei kerro vähääkään Kemijärven asukkaiden todellisista kannanotoista hankkeeseen. Lisäksi ulkopaikkakuntalaiset loma-asunnon käyttäjät on tyystin unohdettu kyselyistä. Vastausten arvoa madaltaa myös se, että asukkailla ei ole hankkeesta riittävästi tietoa muodostaakseen harkittuja mielipiteitä. Jo pelkästään voimaloiden kokoluokan hahmottaminen voi olla ylivoimaista ilman konkreettisia malleja. Allekirjoittanut on vaatinut ja vaatii edelleen pienoismallin tekoa hankkeesta, jotta kokoluokka ja laajuus voitaisiin jotenkin mieltää oikein. Mikäli hankevastaava tukeutuu puutteelliseen kyselymateriaaliin muka asukkaiden taholta annettuna toimenpidelupana, on kyseessä manipuloitu ja räikeä virheväittäminen. Sosiaalisen vaikutuksen arviointi tulee tehdä uudestaan kattavammalla otosmäärällä. Pienryhmien pikaiset keskustelutuokiot ei muuta asetelmaa.

Maisemaselvityksen osalta hankevastaava myöntää YVA-lisäselvityksessä voimaloiden kuormittavan maisemaa erityisellä tavalla:

”Kangaslamminvaara, Untamovaara ja Ailangantunturi lähivaaroinen ovat keskeinen osa Kemijärven alueen maiseman perusrunkoa ja muodostavat yhdessä alueen muiden vaarojen kanssa tärkeän maisemakuvan taustan eri suunnista tarkasteltaessa. Tuulivoimapuistojen mittasuhteiden ja maisemarakenteen ominaisuuksien johdosta hankkeiden visuaaliset vaikutukset ulottuvat laajalle alueelle. Vaikutukset ovat sitä laajempia, mitä laajempi vaihtoehto on kyseessä. Lisäksi Ailangantunturin tuulipuistohankkeen toteutuminen voimistaa maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvia vaikutuksia. Erityisesti Kemijärven eteläisellä vesialueella ja sen rannoilla vaikutukset kohdistuvat niille vesistön alueille, mistä aukeaa pitkiä avoimia näkymäakseleita. Tuulivoimaloiden hallitsevuus korostuu myös järvimaisemassa. Muualla metsien vaikutus tuulivoimaloiden näkymiseen on merkittävä.”

Maiseman osalta allekirjoittanut on tehnyt kappaleessa 5 näkymäkoosteen, missä voimaloiden kuormitushaittaa on selvitetty kuvin ja piirroksin. Kaikkien voimaloiden yhteisvaikutus paljastuu näkymäalueanalyysikartasta. Analyysin mukaan voimalat näkyvät järven seliltä katsottuna melkein joka kohdasta. Tässä ei voi vedota siihen, että puusto peittäisi näkyvyyden. Pinta-alallisesti järven selät huomioiden on maisemakuormitus kestävämmällä tasolla. Niillä tuulipuistoalueilla, missä järvien osuus on vähäistä, on maisemakuormitus vähäisempää puuston peittäessä torninäkyvät. Luontomatkailun kannalta tuulipuistohankkeet ovat vaarantamassa elinkeinon kohtalokkaalla tavalla. YVA-lisäselvityksessä myönnetään alueiden maisema- ja matkailumerkitys:

”Kemijärven matkailualuekokonaisuutena toimii kaupunkikeskus ja sen yhteydessä oleva laaja järviolue, jonka rannalla sijaitseva Ailangan leirikeskus on tärkeä kohde. Itä-Lapin maakuntakaavassa todetaan, että matkailualueiden kehittämisessä tulee säilyttää ne vetovoimatekijät, joiden varassa matkailu toimii.”

”Tuulivoimapuistojen mittasuhteiden ja maisemarakenteen ominaisuuksien johdosta hankkeiden visuaaliset vaikutukset ulottuvat laajalle alueelle. Vaikutukset ovat sitä laajempia, mitä laajempi vaihtoehto on kyseessä. Erityisesti vaikutukset kohdistuvat Kemijärven vesistön alueelle, mistä aukeaa pitkiä avoimia näkymäakseleita. Muualla metsien vaikutus tuulivoimaloiden näkymiseen on merkittävä.”

”Kangaslamminvaara, Untamovaara ja Ailangantunturi lähivaaroinen ovat keskeinen osa Kemijärven alueen maiseman perusrunkoa ja muodostavat yhdessä alueen muiden vaarojen kanssa tärkeän maisemakuvan taustan eri suunnista tarkasteltaessa. Kun tuulivoimapuistot toteutuvat, vaarojen rooli maisemassa tulee muuttumaan riippumatta siitä, mikä tuulivoimapuistohankkeiden vaihtoehtoista toteutetaan.

Erityisesti muutos koskee Kangaslamminvaaran ja Untamovaaran alueita, jotka on Itä-Lapin maakuntakaavaan tehdyssä maisemaselvityksessä määritelty merkittäviksi maisemakohteiksi ja kaukomaiseman kannalta tärkeiksi lakialueiksi.”

Lisäksi Ailankatunturin aluetta rasittaa yhteisvaikutuksellaan WpD Finland Oy:n hanke:

- Wpd Finland Oy suunnittelee tuulipuistoa Kemijärven kaupungin alueella sijaitsevalle Ailangantunturille, joka sijaitsee noin 3 – 5 kilometriä luoteeseen Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueesta. Tuulipuisto muodostuu korkeintaan yhdestätoista yksikköteholtaan noin 2 – 3 MW tuulivoimalasta. Hankkeesta ollaan parhaillaan tekemässä YVA-selostusta.

Todetaan, että Ailangan leirikeskus tukeutuu harjumuodostelmien tuomaan näkymään kuin myös kilometrien pituisen pehmeän hiekkarannan tuomaan idylliin. Kontrastia idylliin tuo etelässä kohoavat Ailangantunturi sekä Iso Petäjävaara. Mahdollinen WPD Finland Oy:n tuulipuisto tuhoaa tämän idyllin täydellisesti torniviidakkoineen. Myös patikkaretket vaarojen lakialueille mitätöityy voimaloiden haittavaikutusten vuoksi (näkyvä, varjostuma, ääni). Itä-Lapin maakuntakaavassa edellytetään, että matkailun vetovoimatekijät tule säilyttää. Tuulipuistohankkeet tuhoavat järviolueen matkailun vetovoimatekijät.

Hankkeiden mittasuhteita arvioitaessa pitää huomata, että Oxford Intercon Oy:n tulipuistohanke on kokoluokassaan toistaiseksi suurin sisämaahan sijoitettu tuulipuistokokonaisuus ja laajat järviolueet huomioiden täysin ainutkertainen hanke maassamme. Hanke toteutuessaan on ”peruuttamaton ja ikuinen” samoin kuin maisemaan kohdistunut tuho. Toistaiseksi ei ole olemassa kokemusperäistä tietoa, kuinka alueen asukkaat tulevat suhtautumaan maisemamuutokseen ja kuinka asukkaat saadaan opetettua uuden kulttuurimaiseman tuomaan ”eufooriseen hurmukseen”. Hankevastaavan näkemyksen mukaan kouluttamalla asukkaita voidaan ennakkoluuloja ja jäykkiä asenteita tapakasvattaa tuulipuistoille suotuisiksi ellei peräti niiden kannattajiksi. Allekirjoittanut ei näe kuitenkaan mahdollisuutta siihen, että tapakasvatus jotenkin muuttaisi ruman kauniiksi ellei rumuuden tavoittelu ole päämäärä sinänsä.

On siten suorastaan kriminaalista, että tuulipuistoille on tarjolla vaaran lakialueita herkän järvimaiseman läheisyydestä ilman toimenpidekieltoja. Asia on tulkittava niin, että kyseessä on virkamiesten tahaton vahinko, koska tuulivoiman rakentamisbuumi on käynnistetty ennenkuin maakuntakaavoitus on saatu päivitettyä. Myös Kemijärven valtuutetuille ja virkamiehille hake tuli yllätyksenä ”puskista”. Tämänkin seikan perusteella Oxford Intercon Oy:n tulipuistohanketta ei tule jatkaa ennen kuin Itä-Lapin maakuntakaava on päivitetty ja ennen kuin Kemijärven kaupungin

valtuutetut ja virkamiehet ovat kaikessa rauhassa saaneet käyttää asiassa harkintaa. Kiireellä ja pakotetusti aikaansaadut päätökset johtavat riitelyyn ja ikäviin valituskiirroksiin.

Hankkeesta on hyötyä etupäässä hankevastaavalle ja tämän taustavaikuttajille. Suomen valtion takaama ilmastotalkoiden ”kultasuoni” antaa riskittömän tuotto-odotuksen hankkeen rahoittajille, joten on selvää, että avoin lupalappu houkuttelee myös ulkomaisia tahoja paikalle. Kappaleessa 4 on käsitelty hankkeen ilmastonsuojelutavoitteita ja hyödyn saajia. Paikallisella tasolla hyödyn saajina ovat maanomistajat ja yhteismetsän osakkaat maan vuokraamisesta saatavien tulojen kautta. Tässä pitää muistaa, että maanomistajia ei ole pakotettu vuokraaman maitaan hanketta varten mutta houkutus henkilökohtaiseen ansaintaan ylittää yhteisön tahdonilmauksen. Naapurisovun kannalta asetelma ei lupaa hyvää. Todetaan, että Kemijärven kaupunki saa veroluontoisia tuloja mutta vain rajoitetun ajan. Merkittäviä ympäristö- ja maisemahaittoja puolestaan koituu hankkeen lähialueiden asukkaille, loma-asukkaille ja luonnon virkistyskäyttäjille.

MRL säätelee kaikkea rakennustoimintaa mutta sen lisäksi Suomi on sitoutunut edistämään Eurooppalaisen maisemayleissopimuksen tavoitteita. Suomen lainsäädäntö, hallinnolliset ohjelmat ja käytännöt täyttävät sopimuksen perusvelvoitteet, joten edellytys maisemayleissopimuksen huomioimisesta ja edistämisestä täyttyy lähtökohtaisesti noudattamalla lainsäädäntöä ja ohjeita. Maisemasopimus velvoittaa päättäjiä kunnioittamaan maisema-arvojen vaalimista.

Työllisyyden tarjonnan osalta tuulipuistot eivät lupaa mitään. Lupauksia toki annetaan mutta jo toisessa lauseessa mahdollisuus vesitetään. Hankevastaavan yrityskoko huomioiden on enemmän kuin todennäköistä, että urakat tehdään avaimet käteen-periaatteella, jolloin kemijärveläisille ei jää juuri ollenkaan työtilaisuuksia. Voimaloiden pystytys on kertaluontoinen urakka, joten työllisyysmielessä hankkeella ei ole jatkuvuutta. Voimaloiden huoltotyöt työllistävät muutamia henkilöitä mutta siltäkin osin ajaututtaneen valmistajan huoltosopimuksen piiriin omine ammattimiehin.

YVA-lisäselvityksessä on, kuten edellä olevissa kappaleissa on asiaa tarkemmin selvitetty, edelleenkin vakavia puutteita, jotka tulee pikaisesti selvittää. Ilman lisäselvityksiä haketta ei voida jatkaa. Myöskään valtuutetut ja virkamiehet eivät voi tehdä asiassa päätöksiä ennen lisäselvitysten valmistumista.

Kokonaisuutta tarkasti ja monipuolisesti puntaroiden allekirjoittanut vaatii, että Oxford Intercon Finland Oy vetää Kemijärven tuulipuistohankkeet pois – [vähintäänkin Kuusivaara-Mömmövaaran hanke tulee pysäyttää](#) - ja etsiä alueelta (tai muulta Lapista) toisia vaara-alueita, jotka eivät vaaranna Kemijärven järviolueen herkkiä vaaramaisemia. [Myös Wpd Finland Oy:n tuulipuistohanke tulee pysäyttää](#).

Mielipide M

MUISTUTUS KOSKIEN OXFORD INTERCON FINLAND OY:N (WSP OY:LLÄ TEETTÄMÄÄ) KANGASLAMMINVAARAN, UNTAMOVAARAN JA KUUSIVAARA-MÖMMÖVAARAN TUULIVOIMAHANKKEIDEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSEN TÄYDENNYSTÄ

Pyydämme ottamaan tässä asiassa myös huomioon aikaisemmat muistutuksemme, jotka koskevat niin Oxford Intercon Finland Oy:n kuin Wpd Finland Oy:kin hankkeiden yva-ohjelmia sekä Oxford Intercon Finland Oy:n hankkeiden aikaisempaa yva-selostusta sekä ko. hankkeiden yleiskaavoitukseen liittyvät muistutuksemme.

Kyseessä oleva ympäristövaikutusten arviointiselostuksen täydennys on olennaisilta osiltaan aivan riittämätön, puutteita ja virheitä täynnään ja asiat on esitetty sekavasti ja jäsentymättömästi. Esimerkiksi taulukko, josta olisi nähty millä menetelmin ja mistä paikasta maisema-vaikutuksia oli arvioitu, olisi auttanut asiaa huomattavasti. Pienoismalliesitys voimaloista Kemijärven alueella olisi hyvä laittaa ihmisten nähtäville esimerkiksi Kemijärven kirjastoon tai Sortteeriin, jotta hankkeista saataisiin havainnollistettua paremmin. Vähintäänkin 3D-mallinus olisi tehtävä.

Ennen kaikkea yva-selostuksen täydennys on erityisen tarkoitushakuisesti tehty etenkin Kuusivaara-Mömmövaaran hankkeen osalta.

Nytkään ei ole selvitetty eikä arvioitu niitä asioita, joita Lapin Ely-keskus lausunnossaan 04.11.2011 vaati selvitettävän ja uudelleen arvioitavan reputtaessaan yva-selostuksen ensimmäisen yritelmän.

Luontoselvitysten osalta ei ole annettu mitään uutta relevanttia tietoa, joten luontoselvitykset ovat edelleen puutteellisia. Meluselvitysten osalta ei ole tehty melumallinnuksia tälläkään kertaa Lapin Ely-keskuksen vaatimusten mukaisesti, eikä myöskään aikaisemmassa muistutuksessamme esiin tuotuja asioita ole otettu huomioon, joten meluselvitykset eivät vielä ole uskottavia eivätkä luotettavia. Eivät myöskään varjojen välkkymisen arvioinnit ole luotettavia eivätkä uskottavia, minkä olemme perustelleet niin ikään aikaisemmissa muistutuksissamme.

Sosiaalisten ja (alue)taloudellisten vaikutusten osalta ainoastaan sosiaalisten vaikutusten arviointeihin liittyen on tullut uutta tietoa, mutta tämäkin on esitetty hankkeita ajavien intressejä silmällä pitäen.

Maisemavaikutusten arviointien osalta yva-selostuksen täydennys on erittäin virheellinen, valheellinen ja hätkähdyttävän tarkoitushakuisen harhaanjohtava, minkä tässä muistutuksessamme olemme osoittaneet. Lukuisat esimerkit todistavat maisemavaikutusten arviointien virheellisyyksistä ja tarkoitushakuisesta harhaanjohtamisesta.

Olennaisimpiin harhautuksiin kuuluu metsän myllyt peittävän vaikutuksen valheellinen ja virheellinen korostaminen niin näkymäanalyseissä kuin maastoprofiileissa.

Näkymäanalyysit on tehty täysin valheelliselta pohjalta siten, että jo sinällään vanhentuneen,

vuodelta 2006 peräisin olevan Corine Land Cover - aineiston avonaiset maaston kohdat on tosiasiaassa jätetty ottamatta huomioon laittamalla ne metsäisiksi alueiksi niin sanotusti ”yksinkertaistamalla” Corine Land Cover -aineistoa.

Korostamme, että alkuperäisessä Corine Land Cover –aineistossa avonaista maastoa on Kemijärvellä todella paljon, ja nykypäivänä avonaista maastoa on varmastikin vielä huomattavasti paljon enemmän.

Kun ”kuivalla maalla” lähes kaikki maasto on näin saatu metsän peittämäksi, jätetäänkin kaikki metsäiset alueet, joihin myllyt tietokoneohjelman antaman tuloksen perusteella tulisivat näkymään, pois näkyvyydestä vetoamalla siihen, että havaitsija ei metsän keskeltä myllyjä näkisi tai metsä olisi muuten edessä. **Vaikka metsiä ei tosiasiallisesti avoimissa maastoissa tietenkään ole olemassakaan!** Näin selittyy se, että myllyt eivät lopullisissa näkymäanalyyseissa näkyisi käytännössä katsoen mihinkään ”kuivalla maalla”. Jollei tämä ole erityisen törkeää ja tarkoitushakuista harhauttamista, niin mikä sitten? Ylipäätään koko metsän ”peittovaikutus”, myös oikeat ja rehelliset peittovaikutukset, joita tämä yva-selostuksen täydennys ei ole nähnyt, tulisi yleensäkin tällaisissa näkymäanalyyseissa jättää pois, jotta saataisiin totuudenmukaisempi kuva siitä, mihin asti myllyt voivat näkyä myös ”kuivalla maalla”. **Myös varovaisuusperiaatteen huomioon ottaminen puhuu sen puolesta, että näkymäanalyyseissä tulisi tehdä ilman metsän ”peittovaikutusta”.** Oikeasti olemassa olevia metsiä todennäköisesti hakattaisiin pois seuraavan 25 -30 vuoden aikana.

Voimaloiden näkymistä Suomelle ja Lehtolaan kuvaavissa näkymäanalyyseissä ei lähimpiä, siis Kuusivaaran-Mömmövaaran voimaloita ole otettu ollenkaan huomioon, vaikka ko. näkymäanalyyseissä osalta valheellisesti toisin annetaan ymmärtää!

Myös maastoprofiileissa metsäblokkeja on tarkoitushakuisesti laitettu myllyjen näkyvyyttä peittämään silloinkin, kun metsää ei oikeasti profiililinjoilla olisi. Profiililinjojen alku- ja loppupisteiden valitseminen on ollut myös hankkeita ajavien intressien mukaista. Tekemällä ”rinnakkaisprofiilit” hieman toisilla profiililinjoilla ja / tai laittamalla metsäblokit rehellisesti, saataisiin lähes kaikissa tapauksissa aivan toisenlaiset lopputulemat myllyjen näkymisistä!

Havainnekuvia ei ole tehty relevanteistakaan paikoista (Lehtola, Suomi, Räisälä) etenkään Kuusivaara-Mömmövaaran hankkeen osalta. Havainnekuvat ovat kautta linjan laadultaan heikkoja ja esimerkiksi roottorit on lähes aina käännetty sivuun tai muuten häivytetty erityisen huomaamattomiin, vaikka juuri roottorit (ja niiden liike) pistäisivät lentoestevalojen vilkkeen kanssa todellisuudessa silmään kaikkein häiritsevimmin. Keltaiset myllyjen kuvaukset, joita kautta linjan on käytetty korostamaan myllyjen jäämistä metsän taa piiloon, on pääsääntöisesti laitettu liian matalalle mpy ja usein kuvaukset ovat myös liian pieniä.

Lentoestevalojen ja niiden vilkkumisen vaikutuksia ei ole edelleenkään arvioitu yhtään mitenkään, vaikka Lapin Ely-keskus edellytti ko. arviointeja myös yömaiseman ja pimeän ajan osalta. Kemijärven tapauksessa **lentoestevalot vilkkumisineen kuvastuisivat monin paikoin myös veden pintaan,** mutta tämänkään asian ilmeisen huomattavia vaikutuksia ei ole mitenkään arvioitu eikä selvitetty.

Lentoestevalojen ja niiden vilkkumisen, roottorien liikkeen ja mahdollisesti teille ulottuvien varjojen vilkkeen vaikutuksia tieliikenteeseen ei ole nyt mitenkään selvitetty eikä arvioitu, vaikka kyseessä saattaisi olla suurikin **riski tieliikenteen turvallisuudelle** (vrt. keskustelut Simon tuulivoimapuistojen liikenneturvallisuutta häiritsevistä vaikutuksista).

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, voimassa olevan Itä-Lapin maakuntakaavan ja ”tuulipuistoja” koskevan ylemmän tason ohjeistuksen huomioon ottaminen on edelleen puutteellista ja riittämätöntä sekä tarkoitushakuista. Maakuntakaavamääräyksiä ei ole kirjattu mihinkään yva-selostuksen täydennyksessä, vaikka Lapin Ely-keskus sitä edellytti.

Yva-selostuksen täydennyksessä **kuitenkin myönnetään, että teollisen tuulivoiman tuotantohankkeiden myötä alueet ja niiden luonne muuttuisivat merkittävästi**, mutta tätä tosiseikkaa ei silti ole osattu rehellisesti arvioida suhteessa Itä-Lapin maakuntakaavaan ja valtakunnallisiin alueiden käyttötavoitteisiin, vaikka maakuntakaavaa on siteerattu mm. seuraavasti:

Merkintä osoittaa, että alueet ovat pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön, mutta näitä **merkittävästi häirtäviä ja luonnetta muuttamatta**, voidaan käyttää myös muihin tarkoituksiin, kuten poronhoitoon, luontaiselinkeinoihin, asumiseen ja jokamiehen oikeuksien rajoissa ulkoiluun.

Samanlaista hurskastelua ja todellisten vaikutusten ja niiden arviointien sivuuttamista on todeta - ikään kuin voimaloiden vaikutukset eivät ulottuisi mihinkään siitä paikasta, missä ne seisoisivat - että

Untamovaaran ja Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueita sivuaa valtakunnallisesti merkittävä Itä-Lapin matkailualue (**mv 8401**). Tällä alueella kehitetään kokonaisuuden matkailullista vetovoimaisuutta: luontoja kulttuurikohteet, reitit, liikenneyhteydet sekä markkinointi. Erityisesti kehitetään matkailukeskusten ja reitin varrella toimivien maaseudun yritysten yhteistyötä.

Maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteiden osalta etenkin Juujärven valtakunnallisesti arvokas maisema-alue ja valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö on sivuutettu kautta linjan. Muun muassa Vesistöjä ja vaaramaisemia –julkaisusta on poimittu ja toisaalta jätetty huomiotta asioita niin ikään tarkoitushakuisesti, etenkin Kuusivaara-Mömmövaaran hankkeen vaikutusten osalta. Vaikka esimerkiksi Luusua-Juujärvi-alueesta ko. julkaisussa todetaan muun muassa:

***Luusua Juujärvi:** alueeseen kuuluvat Kemijärveltä Ulkuniemi, Luusua ja Juujärvi. Arvokkaita kulttuurimaisemia on Ulkuniemessä ja Oilunganniemessä sekä Juujärven valtakunnallisesti arvokas kylä. Seudullisesti merkittävä maaseutualue.*

Vaikutusten merkittävyttä ja yhteisvaikutuksia ei ole nytkään arvioitu riittävällä tavalla. Yhteisvaikutusten osalta on korostettu Ailankatunturin hankkeen vaikutuksia siten, että kyseisten Oxford Intercon Finland Oy:n hankkeiden haitat on tarkoitushakuisesti häivytetty Ailankatunturin hankkeen haittojen alle. Ailankatunturin hankkeeseen vetoaminen on kuitenkin kyseenalaista, koska Ailankatunturin hanke ei ole toteuttamiskelpoinen etenkin uhanalaisen päiväpetolinnun reviirien takia.

Kautta linjan, myös yhteenvedossa ja vaihtoehtojen vertailussa VE0:aa ja Kemijärven kehittymistä VE0:n mukaan ei ole huomioitu lainkaan. Sen sijaan VE3:sta ”markkinoidaan tarkoitushakuisesti ja Kuusivaara-Mömmövaaran hankkeen vaikutuksia vähätellään vaikenemalla ko. hankealueen voimaloiden merkittävimmistä vaikutuksista kokonaan.

JOITAIN HUOMIOITA YVA-SELOSTUKSEN TÄYDENNYKSEN PUUTTEISTA, VIRHEISTÄ JA VALHEISTA

VAIKUTUSALUEET ON MÄÄRITELTY AIVAN LIIAN PIENIKSI

- 30 km on liian pieni säde maisemaan- ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten selvittämiseksi, etenkin yhteisvaikutusten kannalta.
- Sosiaalisten vaikutusten vaikutusalue on määritetty omituisen tarkoitushakuisesti.
- Kasvillisuus- ja linnustovaikutusten vaikutusalue hankealueilla ja kilometrin säteellä on etenkin lintujen kannalta aivan liian pieni, mutta se on liian pieni myös kasvillisuuden kannalta. Kyseessä olisi kuitenkin mittaluokaltaan todella valtavan kokoiset hankkeet.
- Melun ja varjostuksen selvittäminen kolmen kilometrin säteellä ei ole riittävää, nyt on aivan liian pieni säde. Esitetyt melu- ja varjostusmallinnukset eivät ole luotettavia.
- Etenkin matkailun kannalta aluetaloudelliset vaikutukset ulottuvat lähikuntiin, Kemijärven kaupungin alue vaikutusalueena on liian pieni.
- 7,5 km ja 10 km säteet maankäytön ja yhdyskuntarakenteen sekä sosiaalisten vaikutusten arvioimisen kannalta ovat aivan liian pieniä.

TOSIASIASSA HANKKEET ESTÄISIVÄT ALUEIDEN MONINAISKÄYTÖN ERITTÄIN LAAJALTI

- VE0:ssa alueet säilyisivät toki metsätalouskäytössä, mutta tarkoitushakuisesti on ”unohdettu”, että metsätalouskäyttöön liittyy **alueiden moninaiskäyttö** poronhoidosta metsästykseen ja thaimaalaisten marjanpoimijoiden marjastukseen.
- Kuusivaara-Mömmövaaralla on myös valtion maata, ei pelkästään yksityisten maata.
- Kummunjärven kämpä puuttuu Nykytilan maankäytön kuvauksesta.
- pohjoisnuoli puuttuu Kuvasta 30.
- Kuusivaara-Mömmövaaran hankkeen osalta nykytilan maankäytössä Suomu on rajattu karttaesityksen ulkopuolelle kuvassa 30. **Jos karttaesitys olisi tehty vaakatasoon tai rajattu laajemmalle alueelle, Luusua, Ailanganniemi, Räisälä, Suomu ynnä muuta olisi näkyvissä.** Legenda on laitettu "sopivasti" Soppelan kylän päälle, jotta asutus Kemijärven ranta-alueilla tälläkin kohdin saataisiin näkymättömiin. Ottavaaran ja Mustarinnantunturin Natura-alueet on "unohdettu" samoin Askanaavan dialogialue. Pohjoisen napapiirin olisi myös voinut tuoda esiin tässä karttaesityksessä, sillä **pohjoinen napapiiri on Lapissa tärkeä matkailuvaltti.** Loma-asutusalueiksi kaavoitetut alueet (Ritaniemi, Jumiskonperä) olisi ehdottomasti pitänyt olla näkyvissä ko. karttaesityksessä. Veneväylät puuttuvat karttaesityksestä.
- Puuttuu kämppiä, esimerkiksi Saukko-ojan Saukkolammen loma-asunnot on jätetty huomiotta.

HANKKEIDEN SUHDETTA VOIMASSA OLEVAAN MAAKUNTAKAAVAAN JA VALTAKUNNALLISIIN ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEISIIN EI OLE ARVIOITU ASIANMUKAISESTI

- Kyseisessä yva-selostuksen täydennyksessä sanotaan, että maakuntakaavan mukaan alueet ovat pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöä varten. Sanotaan myös maakuntakaavaa lainaten, että **alueita voidaan käyttää niitä merkittävästi haittaamatta ja niiden luonnetta muuttamatta moninaiskäyttöön. Kuitenkin yva-selostuksen täydennyksessäkin myönnetään, että teollisen tuulivoimatuotannon myötä alueet muuttuisivat rakennetuksi ympäristöksi. Eikö alueiden luonne silloin muuttuisi erittäin radikaalisti ja merkittävästi!** Alueita ja niiden ympäristöjä ei enää voisi käyttää nykyiseen moninaiskäyttöön. Yva-selostuksen täydennyksen laatijat esittävät kuitenkin edellä mainitut asiat aivan kuin mitään ristiriitaa ei olisi!

- Mv-8401-alueen ja voimalahankkeiden suhdetta ei ole myöskään osattu rehellisesti arvioida. **Hankkeiden haitat ulottuisivat epäilemättä mv-8401 alueelle, vaikka myllyt eivät fyysisesti ko. alueella seisoisikaan.** Mitään kunnollista arviointia maisemahaittojen, elämys- ja ympäristöpsykologisten haittojen, melun, varjojen välkkeen ja lentoestevalojen vilkkumisen yhteisvaikutuksista ei kuitenkaan esitetä, saati sitten arviointeja kerrannaisvaikutuksista, välillisistä vaikutuksista tai vaikutusten merkittävydestä. Jos yva-selostuksen täydennys olisi laadittu edes hieman rehellisesti, vaikutuksista matkailuun olisi voinut tuoda esiin, että METLA:n tutkimuksen mukaan edes tuulivoimaan myönteisesti suhtautuvat turistit eivät halua katsella myllyjä Lapissa vapaa-ajan maisemissaan.

- Askanaavan dialogialue on sivuutettu tässäkin kohdassa.

- Miksi Puikkolan kylä on mainittu, mutta Juujärveä, vaikka se on valtakunnallisesti arvokas maisema-alue ja kulttuuriympäristö ei ole mainittu. Myllyt näkyisivät Juujärvelle "ylämäestä" selkeästi, vaikka matkaa onkin noin 20 km.

- Myllyt näkyisivät myös Pöyliö-Pitkävaaran seudullisesti merkittävälle virkistysalueelle V 842:een, mutta asiaa ei ole mitenkään arvioitu.

- Ailanganniemi on jätetty huomiotta hankkeiden suhdetta maakuntakaavaan käsittelevässä kohdassa.

Taulukosta 21. puuttuvat Juujärvi, Suomu, Luusua, Ailanganniemi sekä Mustarinnantunturin Natura-alue, jotka ovat paljon lähempänä Kuusivaara-Mömmövaaran hankealuetta, mutta sen sijaan taulukkoon on kelpuutettu Pöyliö-Pitkävaaran virkistysalue. Millä perusteella maakuntakaavan kohteet on valittu taulukkoon 21.?

Etäisyys Ottavaaraan Natura-alueelle on ko. taulukon mukaan 1,5 km, vaikka aikaisemmin sen sanottiin olevan 0,2 km.

Yva-selostuksen täydennys on kokonaisuudessaan sekavasti laadittu, ja on vaikea pysyä selvillä, minkä vaihtoehdon mukaan tekstiin asioita milloinkin on otettu. Monesti asioita, esim. etäisyyksiä on esitetty aivan väärin.

Taulukosta 22. puuttuvia kohteita ovat mm.

ma 5916 Kemijärven keskustan seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö

ma 5903 Juujärvi

at 423 Luusua

Mustarinnantunturin Natura-alue

KARTTAESITYSTEN VIRHEISTÄ

Kuvasta 33. huomautamme, että miksi 10 km säde karttaesityksessä tekee "kuopan" Isokylän kohdalla. Kursun kylän kohdalla 10 km:n kilometrin säde on piirretty väärin, oikeasti Kursun jää 10 km:n säteen sisään. Samoin Räisälän kylä oikeasti jäisi 10 km:n säteen sisään.

Posion puolella oleva asutus puuttuu kokonaan Kuvan 34. karttaesityksestä, jonka tarkoituksena on havainnollistaa Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueen ympäristöä. Kemijärven puolella oleva asutus on merkitty puutteellisesti. Miksi? Juuri siksi. **Mustarinnantunturi on myös "unohdettu", vaikka se on sekä SCI että SPA -alue.** Vesiväylät puuttuvat niin ikään.

Kuva 35. on tarkoitushakuinen, kuvassa alue näyttää mahdollisimman surkealta.

HANKEALUEIDEN SIOJITTUMINEN SUHTEESSA ASUTUKSEEN JA LOMA-ASUTUKSEEN ESITETÄÄN TARKOITUSHAKUISESTI

7.2.3. ASUTUS JA LOMA-ASUTUS

- Millä perusteella on valittu 7,5 km:n säde? Jos olisi valittu 10 km:n lähialue, niin Isokylä, Räisälä ja Kursu olisivat mukana, **jolloin asukasmäärän ero olisi 880 asukasta enemmän vyöhykkeen piirissä.** 524 asukasta on 7,5 km:n säteellä. 1404 asukasta on 10 km:n säteellä.

- Kuvasta 36. herää kysymys, että annetaanko mitään arvoa ja merkitystä yksittäisille tai muutamille asunnoille omistajineen, kun nämä asunnot sattuvat sijaitsemaan kylien ulkopuolella? Jotka yksittäiset asunnot eivät näy kuvassa 36.

- Kuvassa 37. ja siihen liittyvässä tekstissä Kummunjärven kämpä on jätetty taas pois. Miksi? Juuri siksi. Sanotaan, että lähimmät loma-asunnot 2 kpl sijaitsevat Kaisanjärven rannalla. Kaisanjärvellä on kuitenkin kuvan 37. perusteella 7 loma-asuntoa. **Karttaesitys on taas rajattu niin, että Suomi, Ailanganniemi ja Luusua on rajattu pois ja Räisäläkin suurimmaksi osin.**

- **Miksi kohdassa 8.4.2 Vaikutukset asumiseen ja viihtyyteen on "unohdettu" Lehtola 141 asukasta ja Räisälä, mutta Joutsijärveä 136 asukasta painotetaan. Yksistään Soppelassakin on 228 asukasta.**

- Yva-selostuksen täydennyksessä väitetään virheellisesti, että eniten asuin- ja lomarakennuksia jää voimaloiden lähitarkastelualueelle vaihtoehdossa VE1, vaikka eniten asuin- ja lomarakennuksia jäisi voimaloiden lähitarkastelualueelle vaihtoehdossa VE2, koska VE2:ssa voimaloita olisi eniten ja lähitarkasteluvyöhyke ulottuisi tietenkin kauemmaksi.

- Sivulla 90 väitetään virheellisesti, että hankealueille ei sijoittuisi asuin- tai lomakiinteistöjä. Mihin on jäänyt (majoitukseen ja myös edustustilaisuuksiin vuokrattava) Kummunjärven kämpä sekä Keski-Mikonjärvellä sijaitseva loma-asunto, sekä asuinkiinteistö Huhtavaaran pohjoispuolella Kangaslamminvaaran hankealueella ?

HANKKEIDEN VAIKUTUSPIIRIIRISSÄ OLEVAT REITIT SEKÄ VIRKISTYSALUEET JA –KOHTEET ON JÄTETTY HUOMIOIMATTA – NIITÄ EI OLE EDES VIITSITTU MAINITA!

- Miksi kuvassa 39. on esitetty maakuntakaavassa olevat moottorikelkkareitit niin, että maakuntakaavassa olevana moottorikelkkareittinä annetaan ymmärtää olevan vain Huhta-Kursu-väli, vaikka maakuntakaavassa on yhtälailla merkitty Suomu-Kemijärvi-moottorikelkkareitti. Karttaesitys antaa tarkoitushakuisesti ymmärtää, että Suomu-Kemijärvi-moottorikelkkareitti ei olisikaan maakuntakaavaan merkityllä statuksella.

- **Risteilylaivareitti on merkitty Kemijärveltä Oilunkaan / Luusuaan, vaikka tosiasiassa risteilyt ja laivareitti kulkee myös Lehtolaan, Askanselällä Räisälän ja Suomen suuntaan.**

- **Luusuan-Juujärvi-alueen suositut polkupyöräreitit puuttuvat, vaikka niistä on tietoa muun muassa LakeLaplandin sivuilla ja Kemijärven kaupungin esitteissä.**

- **Suomua ei ole taaskaan merkitty ollenkaan !!!**

- **Ailankatunturia ympäristöineen käytetään virkistysalueena**, mikä yva-selostuksen täydennyksessäkin on sanottu. Miksi asia puuttuu kuitenkin karttaesityksestä? Juuri siksi.

- **Miksi Ailanganniemi on taas "unohdettu"?** Ailanganniemessä oleva seurakunnan leirikeskus ja koko maisemallisesti upea Ailanganniemi (hiekkarantoinen) on merkittävä ja ihmisten suuresti suosima ja käyttämä virkistysalue.

- Yva-selostuksen täydennyksessä väitetään absurdisti ja tarkoitushakuisesti, että ladut on jätetty näin laajasta kartasta sen vuoksi, että ne erottuvat huonosti. Todellisena syynä on se, että **Suomutunturilta Isovaaran kautta kiertävältä ladulta olisi täysin esteetön näkymä Kuusivaara-Mömmövaaran sekä Untamovaaran myllyille**. Myös laavulta/keittokatokselta, joka sijaitsee Isovaaran päällä, olisi esteetön näkymä Kuusivaaran-Mömmövaaran sekä Untamovaaran myllyille.

Patikkareitti menee Suomutunturin laelta sen länsilaitaa, mutta siitäkään ei ole yva-selostuksen täydennyksessä nyt halaistua sanaa.

Sivulla 87 vähätellään voimaloiden näkymistä Kemijärvelle järvenä, vaikka yva-selostuksen virheellisistä ja tarkoitushakuisista näkymäanalyyseistakin näkee, että myllyt dominoisivat maisemia järveltäkin katsottuna. Tässäkin kohden on "unohdettu" se, että laivaristeilyt kulkevat Lehtolaan, Räisälään ja Suomen suuntaan.

Taulukon 23. virheistä:

Kuusivaaralta-Mömmövaaralta on lähimmälle ladulle 10 km eikä 13 km. **Kuusivaaralta-Mömmövaaralta on lähimmälle veneilyreitille 3 km eikä 10 km**. Kuusivaaralta-Mömmövaaralta on lähimmille virallisille pyöräilyreitille Räisälään 12 km ja Luusuaan 15 km. Kuusivaaralta-Mömmövaaralta on lähimmälle viralliselle moottorikelkkareitille 15 km eikä 17 km. Kuusivaaralta-Mömmövaaralta on lähimmälle viralliselle kävelyreitille 15 km. **On huomioitava, että ihmiset liikkuvat paljon hankealueilla ja niiden ympäristössä muutenkin kuin virallisilla reiteillä tai virkistysalueilla**, esimerkiksi Ottavaaran Natura-alue on suosittu retkikohde.

Iso Severivaaralta ja Raajärveltä ympäristöineen "ylämäestä" näkyy niin Ailankatunturille kuin Kuusivaaralle-Mömmövaaralle todella hyvin.

Juuvaaralla, jolle Kuusivaara-Mömmövaaran myllyt myös näkyisivät harmillisen dominoivasti, on laavu sekä virallisia patikointireittejä opastusviittoineen, mistä ei yvasselostuksen täydennyksessä myöskään ole halaistua sanaa.

Kohdassa 9.5.6 Virkistys ja matkailu sanotaan, että

Itä-Lapin maakuntakaavassa todetaan, että matkailualueiden kehittämisessä tulee säilyttää ne vetovoimatekijät, joiden varassa matkailu toimii.

Kuitenkaan esimerkiksi **pohjoista napapiiriä matkailun vetovoimatekijänä** ei ole mainittu, vaikka napapiiri kulkee juuri Suomi-Ailankatunturi-Raajärvi-linjalla ja myllyt pilaisivat napapiirin käytön matkailuvalttina.

Täysin käsittämättömästi väitetään, että Kemijärven tuulivoimapuistohankkeiden vaikutusalueella ei ole merkittäviä maakunnallisia ja seudullisia ulkoilureittejä. Kuitenkin esimerkiksi **maakuntakaavakartalla moottorikelkkareitti yhdistää Kemijärven, Rovaniemen, Pelkosenniemen, Sallan ja Posion. Eikö tämä ole maakunnallinen ulkoilureitti?** Edellä mainitun reitistön tärkeä risteyskohta sijaitsee Untamovaaran ja Kangaslamminvaaran hankealueilla. Tämä reitti kulkee Suomen matkailukeskuksen kautta, joten Kuusivaara-Mömmövaaran voimat näkyisivät nekin reitille.

Maakunnallisen matkailustrategian 2011- 2014 mukaan Suomen matkailukeskus ympäristöineen kuuluu Koillis-Suomen käytävään ja Kuvassa 12., jonka lähteenä on Maakuntasuunnitelma 2030, on vihreällä viivoituksella merkitty matkailuvyöhyke, johon sisältyy kokonaisuudessaan myös Untamovaaran hankealue. **Miten Kuusivaara-Mömmövaaran voimat korkeiden vaarojen päällä vaikuttaisivat matkailun kehittämiseen ko. matkailuvyöhykkeellä?**

Miksi mainitaan Nuorgamista Kotkaan menevä UKK-reitti, vaikka kyseisiin hankkeisiin liittyviä relevanttejakaan reittejä ei ole vaivauduttu mainitsemaan. Sitä paitsi UKK-reitti, johon ilmeisesti viitataan, menee Lieksan Kolilta Posion ja Sallan Savukosken Tulppioon, Kotkan kanssa sillä ei ole mitään tekemistä, paitsi Euroopan kaukovaellusreitti liippaa Suomea mennen Gibraltarilta Nuorgamiin. Kemijärven kanssa ko. UKK-reitillä ei ole mitään tekemistä.

Kyseisiin hankkeisiin liittyen ainoastaan mainitaan ympäripyöreästi, että Kemijärvellä ja muualla tuulivoimapuistohankkeiden vaikutusalueella on kuitenkin runsaasti erilaisia virkistysreittejä ja -toimintoja, kuten vesi- ja laivaristeilyt, melontareitit, vaellus- ja kävelyreitit, polkupyöräreitit ja hiihtoladut (<http://www.lakelapland.fi>).

Tässä kohtaa olisi pitänyt käsitellä nimenomaan kyseisiin hankkeisiin liittyviä reittejä ja virkistyskohteita ja mainita muun muassa Suomen latureitit Suomutunturin länsipuolella. Lehtola-Räisälä-Suomen suuntaan menevä laivareitti/veneväylä, Luusua-Juujärvi-alueen pyöräilyreitistö sekä Juuvaaran patikointireitit. Mihin ovat ”unohtuneet” kodat, laavut ja tulistelupaikat, esimerkiksi Luusuan Tuulanniemessä ja Penkan päässä, Oilunganniemessä, Kalkonniemessä, Soppelassa, Ala-Mikonjärvellä, Vasajärvellä, Untamovaaralla, Kylmäjärvellä, Käsmanjoella, Joutsijärvellä, Räisälässä, Isovaaralla (Suomu), Ritanniemessä, Äpräänniessä, Ämmänniessä, Askan tunturilla, Ailanganniemessä, Hiipanniemessä, sekä Ulkuniemen ja Kivisalmen uimarannoilla. Myöskään uimarantoja ei

ole mainittu, **Ulkuniemen ja Kivisalmen uimarantojen lisäksi puuttuvat Luusuan Tuulanniemessä sijaitseva uimaranta, Oilunganniemen, Äpräänniemen, Kälkäjänsaaren, Räisälän, Soppelan, Kalkonniemen, Joutsijärven sekä Ailanganiemen** neljä uimarantaa.

Venesatamista on jätetty mainitsematta esimerkiksi Luusuan Tuulanniemessä, Kemijärven keskustassa, Isokylällä, Soppelassa, Lehtolassa, Räisälässä, Ulkuniemessä ja Kelloniemessä sijaitsevat satamat. Venevalkamia on lisäksi muun muassa Luusuan Penkan päässä, Ruopsassa, Kattilaniemessä, Isokylällä, Joutsijärvellä ja Soppelassa.

Näköalapaikkoja ovat muun muassa Pitkäsilta, **Ämmänniemi**, Vilmavaara, Kotavaara näkötorneineen, Perävaara, Soppela, **Haaparanta (Räisälä), Oilunganniemi, Lautasalmi, Reinikanperä, Tuulanniemi (Luusua), Penkan pää (Luusua) ja yleensäkin Kemijärven keskustasta lähtevän Luusua-Juujärvi-Raajärvi –alueella kulkevien pyöräilyreittien näköalakohteet.** Esimerkiksi kaupungin matkailuesitteenkkin (2011) mukaan näköalapaikkoja Kemijokivarressa pyöräilyreitteinäkin käytettävillä Kemijoen penkoilla ja Luusua-Pirttikoski-tiellä Luusuan ja Seitakorvan välillä ovat Severijoki, Seitakangas, **Hoppula, Päiväjoki, Neitilä, Kivisalmi, Ulkuniemi, Luusuansaari, Juujärvi, Juuvaara ja Seitakorva.** Ihmiset käyvät yleisesti ihaillemassa järvimaisemaa **ainakin Iso Severivaaralta, Iso Soinanvaaralta, Ottavaaralta, Paikanselältä, Ailangan-Askantuntureilta ja itse Kuusivaaralta ja Mömmövaaralta.**

Lintutorneja on mm. Luusuan Penkan päässä, ja kyseinen rakennelma on myös erinomainen paikka, josta voi ihaila maisemia Ailangan-Kuusivaara-Mömmövaaran suuntaan.

Miksi tässäkin kohdassa annetaan ymmärtää, että metsästykseseen on hyvät mahdollisuudet vain valtion mailla, ikään kuin yksityisten maanomistajien mailla ei metsästettäisi ollenkaan.

Virkistyskäytön osalta on sivuutettu, että voimaloiden dominoivalla Kemijärvellä ei metsästyksessä eikä muussakaan virkistyskäytössä olisi mitään mieltä.

Myös pohjoinen napapiiri, joka siis kulkee Suomu-Ailankatunturi-Raajärvi-linjalla, on tuotu esiin mm. Kemijärven kaupungin esitteessä matkailuattraktiona.

Kuten ilmenee edellä mainitsemistamme lukuisista kohteista, jotka olisivat olleet helposti ulkopaikkakuntalaistenkin löydettävissä esimerkiksi ulkoilukartalta ja kaupungin matkailuesitteestä, virkistys- ja matkailukohteita voimaloiden vaikutusalueella ei ole nytkään otettu riittävällä tavalla huomioon. Niitä ei ole edes viitsitty mainita!!!

METSÄSTYKSEEN KÄYTETTYJEN ALUEIDEN KUVAAMISEN PUUTTEISTA

- Miksi vain valtion ja yhteismetsän maat on merkitty karttaesityksiin metsästykseseen käytetyiksi alueiksi? Yksityiset käyttävät luonnollisesti maitaan metsästykseseen, ja etenkin Kemijärvellä metsästys on suosittu harrastus ja leivänjatke. Esimerkiksi Kuusivaaran-Mömmövaaran hankealueilla ja niiden tuntumassa metsästäjiä näkee paljonkin - kyse ei todellakaan ole vain valtion maille rajoittuvasta metsästyksestä.

Miksi yva-selostuksessa ei ole lainkaan mainittu Metsähallituksen hirvenmetsästysalueita Kuusivaara-Mömmövaaralla ja sen tuntumassa? Ei myöskään Untamovaaran ja Kangaslamminvaaran hankealueiden tuntumassa sijaitsevista hirvenmetsästysalueista valtion mailla sanota halaistua sanaa.

HANKKEIDEN MAANKÄYTTÖÖN JA YHDYSKUNTARAKENTEESEEN KOHDISTUVIEN VAIKUTUSTEN EPÄOBJEKTIIIVISESTA ARVIOINNISTA

- Kohdassa 7.3.1. todetaan tuulipuistoalueiden sijoittuvan lähelle olemassa olevaa infraa ja osin asuin- ja lomarakennusten lähelle sekä virkistys- ja metsästysalueiden lähelle. Aktiivisen maankäytön piiriin. Tästä ei kuitenkaan ole osattu vetää johtopäätöksiä, ei edes aitoa pohdintaa siitä, onko kyseessä sittenkään tarkoituksenmukaiset ja sopivat sijoituspaikat tuulivoimala-alueiksi.

- Sivulla 90 Kuusivaaran-Mömmövaaran osalta on "unohdettu" hirvenmetsästys ja marjastus ynnä retkeily hankealueilla ja niiden ympäristössä.

- Sivulla 90 puolustellaan tuulivoimaloiden sijoittamista olemassa olevien teiden ja sähkölinjojen lähelle, mikä sinällään onkin tarkoituksellista, mutta teknistaloudellisten seikkojen ei saisi antaa kuitenkaan jyrätä alleen kaikkia muita näkökulmia. Esimerkiksi Kuusivaaran-Mömmövaaran hankealue, vaikka Jumisko-Pirttikoski sähkölinja alueen läpi meneekin, on monin paikoin erämaaisena säilynyttä ja maisemallisesti erittäin arvokasta aluetta suhteellisen lähellä asutusta ja loma-asutusta. Kuusi-Mömmövaara on osa Ailanganselän toistaiseksi rakentamatonta, laajaa erämaista Natura-alueitakin sisältävää luontoaluetta, jonka luonteen voimat muuttaisivat totaalisesti.

- Untamovaaralla 7 km keskijänniteilmajohto aiotaan vetää Untamovaaralla METE-aleen läpi. Entä onko maakäytösopimukset maanomistajien kanssa tehty?

- Kohdassa 7.4 Arvioinnin epävarmuustekijät ja haittojen lieventäminen sanotaan ympäripyöreästi, että ne kohteet, joihin tuulipuistojen, sähkösiirron tai uusien teiden rakentamisella sekä tuulipuiston toiminnalla on vaikutusta, on huomioitu hankkeen suunnitelmissa.

Kuitenkaan esimerkiksi Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueen osalta ei ole edes mainittu Suomen länsipuolella olevia latuja eikä Luusua-Juujärvi pyöräilyreittejä eikä Lehtolan ja Räisälän kautta Suomen suuntaan venevälä / laivareittiä. Puhumattakaan loma-asutuksesta ja muusta asutuksesta Posion puolella Jumiskon suunnassa. Ei myöskään ole huomioitu ja arvioitu riittävästi vaikutuksia Lehtolan, Rytilahden ja Räisälän kyliin, Ritaniemen-Jumiskonperän jo loma-asutusalueiksi kaavoitettuihin ranta-alueisiin, Suomen matkailukeskukseen, Juujärven valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen ja valtakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön, Ailanganniemeen ja sen virkistyskäyttöön eikä Lautasalmi-Oilunganniemi-Ulkuniemi-Luusua-Tuulaniemi-Neitilä-Juujärvi-kyläalueeseen.

- Huoltoteiden leveydet on tarkoitushakuisesti arvioitu aivan liian kapeiksi ja arviointi on epämääräistä. Kuvitellaan, että arviointi olisi riittävää, kun sanotaan, että

Lopullinen avoin tila määräytyy tuulivoimaloiden osien kuljetuksien vaatiman tilan mukaan. Oletettavaa on, että ainakin osa kuljetuksista on ylideveitä ja pitkiä erikoiskuljetuksia

Esimerkiksi mutkista kuljetusautojen täytyisi mahtua menemään ja kahdensuuntainen liikenne edellyttäisi hyvinkin leveitä teitä.

-Huomautamme, että ei ole riittävää arviointia esittää kaikkein kapein ja vaikutuksiltaan vähäisin 20 kV ilmajohto, ja samaan hengenvetoon todetaan, että ei ole ollenkaan varmaa, minkälainen

ilmajohto tosiasiasa tulisi olemaan. 20 kV ilmajohto vedettäisiin Untamovaaralla METE-alueiden nro 52 sekä 57.1 läpi. Kuinka tämä kävisi linjaan METE-kohteita koskevan lainsäädännön kanssa? Miksi sähköasemista ei sanota halaistua sanaa tässä yhteydessä eikä niistä esitetä minkäänlaisia piirroksia tms.?

SOSIAALISTEN JA TALOUDELLISTEN VAIKUTUSTEN ARVIOINNIT OVAT PUUTTEELLISIA, NIISSÄ ON SELVIÄ VIRHEITÄ JA ARVIOINTIEN LOPPUTULOKSET ESITETÄÄN HAKIJATAHOJEN INTRESSIEN KANNALTA

- Millä perusteella lähitarkastelualue on valittu? Nyt se on vain 7,5 km ja sen ulkopuolelle jäävät juuri ja juuri Kursu, Isokylä, Kallaavaara-Sipovaara, Räisälä, Ämmänniemi sekä muun muassa Posion puolella olevat järvialueet Jumiskon suunnassa.

- Kohdassa 8.4.1 sanotaan , että vaikutukset yrittäjiin riippuvat siitä, millä toimialalla yritys toimii - joka tapauksessa hanke toisi yrityksille uusia mahdollisuuksia jo rakennusvaiheesta alkaen. Kautta linjan korostetaan valheellisesti hankkeita ajavien intressien mukaisia vaikutuksia, mutta unohdetaan esim. vaikutukset matkailuyrittäjiin ja matkailuun, vaikka muun muassa Kemijärven yrittäjäyhdistys on ilmaissut olevansa hankkeita vastaan. Painotuksissa on myös ”unohdettu”, että yhteismetsän osakkaista vain pieni suurosakkaiden joukko hyötyisi noin 1000 euron verran per vuosi, muille osakkaille jäisi käteen maanvuokratuloista vain noin kymppin parinkymppin luokkaa per vuosi.

- Kuva 45. on tarkoitushakuisen synkkä tunnelmaltaan - kuvakulma on valittu niin, että kuvaan etualalle on jätetty ränsistynyt talousrakennus ja syksyinen ankea ympäristö lisää synkkää tunnelmaa.

- Marja- ja sienimaastojen saavutettavuuden paranemista uusien teiden myötä hehkutetaan tarkoitushakuisesti. Todellisuudessa marja- ja sienimaastoja jää huomattavan paljon maan myörimisten ja teiden alle, **virkestykseen käytettävien alueiden saavutettavuus ei parane uusien teiden takia yhtään, koska tiet jäävät vain maanomistajien ja tuulivoimayhtiön käyttöön**, minkä tosiasian teiden käyttöoikeuksista Kemijärven yhteismetsän edustaja varmisti pienryhmätilaisuudessa toukokuussa 2011.

- Maisemavaikutuksista sanotaan hanketta ajavien intressejä silmällä pitäen, että yli 10 kilometrin päässä koetut maisemavaikutukset ovat useimmiten varsin vähäisiä. Ensinnäkin puuston väitetään tarkoitushakuisesti ja virheellisesti peittävän voimaloita kautta linjan koko yva-selostuksessa, säätälä osalta "unohdetaan", että ihmiset liikuskelevat ulkona luonnollisesti etenkin virkistystarkoituksissa eniten hyvän kelin aikana, jolloin voimalat näkyvät kaikkein selkeimmin hyvinkin kauas.

- Se, että ihmisten väitetään tottuvan voimaloiden läsnäoloon maisemassa, on tarkoitushakuista vallankäyttöä ja ihmisten mielipiteiden ylikävelemistä ja ihmisten oikeuksien polkemista - kaikki ihmiset eivät suinkaan tottuisi voimaloihin Kemijärven maisemissa. Vai tietävätkö hanketta ajavat paremmin sen, mihin ihmiset tottuvat, pitävätkö he omasta mielestään oikeutettuna, että voivat "sanella" sitä, mihin ihmisten tulisi heidän mielestään tottua.

- On äärimmäisen loukkaavaa vähätellä maisemien häviämistä sanomalla, että maiseman muutos koskee vain 20 - 25 vuotta. Ensinnäkin tämän allekirjoittaneet olisivat yli 70 vuotiaita 25 vuoden päästä. Toisin sanoen meidän loppuelämämme maisemat ja elinympäristömme olisi raiskatut. Jos voimaloiden ikä on vain 20 - 25 vuotta, on äärimmäisen kestäväntä kehitystä rakentaa niitä

Kemijärvelle nyt kokonaan rakentamattomille alueille luonnon keskelle tärväämään laajat yhtenäiset luontoalueet - voimaloiden perustukset ja muutkin roippeet mitä todennäköisimmin jäisivät maastoon hamaan maailman tappiin asti.

- Kohdassa 8.4.5 Vaikutukset elinkeinoihin ja työllisyyteen hanketta ajavat toteavat itsekkin, että on vaikea antaa tarkkoja arvioita vaikutuksista työllisyyteen ja elinkeinoelämään. Sen perusteella mitä kohdasta 8.4.5 saa irti, **työllisyysvaikutukset olisivat yhtä tyhjän kanssa ja työllisyysvaikutuksia pitkässä juoksussa ei ole huomioitu etenkään matkailun alas ajautumisen ja sen välillisten ja kerrannaisvaikutusten näkökulmasta.** Kaupungin ja paikallisten yritysten valmiuksilla - joita ei ole - ei pitkälle pötkittäisi. Tässäkin kohden esitetään tarkoitushakuista liirumlaarumia uusista mahdollisuuksista paikallisille yrityksille. Mihin ovat "unohtuneet" negatiiviset vaikutukset matkailuelinkeinon ja kakkosasukkaiden pois muutosta aiheutuvat negatiiviset välilliset ja kerrannaisvaikutukset.

- Tarkoitushakuisesti annetaan ymmärtää, että Kangaslamminvaaran ja Kuusivaara-Mömmövaaran voimat eivät haittaisi matkailua, kun ne eivät fyysisesti satu sijoittumaan Lapin matkailustrategiassa korostetulle matkailuvyöhykkeelle. Tätä näkemystä ei myöskään perustella mitenkään.

Lapin matkailustrategiassa 2011 – 2014 on esitetty, että Kemijärven keskustasta Suomotunturille ulottuva alue on matkailuvyöhykettä vuonna 2030. Tämä edellä mainittu alue kattaa suunnitellun Untamovaaran tuulipuistoalueen. Muut hankealueet ovat ja jäävät tulevaisuuden suunnitelmissa matkailun kehittämisalueiden ulkopuolelle.

Kuitenkin esimerkiksi Kuusivaara-Mömmövaaran voimaloiden näkyminen ja vaikutukset olisivat huomattavia niin Itä-Lapin maakuntakaavassa merkitylle mv-8401-alueelle kuten myös em. Suomotunturilta Kemijärven keskustaan ulottuvalle matkailuvyöhykkeelle. Matkailun myönnetäänkin olevan yhä merkittävämpi elinkeino ja samaan hengenvetoon todetaan aivan oikein luonnon, maisemien ja kulttuurihistorian olevan matkailun vetovoimatekijöitä. Vesistömatkailu, moottorikelkkareitit ja Suomen hiihtoladut on vain mainittu tässä yhteydessä, mutta voimaloiden vaikutukset edellä mainittuihin on jälleen sivuutettu. Ei myöskään hankkeiden kerrannaisvaikutuksia ja matkailuun kohdistuvia välillisiä vaikutuksia ole arvioitu mitenkään. Esimerkiksi kakkosasujien häviäminen Kemijärveltä vaikuttaisi suuresti niin kaupan kuin palvelujenkin alas ajautumiseen.

Voimaloiden vaikutukset kiinteistöjen arvoihin on edelleen arvioitu riittämättömästi ja ympäröivästi.

Työllisyysvaikutuksista ja Taulukosta 27. huomautamme, että mistään ei kunnolla selviä, mihin ko. taulukossa esitetyt vaikutukset perustuvat ja olisivatko vaikutukset positiivisia vai negatiivisia.

Rakennusvaiheen aikana työväki tuskin asuisi hotelleissa ja vastaavissa majoitusliikkeissä. Yleensä työmaille tuodaan asuinparakit / kontit. Jos työväki sattuisi olemaan paikallisia ihmisiä, ei majoituspalveluiden kysyntää olisi lainkaan, koska työmiehet tietenkin asuisivat kotonaan.

Työllistävän vaikutuksen arvioinnin todetaan kaiken kaikkiaan olevan mahdotonta.

Yhteisöverosta huomautamme, että on enemmän kuin todennäköistä, että hankkeisiin liittyvät yhtiöt olisivat ”kirjoilla” muualla kuin Kemijärvellä, joten yhteisöverotulot Kemijärvelle olisivat pyöreä nolla.

- Aluetaloudellisista ja sosioekonomisista vaikutuksista ja niiden arvioinneista huomautamme, että **kiinteistöverotuloihin liittyen väitetään virheellisesti ikäaleneman olevan 4 %:ia , vaikka se on tosiasiaa 10 % per vuosi. Voimaloiden jälleenmyyntiarvon väitetään virheellisesti olevan 70%, vaikka prosenttiluku pitäisi olla 40%. Taulukossa 28. esitetyt luvut rivillä viisi ovat täysin väärin ja pahasti yläkanttiin, minkä voi tarkistaa mm. sen perusteella, mitä helmikuun 2012 yleisötilaisuudessa kaupungin edustajat kertoivat kiinteistöveron määräytymisen perusteista. Ko. taulukon rivillä viisi sanotaan olevan Keskimääräinen kiinteistövero vuodessa (toiminta 25 vuotta), mutta taulukon otsikon mukaan ko. taulukko sisältää arvioidut kiinteistöverotulot ensimmäiseltä kymmeneltä vuodelta. Kymmenen vuoden jälkeen kiinteistöverotulo on käytännössä katsoen pyöreä nolla. Jollei tämä ole tarkoitushakuista harhaanjohtamista, niin mikä sitten!**

Kiinteistöverotulot ensimmäisen vuoden aikana olisivat yläkanttiinkin laskettuna vain alle prosentin Kemijärven saamista valtion osuuksista 2010.

Kiinteistöverotulot olisivat vain noin 31 euroa per kaupunkilainen ensimmäisen verotusvuoden aikana, ja sen jälkeen ei siis sitäkään. Mieluummin maksaisimme omalta kohdaltamme enemmänkin per nenä siitä, että voimalat jätettäisiin rakentamatta ja elinympäristömme raikaamatta. Kannattaako näin minimaalisten kaupungille koituvien kiinteistöverotulojen takia tarvella niin massiivisesti Kemijärveä tuulivoimarakentamisella kuin nyt esitetään? Miten tämä on asia on otettu huomioon vaihtoehtoja vertailtaessa ja Kemijärven kehittymistä arvioitaessa VE0:n mukaisesti.

- Kohta 8.4.6 Vaikutukset kunnan kehittymiseen sisältää jossittelua ja liirumlaarumia vaikutuksista Kemijärven imagoon ja mahdollisuuksista hankkeiden hyödyntämiseen. Mihin on "unohtunut" se tosiasia, että Kemijärven yrittäjäyhdistys on ottanut kantaa hankkeita vastaan? **Mihin on "unohtunut" niiden matkailuyrittäjien ääni, jotka ovat hankkeita vastaan? Mitkä nimenomaiset yritykset ovat olleet kyselyyn valitut? Millä perusteilla juuri nämä yritykset ovat valitut kyselyyn vastaajiksi? Miten on mahdollista, että julkisessa keskustelussa nimenomaan matkailuyrittäjät ovat oikeutetusti olleet voimakkaasti hankkeita vastaan, mutta yva-selostuksen täydennyksessä annetaan nyt ymmärtää ihan muuta. Mihin on "unohtunut" se, että kiinteistöverotulot laskevat kymmenessä vuodessa käytännössä katsoen nollaan.**

- Miksi asukaskyselyn tuloksia tarkasteltaessa korostetaan vain niitä kohtia, jotka ovat hankkeiden ja niitä ajavien intressien kannalta tarkoituksenmukaisia, mutta jätetään sanomatta esimerkiksi se, että kysyttäessä Kemijärven houkuttelevuudesta matkailun kannalta, 38 % vastanneista on hankkeita vastaan, vain 25 % hankkeiden puolesta.

- Yva-selostuksen täydennyksessä annetaan ymmärtää, että tuulivoimala-alueilla olisi hyvä imago kunnan / kaupungin kannalta, mutta **jätetään huomiotta, että mitä enemmän voimaloita Suomeen rakennettaisiin, sitä arvokkaammaksi ja myös imagon kannalta arvokkaammiksi jäävät tuulivoimalavapaat alueet, kunnat ja kaupungit.** Jo nyt on runsaasti merkkejä siitä, että ihmiset karsastavat alueita, joilla on tai joille on tulossa "tuulipuistoja", mutta yleisestä mielipiteestä ja sen muuttumisesta eivät oman asiansa oikeutukseen sokeasti uskovat hankkeita ajavat tahot välitä tuon taivaallista.

- Mikä on kuvan 46. merkitys ko. yva-selostuksen täydennyksessä? Huomautamme, että Soppelasta olisi suora näkyvyys Untamovaaran ja Kuusivaara-Mömmövaaran voimaloihin.

- Kohdassa 8.4.7 Vaikutukset yksityisiin talouksiin käsitellään vaikutuksia asuntojen arvoon kuitaten asia sanomalla, että asuntojen arvoihin olisi vain lievä negatiivinen vaikutus suunnittelun ja rakentamisen aikana. **Mihin on "unohtunut" kiinteistöjen arvoja laskeva vaikutus myllyjen käytön aikana, joka kuitenkin on merkittävin.** On aivan tuulesta temmatua kuitata asia puhumalla jostain "notkahduksesta". Myllythän voisivat töröttää jopa 25 vuotta vaaroilla, ja pidempäänkin. Silti yva-selostuksessa korostetaan suunnittelun ja rakentamisen aikaa, vaikka kiinteistöjen arvojen alenemisen ja pois myymisen kannalta juuri myllyjen pitkä käyttöaika on olennaista. Olisi tullut arvioida myös kiinteistöjen arvojen kehittymistä VE0:n mukaan tuulivoimavapaalla Kemijärvellä.

Elinkeinoelämää "piristävää" vaikututa tuodaan taas jälleen esiin tarkoitushakuisesti.

- **Miksi yleinen suhtautuminen ja asenteet tuulivoimaa kohtaan ja suhtautuminen kyseisiin hankkeisiin koplataan kohdassa 8.4.8 tarkoitushakuisesti ? Juuri siksi. Sosiaalisten vaikutusten arviointikyselyn kohdassa 16 Miten suhtaudutte tuulivoiman ja muiden uusiutuvien energiamuotojen kehittämiseen? vastausvaihtoehdot kysymyslomakkeessa olivat käännetty peilikuvaksi kaikkiin muihin kysymyskohtiin nähden.** Täysin samaa mieltä olevat vastausvaihtoehdot olivat vasemmalla ja täysin eri mieltä olevat vastausvaihtoehdot olivat oikealla puolella kysymyspaperissa. Vaikka kaikissa muissa kohdin vastausvaihtoehdot olivat päinvastoin. Jos jos tämä ei ole harhauttavaa, niin mikä sitten? Sitä paitsi kyseinen kohta oli sijoitettu vielä vihoviimeiseksi rastiruutuun-monivalintatehtäväksi, jotta ainakin kiireinen tai ei niin vastaamiseen keskittynyt vastaaja menisi lankaan rukseja laittaessaan. Miksi tosiasiallisesti hehkutetaan kyselyn osalta vastaajien suhtautumista tuulivoimaan yleisesti, vaikka yva-selostuksessa toisaalla aivan oikein, mutta hyvin "pienesti" todetaan, että asia ei ole relevantti kyseisten hankkeiden ympäristövaikutusten kannalta.

Myös kohdassa 8.4.9 Tuulivoimahankkeen vaikutukset yhteisöön tuodaan esiin ja tulkitaan kyselyn vastauksia tarkoitushakuisesti. Kriittisesti hankkeisiin suhtautuvista käytetään termiä "kielteisesti" suhtautuva ja annetaan ymmärtää, että he olisivat nimenomaan "paikallisia" vaikutuksia korostavia NIMBY:ilijöitä ja kehityksen jarruja. Miksei käytetä vaikkapa termiä ja kategoriaa "elinympäristöään puolustavat" ja / tai "elinkeinojaan puolustavat". Mutta näinhän se on, että vastukset ja etenkin vastausten tulkinta riippuu siitä, keneltä kysyy.

On vaikea nähdä, mitkä voisivat olla hyödyt tai yhteiset hyödyt etenkin matkailuyrittäjille ja kakkosasujille, koska on ilmeistä, että näitä höytyjä ei ole olemassakaan. Vain haitat jäisivät heille.

Miksi sosiaalisten vaikutusten arviointiin liittyvässä kyselyssä EOS-kantaa olevien osuudet on laitettu kaikkein oikeinpuolimmaisiksi prosentuaalisia osuuksia kuvaaviin esityksiin? Tämä on harhauttavaa, koska näin EOS-kantaa olevat menevät graafisissa esityksissä hankkeisiin myönteisesti suhtautuvien "puolelle", esimerkiksi kun katsoo mistä menee poikki 50 %:n vertikaalinen linja ko. graafisissa esityksissä.

MYÖS MAISEMAAN JA KULTTUURIYMPÄRISTÖÖN KOHDISTUVIEN VAIKUTUSTEN ARVIOINNIT OVAT JO LÄHTÖKOHDILTAAN PUUTTEELLISIA JA VIRHEELLISIÄ

- On täysin valheellista ja tarkoitushakuista Kemijärven tuulivoimahankkeisiin liittyen sanoa ja antaa ymmärtää, että toisinaan vaikutukset voivat kohdistua myös maisemarakenteeseen, jolloin vaikutukset jäävät yleensä melko vähäisiksi ja ovat paikallisia. Sitä paitsi myös yleisötilaisuudessa 29.02.2012 todettiin, että Kemijärven tapauksessa näkymät olisivat juuri pitkiä ja laajoja.

- Kuvan 47. havainnekuva lentoestevalosta on virheellinen. Lentoestevalot olisivat väriltään valkoisia ja ne vilkkuisivat yötä päivää. Lentoestevaloja tulisi myös torniin, ei pelkästään konehuoneen päälle.

- Yva-selostuksessa sanotaan virheellisesti, että dominanssi maisemaan vähenisi 5 - 7 km:n etäisyydeltä ja että torni ulottuisi vain 20 - 30 kilometrin päähän. Weckmanin julkaisu on kuitenkin vuodelta 2006 ja julkaisussa siteerattu ruotsalainen lähde on vuodelta 1998, jolloin myllyjen napakorkeudet ja kokoluokka olivat huomattavasti nykyisiä myllyjä pienempiä. Myllyjen napakorkeudet tuolloin olivat 60 – 90 metriä ja Weckmanin julkaisun kaavat ja esimerkit perustuvat näihin pienempiin napakorkeuksiin ja tasamaalla – ei ympäristöään korkeammalla vaarojen päällä – sijaitseviin myllyihin.

Jos Weckmanin julkaisun vanhentunutta tietoa kuitenkin käytetään, tuulivoimala on maisemaa dominoiva elementti (avoin näkymä, selkeä ilma) 10 kertaa napakorkeutensa etäisyydelle ulottuvalla alueella. Tuulivoimala näkyy 400 kertaa napakorkeutensa etäisyydelle.

Näin saadaan 48 km, mihin asti tuulivoimala näkyy napakorkeutensa perusteella tasaisella maalla. Jos lasketaan Kemijärven vedenpinnan tason ja sen perusteella, että voimalat tulisivat korkealle vaarojen päälle, niin voimalat näkyisivät $(150 \text{ m (järven pinnasta vaaran laelle)} + 120 \text{ m (napakorkeus)}) \times 400$ eli $270 \text{ m} \times 400 \rightarrow 108\,000 \text{ m}$ eli voimalat näkyisivät 108 km:n päähän. Ja tässäkään ei ole roottorien tekemää korkeuden lisää huomioitu.

- Kohdassa 9.2.2 sanotaan täysin virheellisesti ja tarkoitushakuisesti, että voimalat eivät erottuisi enää 30 km:n päässä. Juuri edellisessä virkkeessä väitetään, että voimalat näkyisivät 72 km:n päähän (missä ei ole otettu huomioon, että voimalat tulisivat vaarojen laelle).

- Yva-selostuksen täydennyksessäkin todetaan, että virkistyskäytön sekä luonto- ja maisema-arvojen ja kulttuuriympäristöjen ja poronhoidon kannalta merkittävien alueiden ja teollisen tuulivoimarakentamisen ja -tuotannon välille voi syntyä ristiriitaa alueilla, joilla em. arvot ovat korostuneessa asemassa. Kuitenkaan tässäkään kohden ei ole osattu vetää loogisia johtopäätöksiä, että juuri Kemijärvi on tällainen virkistyskäytön sekä luonto- ja maisema-arvojen ja kulttuuriympäristöjen ja poronhoidon kannalta korostunut alue, jolla tuulivoiman rakentaminen ja teollinen tuulivoimatuontanto olisi kaikkein räikeimmässä ristiriidassa em. seikkojen kanssa verrattuna moniin muihin alueisiin Suomessa.

- Kohdassa 9.1.2 Maisemaan ja kulttuuriperintöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnin lähtökohdat mainitaan Eurooppalainen maisemayleissopimus, mutta ei sanota halaistua sanaa, miten ko. hankkeet tosiasiaa suhtautuvat ko. sopimukseen.

- Valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista sanotaan jotain ympäröivästä, mutta korostetaan vain usean voimalan alueita suhteessa yksittäisiin voimaloihin. Vaikka Lapin Ely-keskus nimenomaan edellytti hankkeiden kunnollista arvioimista suhteessa valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin.

- Miksi vaikutusarvioinnissa (sivu 98) on käytetty vyöhykejakoja - neljä visuaalisen vaikutuksen vyöhykettä - joka perustuu 90 m korkeisiin voimaloihin (napakorkeus 60 m, roottorin halkaisija 60 m) ? Arviointeja ei voida pitää uskottavina eikä luotettavina tämänkään perusteella. Sitä paitsi Tanskassa ei ole korkeita vaaroja eikä tunteita niin kuin Kemijärvellä.

- Miksi kuvassa 48. ei ole merkitty Posion puolella olevaa Aittaniemeä, Jumiskoa, Nolimoa ja Ristilää esimerkiksi? Vaikka Sallan puolelta on merkitty Kursu ja Salmivaara. Juuri siksi.

- Miksi Kuvassa 48. tarkasteluvyöhykkeet on tehty VE3:n mukaan, vaikka aluerajaukset (sinisellä) on VE2:n mukaan. Kuvan 48. tarkasteluvyöhykkeitä on käytetty kautta linjan, toisin sanoen pienimpiä aluerajauksia on käytetty kautta linjan.

- Kohdassa 9.2.3 Voimajohdot ja tiet Kaukoalue väitetään tarkoitushakuisesti, että pylväs näkyy, mutta sen katsotaan kuuluvan osana kaukomaisemaan. Näin sanottu antaa ymmärtää, että pylvääät olisivat jotenkin luonnollisesti kaukomaisemaan kuuluva elementti.

- 50 metrin vaikutusalueet tien keskilinjan tai johtolinjojen molemmilta puolilta ovat liian pienet vaikutusalueet.

- Sanotaan, että huoltoteiden vaatima lopullinen tilantarve ei ole vielä selvillä - eikö tässä vaiheessa jo pitäisi olla - nyt ympäristövaikutusten arviointia on mahdotonta tehdä tämän osalta!!

- Miksi vain Kangaslamminvaaran alueesta ja siitäkin vain osaksi on karttaesitys? Miksi muut hankealueet, kuten Kuusivaara-Mömmövaara on "unohdettu" kokonaan tässäkin kohden?

TARKOITUSHAKUISESTI KÄYTETTYJEN ARVIOINTIMENETELMIEN JA EPÄVARMUUSTEKIJÖIDEN ARVIOINNIN HEIKKOUKSIA PYRITÄÄN PIILOTTELEMAAN

Kohdassa 9.3 Arviointimetodit ja epävarmuustekijät väitetään, että lähtöaineisto olisi luontoasioiden arviointien osalta ollut riittävä, vaikka maastokäynnit - joita ei ole edes tehty kaikilta paikoilta joilta pitäisi - on tehty juuri kaikkein pimeimpään vuodenaikaan loppusyksystä 2012, jolloin ulkona ei näe esimerkiksi niitä putkilokasveja, jotka kasvaisivat muuten eittalviaikana hankealueilla.

Näkymäalueanalyysit ovat heikkoja ja tarkoitushakuisia, eikä niiden perustan valheellisuudesta tietenkään mainita mitään!

Maastopoikkileikkaukset ovat myös tarkoitushakuisia. Sitä paitsi ainakin meillä on jo koulussa opetettu, että x- ja y-akselien skaalat "sopivasti" valitsemalla voi asioista antaa hyvinkin erilaisen käsityksen. Juuri näin on maastopoikkileikkausesityksissä tehty. Havainnekuvat ja valokuvasovitteet ovat myös silmiin pistävän heikkolaatuisia ja harhaanjohtavia.

Sumeilemattoman tarkoitushakuisilla menetelmillä tehty ja menetelmiä tarkoitushakuisesti soveltaen laadittu, ilmeisen hatara, epäluotettava ja epäobjektiivinen aineisto ei ole alkuunkaan riittävän laadukas täyttääkseen ympäristövaikutusten arviointia koskevat lainsäädännön vaatimukset.

Kohtaan 9.3.3 Näkymäalueanalyysit liittyen olemme huomauttaneet analyysien perustuvaa laatua olevista heikkouksista jo edellä.

Näkymäanalyysissa näkyvyysalueiden sanotaan lasketun käyttäen napakorkeutta. Totuudenmukaisempaa olisi ollut esittää näkyvyydet käyttäen ”täyspitkien” myllyjen kokonaiskorkeutta eli lapakorkeutta.

Kun vertaa Mielmukkavaaran tuulipuiston yva-selostuksen näkemäalueanalyysin Kuvaa 8-9 A-D. ja nyt yva-selostuksen täydennyksessä esitettyjä kuvia, esimerkiksi kuvaa 54. em. kuviin, herää epäily, että käytetyt metodit eivät ole lähimainkaan parhaita menetelmiä.

Itse asiassa kyse on nyt härskistä ja röyhkeästä linssiin viilaus –operaation menetelmistä, johon viranomaisten pitäisi puuttua, mikäli yvaamisilla halutaan säilyttää mitään arvoa ja kansalaisten luottamusta. Yva-selostuksen täydennyksen mukaan:

Metsän osalta on huomioitava, että näkymäalueanalyysissä tietokoneohjelma muodostaa metsästä täysin umpinaisen blokin, tulkitsee metsäblokin yläpinnan havaintopinnaksi ja sijoittaa siten katsojan metsän päälle (tarkastelupisteen korkeus 1,65 metriä havaintopinnasta). Todellisuudessa tarkastelupisteen tulisi olla metsän sisällä 1,65 metrin korkeudella maanpinnasta. Keskellä sulkeutunutta metsää havainnoija ei näe tuulivoimaloita. Tämän takia **lopullisista näkyvyysalueista on poistettu metsäalueet**. Metsän reunaa lähestyttäessä tuulivoimalat alkavat kuitenkin näkyä puiden ja muun kasvillisuuden lomasta. Tämän reunavaikutusvyöhykkeen leveys vaihtelee 50-200 metrin välillä riippuen metsän tiheydestä, puuston korkeudesta ja maaston muodosta.

Miksi on vaivauduttu tekemään (jo sinällään vanhentuneeseen Corine Land Cover -aineistoon perustuvat) näkymäanalyysit edellä kuvatulla tavalla ”yksinkertaistetulle” Corine –aineistolle, jossa siis lähes kaikkien ”kuivalla maalla” olevien, huomattavien runsaiden avomaastolaikkujen tilalle onkin laitettu metsää, ja sitten poistetaan hanketta ajavien tahojen intressien kannalta epämiellyttävät lopputulokset eli näkyvyysalueista on poistettu kaikki metsäalueet. Juuri siksi. Jotta voitaisiin sanoa edes jotain tehdyn.

Corine Land Cover -aineiston sanotaan olevan vuodelta 2006, mikä on aivan liian vanhaa. Kansalaisen karttapaikan ilmakuvat ovat vuodelta 2011, ja esimerkiksi sieltä olisi saanut ajantasaisempaa tietoa metsien olemassaolosta ja hakkuutilanteesta. Esimerkiksi Kuusivaara-Mömmövaara-hankealueen ympäristössä on paljon laajoja hakkuuaukeita, ja nyt syntyy täysin virheellinen käsitys, että nämä alueet olisivatkin oikeasti metsän peitossa.

Tarkoitushakuisen röyhkeää harhauttamista on se, että eri näkymäalueanalyysikartoissa on käytetty samaa väriä eri lukumäärille myllyjä. Esimerkiksi kartassa Kuva 54., jossa on kaikki hankealueet, on väritys tehty niin, että missä näkyvät kaikki voimalat, vaikutukset näyttävät värien perusteella olevan pienemmät kuin yksittäisiä hankealueita kuvaavissa näkymäanalyysissä. Olisi pitänyt käyttää samaa legendaa kaikissa näkymäanalyysikartoissa, ja suuremmille myllyjen lukumäärille olisi pitänyt laittaa oma värinsä, jota ei tulisi sekoittaneeksi muiden näkymäanalyysikarttojen pienempiä myllymääriä kuvaaviin väreihin.

Esimerkiksi Kuva 54. antaa ymmärtää, että myllyt eivät näkyisi käytännössä katsoen mihinkään ”kuivalla maalla”, mikä on täysi vale.

Kohdasta 9.3.4 Havainnekuvat huomautamme, että yva-selostuksen täydennyksen laatijat ovat tässäkin kohden lukeneet Weckmania (2006) kuin piru raamattua ja poimineet tekstiinsä tarkoitushakuisesti omiin intresseihinsä sopivia kohtia, ja jättäneet muun asiaan liittyvän tiedon huomiotta.

Esimerkiksi panoraamakuvista on "unohdettu" tässä kohden sanoa, että panoraama- tai laajakulmaobjektiivia käytettäessä kuvan perspektiivi vääristyy niin, että taustalla olevat esineet vaikuttavat pienemmiltä kuin luonnossa ja etualan osuus suhteessa korostuu. Monissa kuvasovitteissa taka-alalle sijoittuva tuulivoimala vaikuttaakin kuvassa pienemmältä suhteessa kuin se olisi todellisuudessa havaintopaikalta katsottuna.

Yva-selostuksen täydennyksen laatijat toteavat ja antavat ymmärtää, että kameralla otetut kuvat eivät anna oikeaa käsitystä kolmiulotteisesta todellisesta maastosta, ja että roottorien pyöriminen todellisuudessa ei ilmene staattisista kuvista. Miten nämä menetelmien heikkoudet, jotka vaikuttavat olennaisesti ko. menetelmillä tehtyjen analyysien luotettavuuteen, on otettu johtopäätöksissä ja lopputulemissa huomioon? Ei mitenkään. Tässäkin kohden yva-selostuksen laatijat ovat siinä harhaisessa uskossa, että riittää, kun heikkouksista jotain tulee maininneeksi. Jos sitäkään.

Luonnollisesti pikselikohina kuvissa riippuu siitä millaista resoluutiota kuvissa käytetään. Miten ihmeessä koko yva-selostuksen täydennystäkään voidaan pitää luotettavana, jos yva-selostuksen täydennyksen laatijoiden "ammattitaito" ei riitä tuottamaan muuta kuin pikselimössähtäviä kuvia, joista myllyjä ei kunnolla edes erotu. Yva-selostuksen täydennyksen laatijat itsekin myöntävät kuviensa ala-arvoisuuden, toteamalla, että joistakin havainnekuvista tuulivoimaloiden erottaminen on pikselikohinan takia miltei mahdotonta. Vaikka nimenomaisena tavoitteena luulisi olevan tuottaa kuvia, joista voimalat erottuisivat niin, että maisemavaikutuksista voitaisiin saada jotain tolkkua - koko yvaamisen tarkoitushan on saada vaikutuksista tolkkua, tässä kohden nimenomaan maisemavaikutuksista.

Kohdasta 9.3.5 Maastopoikkileikkaukset huomautamme, että kuten aiemmin totesimme, maastopoikkileikkauksissa x- ja y-akseleita on tarkoitushakuisesti skaalattu. Yva-selostuksen täydennyksen laatijat vetoavat siihen, että maastonmuotojen korostaminen näin vastaisi enemmän ihmisen tekemää havainnointia maastossa. Pikemminkin asia on päinvastoin, etenkin mikäli havaitsija on kauempana voimaloista esimerkiksi veneessä järvellä - silloinhan voimaloiden ja havaitsijan väliin jäävien "mäkien" ja metsien merkitys vähenee merkittävästi. **Myös maastopoikkileikkauksissa metsien tarkoitushakuinen korostaminen "peittävänä" tekijänä olisi pitänyt jättää kokonaan pois, ja tehdä profiilit kokonaan ilman metsiä jo varovaisuusperiaatteen huomioimisen nojalla.**

Miksi näkymäsektorilinjat on piirretty tarkoitushakuisesti lähes kaikissa maastoprofiileissa? Esimerkiksi kuvassa 168. tarkastelupisteet / havaitsijan eteen on piirretty noin 20 metrin metsä, vaikka Luusuassa on avonaisia peltoaukeita ja avonaista kylämaisemaa suurimmaksi osaksi. **Etenkin alkupisteet on lähes kaikissa profiileissa valittu tarkoitushakuisesti.** Esimerkiksi kyläalueita tarkasteltaessa olisi ollut rehellisempää ottaa ensisijaisesti huomioon avoimet maastot maastoprofiilien teossa, sillä ihmiset kaiken järjen mukaan yleisimmin liikuskelevat muualla kuin metsän keskellä jokapäiväisessä asuinympäristössään.

Täysin valheellinen ja tarkoitushakuinen on virke: *Maastopoikkileikkauksia on laadittu havainnekuvien kuvauspaikoista, jolloin on voitu todentaa myös havainnekuvien oikeellisuus.* Maastopoikkileikkauksethan perustuvat juuri tarkoitushakuiseen tarkastelupisteiden valintaan ja yva-selostuksen täydennyksen laatijoiden toiveisiin ja olettamuksiin kuvitteellisesta metsän "peittovaikutuksesta".

Kuvan 50. suhteen sanotaan, että yhteisvaikutukset Ailangantunturin hankkeen kanssa on huomioitu, mutta tosiasiaa yhteisvaikutukset Ailankatunturin hankkeen kanssa on huomioitu

vain ja ainoastaan niin, että kyseisten hankkeiden haittavaikutuksia vähätellään vetoamalla Ailankatunturin hankkeen pahempiin vaikutuksiin. Toisin sanoen yhteisvaikutuksia ei ole huomioitu eikä arvioitu riittävällä eikä kunniallisella tavalla, puhumattakaan että olisi huomioitu Posion hankkeen ja Sallan hankkeiden yhteisvaikutukset esimerkiksi matkailun kannalta.

Huomautamme, että Posion puolella Taaleritehtaan hanke on 20 km Kuusivaara-Mömmövaaran hankkeesta eikä 25-30 km, mitä yva-selostuksen täydennyksessä virheellisesti väitetään. Sallan hankkeista ei ole edes viitsitty sanoa etäisyyksiä, vaikka ne lähimmillään tulisivat 20 km päähän Kangaslamminvaaran hankealueesta. **Hankkeiden yhteisvaikutukset tuskin olisivat vähämerkityksiset, olipa kyseessä sitten vaikutukset luontoon ja luonnonsuojelualueisiin, ihmisten elinympäristöön tai elinkeinoihin tai sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset Itä-Lapissa.**

MAISEMAVAIKUTUSTEN JA KULTTUURIYMPÄRISTÖIHIN KOHDISTUVIEN VAIKUTUSTEN JA NIIDEN MERKITTÄVYYDEN ARVIOINTI ON NYT LUOTETTAVALLA TAVALLA MAHDOTONTA, KOSKA YVA-SELOSTUKSEN TÄYDENNYKSESSÄ ESITETYT AINEISTOT (ESIM. NÄKYMÄANALYYSIT, MAASTOPROFIILIT, HAVAINNEKUVAT) ON ALUN ALKAEN TEHTY TARKOITUSHAKUISESTI JA VALHEELLISELTA POHJALTA

Kohdassa 9.4 Maiseman nykytila Maisemavaikutusten sanotaan ulottuvan kaakossa Kuusamon vaaraseudulle asti. Miten tämä on huomioitu, esimerkiksi matkailun kannalta? Ei mitenkään.

Vaarojen lakialueilla sanotaan olevan avokallioita. Kuinka nämä avonaiset paikat, joilla metsä ei siis edes voi olla "peittävänä" tekijänä on otettu näkymä- ja muissa analyyseissa huomioon? Ei mitenkään.

Miten geomorfologisesti arvokkaat kohteet, kuten muinaisrannat, supra-akvaattiset alueet ym. on kirjattu ja otettu huomioon? Ei mitenkään.

Kulttuuriperintöä käsittelevässä kohdassa korostetaan tarkoitushakuisesti, että vanha rakennuskanta tuhoutui sodan aikana lähes täysin muutamia syrjäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta. Jos yva-selostuksen laatijat olisivat viitsineet tutustua esimerkiksi Vesistöjä ja vaaramaisemia -julkaisuun, heille olisi ehkä selvinnyt, että etenkin Puikkola, Juujärvi sekä Luusuan kylän Harju-Tuulan aitat ynnä muut kohteet ovat kulttuuri- ja rakennushistoriallisesti merkittäviä ja arvokkaita sota-ajoilta säästyneitä kohteita maisemallisesti erittäin arvokkailla alueilla.

Museoviraston mukaan muinaisjäänteitä ja arkeologisesti arvokkaita kohteita, joita toistaiseksi ei ole löydetty, voi vieläkin olla maastossa hankealueilla. Teiden rakentaminen vaarantaisi jo tiedossa olevia kohteita. Lainsäädännön mukaan löytymättömiäkään muinaisjäänteitä ei saa tuhota esimerkiksi rakennustöillä ym. vastaavalla. Miten tämä on tosiasiallisesti huomioitu? Ei mitenkään.

Miksei Posion puolella sijaitsevia muinaisjäännöksiä ei ole merkattu kuvan 51. karttaesitykseen? Siksikö, ettei heräisi ajatus, että löytymättömiä muinaisjäännöksiä saattaa olla myös Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä Kokonaiskuvan saamiseksi alueen kulttuurihistoriallisista arvoista myös Posion puolella sijaitsevien muinaisjäännösten merkitseminen olisi ollut tarpeen.

Kangaslamminvaaran ja Untamovaaran muinaisjäännöksiin annetaan ymmärtää voivan kohdistua vaikutuksia.

Vaihtoehdot VE 1 ja VE 2 toteuttaminen vaarantaa Untamovaaran muinaisjäännöksen, johon kuuluu Soppelan ja Joutsijärven välinen vanha polkutie ja merkkipetäjä (Maisemaselvitys, sivu 30, kuva 25). Kaikissa vaihtoehdoissa Kummunvaaran pyyntikuoppa, joka on huoltotieksi parannettavan nykyisen metsäautotien pohjoispuolella (Maisemaselvitys, sivu 30, kuva 25) voi vaarantua. Pyyntikuoppa sijaitsee noin 10 metriä tien pohjoispuolella. Outovaaran lounaispuolella huoltotie kulkee Outovaaran muinaisjäännösalueiden välistä. Nykyisen metsäautotien parantaminen saattaa vaarantaa muinaisjäännökset.

VE3 ei kuitenkaan eroa VE1:stä ja VE2:sta tässä asiassa Kangaslamminvaaran (ja Outovaaran) osalta, mitä tulee muinaisjäänteiden vaarantumiseen. Miksi VE3:sta ei käsitellä tässä yhteydessä? Juuri siksi, että kautta linjan pyöritellään haittoja vain VE1:n ja VE2:n osalta, ja VE3 ”unohdetaan” arvioinneista ja / tai sen osalta annetaan tarkoitushakuisesti ymmärtää, että VE3 olisi vaikutuksiltaan haitaton.

Muinaismuistoja koskevan lainsäädännön mukaan muinaisjäännöksiä ei siis saa turmella eikä niihin saa kajota. Laki koskee myös toistaiseksi löytämättömiä muinaisjäännöksiä. Nyt yvasselostuksen täydennyksessä esitetyn perusteella ollaan rikkomassa lakia, kun muinaisjäännöksiä ei aiotakaan suojella riittävällä tavalla. Missään ei ole esitetty, millä perusteilla hankkeita ajavilla on oikeus rikkoa muinaismuistoja koskevaa lainsäädäntöä.

Miksi kuvassa 51. Puikkola ja Kivelä on jätetty merkkäämatta valtakunnallisesti merkittäviksi kulttuuriympäristöiksi, joita ne statukseltaan tosiasiallisesti ovat. Juuri siksi. **Juujärvi on maakuntakaavassa merkitty valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi sekä valtakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi. Onko valtakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön alue rajattu oikein kuvan 51. karttaesitykseen maakuntakaavan mukaisesti?**

Miten vaikutusten arvioinnissa on huomioitu RKY-kohteista Posion puolella sijaitsevat Naumanniemi ja etenkin Sallan puolella sijaitseva Kivelä? Ei mitenkään.

Miksi kohdassa 9.5.2 Maakunnallisesti ja seudullisesti arvokkaat maisema-alueet ja merkittävät kulttuuriympäristöt puuttuvat maakuntakaavassa esiin tuodut merkittävät maisemat ja kaukomaiseman kannalta merkittävät lakialueet, joita ko. hankealueet itsessään ovat ja / tai joiden välittömässä läheisyydessä ne ovat.

Kohdan listasta puuttuu Halosenrannan kuvaus, vaikka se tekstissä onkin mainittu.

Miksi kohdassa 9.5.3 paikallisesti arvokkaat maisema-alueet ja merkittävät kohteet on jätetty (valtakunnallisestikin arvokkaan maiseman ja kulttuuriympäristön kriteerit täyttävä) Luusuan Tuulanniemi Harju-Tuulan aittoineen mainitsematta, vaikka muita Vesistöjä ja vaaramaisemia - julkaisussa käsiteltyjä kohteita on mainittu? Ailanganniemi on myös paikallisesti maisemiltaan merkittävä, samoin Lehtolan kylä ja järvimaisema Kuusivaara-Mömmövaara-hankealueen vaikutuspiirissä. Luusuansaari ja kylämuseo ovat myös vähintäänkin paikallisesti merkittäviä kohteita, joihin Kuusivaara-Mömmövaaran voimalat näkyisivät musertavasti.

Oilunganniemi työntyy Kemijärveen sen länsirannalta ja sekä Untamovaaran että Kuusivaaran-Mömmövaaran voimalat lentoestevaloineen pilaisivat vertaansa vailla olevan järvimaiseman. Ulkuniemi ja Lautasalmi on myös jätetty mainitsematta, vaikka ne ovat vähintäänkin paikallisesti merkittäviä maisema-alueita. Kokonaisuutena Kemijärven järvi-alue ja ranta-alueet ovat

enemmän kuin osiensa summa ja ne ovat jopa valtakunnallisesti merkittäviä maisema- ja kulttuuriympäristön arvoiltaan. Etenkin Kuusivaara-Mömmövaaran ja Untamovaaran voimat näkyisivät kautta rantain joka puolelle järvimaisemassa.

Ihmetystämme herättää, miksi Kuvassa 52. Kummunjärven rannalla sijaitsevat kaksi muinaisjäännöstä on tiukasti rajattu hankealueen ulkopuolelle. Kuitenkin yleiskaavaehdotuksessa kyseiset muinaisjäännökset ovat selvästi hankealueen sisäpuolella. Hankealueen raja näyttää olevan kuin kuminauha, jota voidaan venyttää ja supistaa sen mukaan, mikä milloinkin on hankkeita ajavien tahojen intressien mukaista, totuudellisuudesta ja hankkeita markkinoivien esitysten välisistä ristiriitaisuuksista niin piittaamatta.

Kohdassa 9.5.5 Natura-alueet ja luonnonsuojelualueet sanotaan aivan käsittämättömästi, että

Kemijärven tuulivoimapuistohankkeiden vaikutusalueella ei ole arvokkaita perinnemaisemia.

Mihin ovat ”unohtuneet” valtakunnallisesti arvokkaat Puikkola ja Juujärvi. Entä muut julkaisussa Vesistöjä ja vaaramaisemia arvotetut kohteet?

Ko. julkaisun mukaan *Kemijärven kulttuuriympäristöt löytyvät niin kaupungin keskustasta kuin kylätaajamista ja yksittäisten tilojen ympäristöstä. Lähinnä vesistöjen varsille sijoittuvat asuinsijat tarjoavat kauniita perinnemaisemia ja talonpoikaisia rakennuksia ympäristöineen.*

Kohdassa 9.6.1 Tuulipuistojen vaikutukset

korostetaan tarkoitushakuisesti, että

Erityisesti muutos koskee Kangaslamminvaaran ja Untamovaaran alueita, jotka on Itä-Lapin maakuntakaavaan tehdyssä maisemaselvityksessä määritelty merkittäviksi maisemakohteiksi ja kaukomaiseman kannalta tärkeiksi lakialueiksi.

Mihin on ”unohtunut” Kuusivaara-Mömmövaaran vaikutus vieressä sijaitseviin Ailangan-Askan tuntureihin, jotka myös ovat maakuntakaavassa mainittuja ko. merkittäviä maisemia ja kaukomaiseman kannalta merkittäviä lakialueita. Sitä paitsi ko. maakuntakaavan selvityksessä rajaviivat eivät ole niin täsmällisiä, että Kuusivaaran ja Mömmövaaran voisi suoralta kädeltä sanoa kuuluvan tai ei kuuluvan Ailangan-Askan merkittävään maisemaan ja kaukomaiseman kannalta merkittävään lakialueeseen. **Kuusivaaralta ja Mömmövaaralta näkyy yhtälailla kauas niin kuin Ailangan-Askan tuntureiltakin ja myös ne itse näkyvät kaukomaisemassa hyvin kauas, unohtamatta myöskään näkymistä Posion kunnan puolella sijaitsevaan järvimaisemaan Jumiskon suunnassa. Kuusivaara-Mömmövaaran voimat näkyisivät Ailangan-Askan tunturien lisäksi myös Suomen, Vilmavaaran, Hirvasvaarojen, Juuvaaran / Juujärven, Iso Severivaaran, Untamovaaran ja Kangaslamminvaaran merkittäviin maisemiin ja kaukomaiseman kannalta merkittäviin lakialueisiin.**

Samoin tarkoitushakuisesti vähätellään Kuusivaara-Mömmövaaraa ”unohtaen” se kokonaan, kun sanotaan, että Kangaslamminvaara, Untamovaara ja Ailangantunturi lähivaroineen ovat keskeinen osa Kemijärven alueen maiseman perusrunkoa ja muodostavat yhdessä alueen muiden vaarojen kanssa tärkeän maisemakuvan taustan eri suunnista tarkasteltaessa.

Esimerkiksi Suomen matkailukeskukselta päin katsottuna Kuusivaara-Mömmövaara on epäilemättä maiseman perusrunkoa. Myös Luusuan puolelta itään päin katsottuna Kuusivaara-Mömmövaara lähivaroineen muodostaa maiseman perusrungon.

On tarkoitushakuista ja valheellista väittää ja antaa kautta linjan ymmärtää, että metsä peittäisi myllyjen näkyvyyttä kaikkialla muualla kuin vesillä.

Erityisesti vaikutukset kohdistuvat Kemijärven vesistön alueelle, mistä aukeaa pitkiä avoimia näkymäakseleita. Muualla metsien vaikutus tuulivoimaloiden näkymiseen on merkittävä.

Samoin tarkoitushakuista ja totuudenvastaista on väittää, että

Kemijärven vaaramaisema ovat suurpiirteistä maisemaa, johon tuulivoimalat maiseman mittakaavan puolesta sopivat.

Miten ihmeessä Kemijärven järvi ja vaaramaisema on nyt muuttunut suuripiirteiseksi, vaikka julkaisussa Tuulivoimatuotantoon parhaiten soveltuvat Lapin tunturit ja vaarat todetaan, että maisema Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueen tuntumassa Perä-Posion tien toisella puolella on nimenomaan pienipiirteistä järvi- ja vaaramaisemaa, jonka visuaalinen sietokyky voimaloiden suhteen on huono. Esimerkiksi Peniöntunturi pudotettiin silloisista jatkotarkasteluista pois, koska ***pienipiirteinen maisemakuva ja etenkin rikkonaiset vesistöt luovat herkkyyttä maisemamuutoksille. Voimalat muuttavat monin paikoin rakentamattomia järvimaisemia.***

Myös Ympäristöministeriön ohjeistuksen mukaan:

3. Tuulivoimarakentamisen kannalta *herkät alueet*

Ryhmään kuuluvilla alueilla yhteensovittamistarve tuulivoimarakentamisen ja muun alueiden käytön välillä on suuri tai alueilla on erityisiä ympäristöarvoja. Esimerkiksi tunturialueet, pienipiirteiset saaristo- ja mannerranta-alueet ja vesireitit sekä erämaiset metsäalueet ovat maisema- ja luonnonarvoiltaan sekä virkistyskäytön kannalta herkkiä tuulivoimarakentamisen vaikutuksille.

Tosiasiassa voimaloiden kokoluokan ja vaarojen korkeuden suhde on sellainen, että voimalat eivät luonnu maisemaan ollenkaan. Korkeus Kemijärven vedenpinnasta vaarojen laelle on pienempi kuin voimaloiden korkeus sinänsä. Jos vaarat ja tunturit olisivat huomattavasti korkeampia ja massiivisempia, silloin maisemavaikutus ei olisi aivan näin paha. Nyt maisemaelementtien ja voimaloiden koon suhde on sellainen, että voimalat jyräisivät visuaalisesti alleen kaiken, mitä maisemassa voimaloiden näkymäalueella on.

Virheellisesti väitetään jälleen kerran, että

Sen sijaan torni voi erottua ihanteellisissa olosuhteissa jopa 20–30 kilometrin päähän.

Kuitenkin edellä osoitimme, että tuulivoimala näkyy napakorkeutensa perusteella tasaisella maalla sijaitsematta ympäristöään korkeammalla olevien vaarojen päällä 48 km:n päähän.

Ilmiselvästi yva-selostuksen täydennyksen laatijat ovat sotkeneet varjojen välkkymisen ja auringon säteiden heijastumisen pyörivistä roottoreista:

Lapojen pyörimisen lisäksi tuulivoimaloiden näkyvyyttä korostaa tuulivoimalan lapojen pyörimisestä syntyy valon ja varjon liike, vilkkuminen, joka syntyy utuisella ja aurinkoisella säällä auringon paistaessa tuulivoimalan takaa. Vaikutus syntyy yleensä vain tiettyinä vuorokauden aikoina. Vilkkumisen vaikutusalue taas muuttuu vuoden aikana auringon radan muutoksen myötä. Tuulivoimaloiden hallitsevuus maisemakuvassa on kuitenkin huomattava.

Ihmetystämme herättää, miten voimme luottaa hanketta ajavien kompetenssiin, kun näinkin merkittävien haittojen osalta on sotkettu asioita ja käsitteitä.

Ja yhä uudelleen väitetään virheellisesti napakorkeudeltaan 60 metristen myllyjen perusteella, että

Sen sijaan voimalat eivät tule näkymään yli 30 kilometrin etäisyydellä.

Mitä voimaloiden väriin tulee, purjelentoalueen G-51 takia roottoreiden lapojen väri ei Finavian määräysten vuoksi voisi välttämättä olla mitään muuta kuin punaraidallinen.

Miksi lentoestevalojen vaikutuksista ei ole tehty lainkaan arviointeja eikä havainnekuvia, vaikka lentoestevalojen vilkkuminen tulisi olemaan yksi pahimmista haitoista. Ainoastaan yhdessä pikku kuvassa on esitetty lentoestevalo, mutta sekin väärin, sillä oikeasti lentoestevalot tulisivat olemaan suuritehoiset valkoiset vilkkuvat valot eikä punainen valo. Sitä paitsi päivällä vilkkuvat valot olisivat voimakkaammat kuin yöllä. Myös eri vuodenaikojen ja vuorokauden aikojen suhteen olisi pitänyt arvioida ja havainnollistaa lentoestevalojen vilkkumista, mitä myös Lapin Ely-keskus aiemmassa lausunnossaan on vaatinut.

Tarkoitushakuisesti väitetään, että Huoltoteiden ja johtolinjojen vaikutukset maisemaan ovat luonteeltaan paikallisia. Tosiasiassa johtolinjat edellyttävät maisemaan ammottavien aukkojen tekemistä ja myös huoltotiet näkyisivät vaaramaisemassa hyvin pitkälle. Tämän voi helposti todeta jalkautumalla maastoon ja tarkastelemalla sitä, kuinka pitkälle ja kuinka voimakkaasti olemassa olevat johtolinjat ja tiet näkyvät etenkin vaarojen laelta ja rinteistä.

Kuvan 53. kuvatekstissä olisi voinut tuoda esiin myös Ailangan-Askan tunturit, koska ne sijaitsevat (järvi)maisemassa niin keskeisellä paikalla.

Kohtaan 9.6.2 Maisemavaikutukset suurmaisemassa vaihtoehtoitain huomautamme, että ”kuivalle maalle” kohdistuvia vaikutuksia vähätellään, itse asiassa ”kuivalle maalle” kohdistuvat maisemavaikutukset on jätetty kokonaan huomiotta.

On mielenkiintoista, että yva-selostuksen täydennyksessä väitetään, että

Eteläiseltä Kemijärveltä löytyy lahtia, joihin ei näy tuulivoimaloita. Tällaisia ovat mm. Ailanganlahti, Kiviperä, Soinanlahti ja Ruopsanlahti.

Vaikka lieneekin totta, että Ailanganlahteen ei juuri Kuusivaara-Mömmövaaran voimaloita näkyisikään, näkyisi sinne kuitenkin mm. Untamovaaran voimaloita. Ei ole uskottavaa, etteikö voimaloita näkyisi Soinanlahteen, kun Kuusivaara-Mömmövaaran myllyt näkyisivät kuitenkin varsin dominoivasti sekä havainnekuvien että maastoprofiilien perusteella mm. Luusuan Tuulanniemeen. Yksistään kyseisten hankkeiden vaikutuksesta, mutta myös yhdessä Ailankatunturin hankkeiden kanssa, on enemmän kuin päivänselvää, että Kemijärvelle ei jäisi käytännössä katsoen yhtään kolkkaa, mihin voimaloita ei näkyisi. Valtaosaan näkyisi 17 – 23 voimalaa.

Mihin on ”unohtunut” avoimet kylät maanviljelyksineen, tiet, teiden varret, aukeat suot, vaarojen laet ja rinteet?

Täysi vale on, että muka

Suomun alueella metsäpeite estää laajemman näkyvyyden.

Erittäin tarkoitushakuista on sanoa, että

Kemijärven länsirannalle tulee näkymään sekä Untamovaaran että Kangaslamminvaaran tuulivoimalayksiköitä.

HEI HALOO!! Nimenomaan Kuusivaara-Mömmövaaran voimalat tulisivat näkymään hyvin dominoivasti Kemijärven länsirannalle, minkä voi todistaa myös tekemällä maastoprofiilit. Miksi Kuusivaara-Mömmövaaran voimalat on ”unohdettu”? Juuri siksi.

Vaihtoehdon VE3:n osalta vaikutuksia kaunistellaan kautta linjan, oikeasti erot VE2:een ja VE1:een eivät olisi niin merkittäviä kuin nyt annetaan tarkoitushakuisesti ymmärtää. Miten asiaa edes voi arvioida, kun VE1:stä ja VE2:sta ei ole niistäkään tehty rehellisiä eikä edes epärehellisiä havainnekuvia.

Ailangantunturin ja VE3:n yhteisvaikutuksista annetaan siinä mielessä tarkoitushakuinen kuva, että taaskin vain vesistövaikutukset tuodaan esiin. Tosiasiassa myllyt näkyisivät myös ”kuivalle maalle” paljon laajemmin kuin ko. yva-selostuksen täydennyksessä annetaan ymmärtää.

Kuva 54. on harhainen, koska taas tarkoitushakuisesti vedotaan metsien peittovaikutukseen. Maantiet, rautatiet, sähkölinjojen takia avonaiset kohdat, Kemijokilaakso Luusuasta etelään, vaarojen rinteet ja laet (esimerkiksi Iso Severivaaralta näkyisi suoraan Kuusivaara-Mömmövaaran voimalat), Tynnyriaapa ja muut avonaiset tai harvapuustot suot, Junnikalta näkyy laajalti Kemijärven (järvenä) suuntaan, kaikki nämä on nyt ”unohdettu”, joitain esimerkkejä mainitaksemme. Kemijärven vaihtelevasta topografiasta johtuen aina löytyisi paljon paikkoja, joista myllyt näkyisivät nyt suuresti ”markkinoidun” peittävän metsän yli.

Kanganlamminvaaran ja Untamovaaran myllyt näkyisivät maastokäyntimme perusteella niin ikään esim. Junnikan tienoole erittäin selkeästi, vaikka nyt annetaan jotain ihan muuta ymmärtää. Puikkolan valtakunnallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön voimalat näkyisivät jopa tarkoitushakuisen näkymäanalyysin mukaan.

Miten ihmeessä voimaloita ei näkyisi Ailangan-Askan tunturialueelle, vaikka siellä on avonaisia kallioita ja hakkuuaukeita. Puhumattakaan jyrkistä rinteistä, jotka antavat mm. Untamovaaran suuntaan.

Miten voimalat eivät muka näkyisi esim. Suomulle ja Ailanganniemeen, vaikka Ailanganiemen pohjoisrantaan asti ”värin leviäminen” ulottuu? Ihmettelemme, miten voimalat näkymäanalyysin mukaan näkyisivät esim. Iso Severivaaran takana oleville vaaroille ja Ketolan lentokentän tuntumaan, mutta ne eivät kuitenkaan muka näkyisi Kemijärveä ympäröiville vaaroille esimerkiksi eteläisellä Kemijärvellä?

Puhumattakaan, että Kuvan 57. mukaan Kuusivaara-Mömmövaaran voimalat eivät näkyisi Juujärven valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle ja valtakunnallisesti merkittävälle kulttuuriympäristön alueelle, vaikka näkymäanalyysin mukaan voimalat näkyisivät mm. Iso Severivaaran takana oleville vaaroille, Listimävaaralle, Elättivaaralle, Lemmontunturille, Ala-Suolijärvelle, Ketolan lentokentän tuntumaan ja Posion Maaninkavaaralle asti, joitain mainitaksemme. Yva-selostuksen täydennyksen mukaan Ailankatunturin hankkeen myllytkin näkyisivät Juujärvellä, mutta Kuusivaara-Mömmövaaran myllyt eivät vaan millään muka näkyisi!!

Todellisuudessa Kuusivaara-Mömmövaaran myllyt näkyisivät ainakin Luusuaan laajalti sekä Kemijokivarteen Luusuasta Pirttikoskelle päin, Iso Severivaaralle, Karjakalle ja sen ympäristöön, Luusuan Tuulanniemeen ja Penkan päähän ja yleensäkin Kemijoen penkoille, ja lisäksi lähes kaikkialle ”kuivalle maalle” Kuusivaara-Mömmövaaran ja Luusuan puoleisen Kemijärven välissä.

Ne näkyisivät myös Antinniemen, Hiipanniemen, Ruopsan ja Narkiperän väliselle järviolueelle laajemmin kuin nyt annetaan ymmärtää ja ne näkyisivät myös Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueen väliselle ”kuivalle maalle” Luusuan ja Posion puolella. Kuusivaara-Mömmövaaran voimalat näkyisivät myös ”kuivalle maalle” Kuusivaara-Mömmövaaran ja Suomun välissä sekä Lehtolaan, minkä olemme tässä muistutuksessamme jäljempänä osoittaneet.

Suomun länsipuolisilla vaaroilla on laajoja avohakkuualueita, samoin Suomutunturin luoteis-, länsi- ja etelärinteillä. Kuusivaaran-Mömmövaaran voimalat näkyisivät myös Ämmänvaaran pohjoispuolelle järviolueelle sekä Kelloniemeen aivan toisin, kun nyt esitetään. Ne näkyisivät myös Kaisanjärvelle, vaikka Kaisanjärveä ei ole nyt ”väritetty”. Myös Paikanselälle ja Saarivaaran alueelle voimalat näkyisivät nyt esitettyä huomattavasti paremmin. Puhumattakaan Kuusivaara-Mömmövaaran tienoon hakkuuaukeista ja itse hankealueesta, josta kasvillisuus raivattaisiin laajalti pois.

Ihmetystämme herättää, että nyt esitettyjen puutteellistenkin näkymäanalyysien mukaan Kemijärven hankkeiden voimaloita näkyisi myös esimerkiksi Elättivaaralle, Posion Maaninkavaaralle ja jopa 5-7 voimalaa Posion Kontiovaaralle asti, jotka kaikki ovat reippaasti yli 30 km:n säteen ulkopuolella. Kuitenkin ko. yva-selostuksen täydennyksessä on hoettu kautta linjan, että voimalat eivät muka näkyisi yli 30 km:ä kauemmas.

Kohdan 9.7 Vaikutustarkastelu kohteittain taulukosta 25. huomautamme, että etäisyydet on ilmoitettu kautta linjan liian pitkiksi. Vaikuttaa siltä, että etäisyydet on nyt laskettu sen mukaan, mihin kylän nimi on kartalla ollut painettuna. Olisi pitänyt ottaa huomioon, että **Kemijärven kylät ovat laajoja ja sijoittuneet monin paikoin nauhamaisesti teiden ja vesistöjen varsille.** Esimerkiksi Joutsijärven kylä ulottuu Mäntyvaarasta Käsmänjoelle, Lehtola-Rytilahti ja Luusuan kylä (Luusua-Itäranta-Autiosaari) ovat myös hyviä esimerkkejä nauhamaisista kylistä. Miksi Luusua on taulukossa kaksi kertaa, ja eri etäisyyksin? Oikeasti Luusuan etäisyys Kuusivaara-Mömmövaaralta olisi 14 km, vaikka taulukossa etäisyyden väitetään olevan 17 km ja 18 km. Miksi taulukosta puuttuvat Hoppula ja Reinikanperä? Miksi Posion puolelta puuttuvat esimerkiksi Jumisko ja Ristilän kylät? Juuri siksi.

Mihin perustuu kohdassa 9.7.1 Arvokkaat maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt mainitut kohteet? Jos esimerkiksi Räisälän mainitseminen perustuu julkaisuun Vesistöjä ja vaaramaisemia, olisi pitänyt ottaa huomioon myös muut vastaavat kohteet.

On aika tarkoitushakuista sanoa, että

Yleisesti on todettu, että 5-7 km on suuren kokoluokan tuulivoimaloille etäisyys, jonka päästä havainnoituna niiden dominanssin maisemaan todetaan vähenevän. Joutsijärveltä katsottuna sekä Kangaslamminvaara että Untamovaara ovat juuri tällä etäisyydellä.

Sitä paitsi 5 -7 km on tässä yhteydessä vedetty Weckmanin julkaisusta vuodelta 2006, ja kuten edellä osoitimme, kyseisiä vyöhykkeitä ei voida soveltaa nykypäivän voimaloihin, jotka ovat ihan toista kokoluokkaa kuin Weckmanin julkaisun tarkoittamat.

Joutsijärven Salpalinjan osalta on omituisesti rinnastettu Suomen puolustushistoria ja teollisen tuulivoiman rakentaminen sanomalla, että

Toisaalta Salpalinja on aikanaan ollut poikkeuksellinen uusi rakenne Joutsijärven kylämaisemassa. Sen synnytti tarve puolustautua viholliselta II maailmansodassa. Tämän päivän tuulivoimalarakentamisen taustalla taas on tarve ratkaista tämän ja tulevien sukupolvien energiantuotanto kestäväällä tavalla.

Miksi Kuvassa 63. voimaloiden näkyminen pysähtyy yht'äkkisesti niin, että voimalat eivät näkyisi Poikkiniemeen? Muutenkin kyläkohtaiset näkymäanalyysikuvat ovat outoja. Sitä paitsi pohjoisnuoli puuttuu Kuvasta 63. niin kuin muistakin vastaavista kuvista. Myös Kuva 64. on omituinen, siitä ei saa tolkkua.

Miksi Kuvissa 65. ja 66. maastopoikkileikkaus on tehty juuri Untamovaaran matalimman kohdan kautta, mitä tulee myllyjen sijainteihin?

Huomautamme, että jos Kuvassa 66. olisi jätetty metsän tarkoitushakuinen peittovaikutus pois, niin näkymäsektori olisi ulottunut kohtaan noin 20 metrin tornin juuresta, eli koko mylly olisi käytännössä näkynyt.

Huomautamme, että Kuvassa 67. on käytetty erittäin laajakulmaista panorama-objektiivia, joten kuvassa etualan kohteet korostuvat ja taka-alan kohteiden pienuus korostuu. Tästä varoitti jo Weckman (2006).

Kuvasta 68. huomautamme, että ”sopivalla” sommittelulla suuretkin voimalat saadaan peitettyä liikennemerkien, lyhtypylväiden, sähköjohtojen ja puiden taakse. Kuva on valaistusolosuhteiden puolestakin valittu siten, että taustataivas olisi mahdollisimman paljon myllyjen värityksen mukainen. Mitä jos olisi kirkas aurinkoinen kevät-, tai syyspäivä? Entä auringon laskiessa Untamovaaran taakse? Entä lentovalojen näkyminen eri vuorokauden aikoina ja eri vuodenaikoina?

Puikkolan osalta vähätellään tarkoitushakuisesti voimaloiden näkymistä. Kummallista on, että juuri VE3:n mukaan kaikki olisi aivan reilassa eivätkä voimalat muka aiheuttaisi häiriöitä Puikkolan valtakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön, vaikka VE1:n ja VE2:n osalta myönnetään voimaloiden näkyminen ja häiriöt.

Kuvasta 69. huomautamme, että miten se, että metsien osuus on tarkoitushakuisesti leikattu pois muka tosiasiaassa estäisi myllyjen näkymiset järvelle, soille ja pelloille Puikkolan alueella? Tosiasiaassa Untamovaaran ja Kangaslamminvaaran voimalat näkyisivät Puikkolaan joka puolelle, koska Kyrövaara ei olisi Kangaslamminvaaran, Outovaaran eikä Untamovaaran voimaloiden edessä.

Miksi yva-selostuksen täydennyksen raportissa Kuvan 69. väitetään esittävän Kangaslamminvaaran ja Untamovaaran voimaloiden näkyvyyttä Puikkolan kylällä, vaikka sama kuva esittää yva-selostuksen täydennyksen maisemaselvityksen (liite 2) Kuvassa 66. ainoastaan Untamovaaran tuulivoimaloiden näkyvyyttä?

Kuvassa 71. korostetaan metsän peittovaikutusta tarkoitushakuisesti, vaikka mm. edellä olevasta ilmenee, että Puikkolan kylässä ja sen tuntumassa on paljolti järveä, peltoa ja suota: siis avonaisia paikkoja. Maastoprofiilin alusta on kolmesta neljään kilometriä,

järveä, suota, peltoa, siis avonaista paikkaa. Silti profiilissa tälle matkalle on laitettu metsää!!

Jollei tämä ole linssiin viilausta ja alle kaiken arvostelun menevää yvaamista, niin mikä sitten.

Miksi Puikkolan kylästä ei ole tehty maastoprofiilia Kangaslamminvaaralle tässä yhteydessä?

Miksi Kuvassa 72. maastoprofiilin aloituskohta Soppelasta on eri kuin maisemaselvityksen (liite 2) Kuvan 73. vastaava kohta?

Kuvassa 73. on myös laitettu myös metsää tarkoitushakuisesti maastoprofiiliin, vaikka sillä tässä ei olekaan merkitystä voimaloiden näkyvyyden kannalta.

Miksi kuvissa 74. ja 75. myllyt on sijoitettu täysin väärin paikkoihin ja väärille korkeuksille? Juuri siksi. Tässä niin kuin muissakin vastaavissa havainnekuvissa myllyjä on nakeltu aivan väärin paikkoihin ja väärin korkeuksiin. Etenkin tarkoitushakuisen väärät korkeudet, joista voimalat on laitettu havainnekuvissa lähtemään, antavat aivan väärän käsityksen, vaikka havainnekuvien tarkoitus lienee nimenomaan havainnollistaa voimaloiden näkymistä!!

Soppelasta sanotaan Untamovaaran hankealueelle olevan noin 8 km ja vähän myöhemmin on tullut kilometri lisää, sillä etäisyyttä sanotaan olevan 9 km. Karttatarkastelun perusteella Untamovaaran lähin voimala on kuitenkin Soppelasta 6 km:n päässä! Joten väite, että voimalat eivät dominoisi 9 km:n päästä on jo yksistään edellä mainitun perustella täysi vale.

Kuvan 75. kuvatekstissä jopa myönnetään, että Untamovaaran voimalat näkyvät hallitsevina Soppelan pengertielle.

Miksi Kursun osalta väitetään tekstissä, että Kuusivaara-Mömmövaaran voimalat eivät näkyisi Kursuun, vaikka puutteellisenkin näkymäanalyysin mukaan Kuusivaara-Mömmövaaran voimalat Kursuun näkyisivät.

Huomautamme kuvista 80. ja 81., että Kursun kylä on järven rannalla ja Kangaslamminvaaralle päin mentäessä tulee vähäpuustoisia tai avoimia soita. Silti Kuvan 81. maastoprofiiliin on taas tarkoitushakuisesti laitettu metsää eteen, jotta voitaisiin väittää, että metsä estäisi voimaloiden näkymisen Kursuun. Miksi maastoprofiili on otettu Kursusta kaukaisimpiin ja kaikkein matalimmalla sijaitseviin Kangaslamminvaaran voimaloihin? Juuri siksi.

Räisälän osalta väitetään erityisen tarkoitushakuisesti, että Kuusivaara-Mömmövaaran voimalat näkyisivät **vain osaan** Räisälän kylään. Miksi Räisälän osalta ei esitetä havainnekuvia? **Kuvissa 82. ja 83. on ilmeistä, että puiden tai pienten metsiköiden esiintyminen ”sopivissa” paikoissa estää ”värin leviämisen” eli voimaloiden näkymisen selkeästi avoimille laajoille peltoaukeille, pihapiireille ja vastaaville avoimille alueille! Esimerkkeinä avomaastoista, joihin Kuusivaara-Mömmövaaran myllyt oikeasti näkyisivät, ovat mm. Haaparannan niemen kärki, Haaparannan eteläpuoleinen ranta, tosiasiaassa Kuusivaaran-Mömmövaaran voimalat näkyisivät Räisälän kylään kokonaisuudessaan sekä Räisälän eteläpuolelle laajalti. Esimerkiksi Kansalaisen karttapaikan ilmakuvista (vuodelta 2011) nähdään, että Räisälän etelä- ja länsipuolella on avonaista maastoa hyvin laajalti. Mikään pikku metsikkö tai jokunen puu ”sopivassa” kohtaa ei todellisuudessa estäisi voimaloiden**

näkymistä, vaikka mallinusoelman avulla ”väritykset” saadaankin ”sopivasti” rajautumaan. Untamovaaran voimat näkyisivät Haaparannanniemen kärjen yli laajalle niin Räisälän ja Haaparannanniemen väliseen salmeen kuin ”kuivalle maallekin”, vaikka Kuvassa 82. annetaan toisin ymmärtää.

Miksi hankealueista alle 20 km:n säteellä sijaitsevista arvokkaista kulttuuriympäristöistä ja maisema-alueista on jätetty pois mm. Riutukan uittotukikohta.

Miksi Kemijärven keskusta on Taulukossa 25. laitettu hankealueista 20 km:n ja 30 km:n väliselle vyöhykkeelle, vaikka sivulla 132 sen sanotaan olevan 17 km:n ja 18 km:n päässä Untamovaaran ja Kangaslamminvaaran hankealueista. **Tekstissä väitetään täysin ristiriitaisesti ja valheellisesti, että Kuusivaara-Mömmövaaran voimat eivät näkymäanalyysin mukaan näkyisi Kemijärven keskustaan, vaikka näkymäalueanalyysia (Kuvaa 37. maisemaliitteessä) tarkasteltaessa voimat ilmiselvästi keskustaan näkyisivät. Vai yritetäänkö tässä taas tarkoitushakuisesti väittää, että Kuusivaara-Mömmövaaran voimat eivät Kemijärven keskustassakaan näkyisi ”kuivalle maalle”, vaikka näkyisivätkin esimerkiksi pitkällesillalle ja sen pohjoispuolelle Tohmoon saakka?**

Miksei havainnekuvia ole tehty Kemijärven keskustasta (satama, seurakuntatalo, sairaala, Kuumalampi, Kemijärven kirkko, Taiteilijaniemi ym.) hankealueille, ainoastaan pitkältäsillalta on pari kuvaa esitetty.

Kuvasta 84. ihmetystämme herättää, miksi on tehty havainnekuva voimaloista, jotka eivät olisi näkyvissä. Eikä relevantimpaa olisi ollut esittää havainnekuva esimerkiksi Untamovaaran voimaloiden näkymisestä ko. havaintopisteeseen. Sitä paitsi Kuvan 84. näkymättömät voimat eli myllyjen keltaiset kuvatukset on sijoitettu liian matalalle (vrt. taustan horisonttiin).

Kuvasta 86. huomautamme, että **Kuusivaara-Mömmövaaran alueen voimaloiden näkymistä pitkällesillalle vähätellään.** Muun muassa roottorit lapoineen on häivytetty mahdollisimman olemattomiin ja lentoestevaloista ei ole tietoaakaan, vaikka juuri roottorit ja niiden liike sekä lentoestevalojen välkkyminen ovat visuaalisen häiritsevyyden ja maisemavaikutusten kannalta kaikkein pahimpia tekijöitä.

Kautta linjan, myös Halosenrannan ja Kelloniemen osalta vähätellään voimaloiden näkymistä väittämällä, että yli 10 km:n päässä ne uppoaisivat maisemaan. **Miten on otettu huomioon kolmen hankealueen voimaloiden visuaaliset vaikutukset Halosenrantaan ja Kelloniemeen muun muassa lentoestevalojen osalta? Ei mitenkään.**

Silmiin pistää, että Kuvasta 87. yva-selostuksen täydennyksen laatijat ovat näköjään unohtaneet editoida näkymiset pois kohdilta, joissa on metsää – kaikissa muissa vastaavissa kuvissa metsäiset paikat ”käyttäytyvät” ihan eri tavalla myllyjen näkymisten suhteen.

Huomautamme, että Riutukan uittotukikohta on kartalla Kuva 51. merkitty olevan alle 20 km:n säteellä hankealueista, vaikka se on sivulla 134 listattu arvokkaihin kulttuuriympäristöihin ja maisema-alueisiin, jotka sijaitsisivat 20 km:n ja 30 km:n välisellä vyöhykkeellä hankealueista.

Juujärven valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen ja valtakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön osalta sanotaan sivulla 135 virheellisesti etäisyydet hankealueisiin. Etäisyyksiin Untamovaaran ja Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueisiin on laitettu 3 km ”ylimääräistä”, etäisyyteen Kangaslamminvaaran hankealueeseen on laitettu 4 km ”ylimääräistä”. Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueen voimaloiden visuaalista haittaa Juujärven

maisemakuvaan vähätellään. Esimerkiksi lentoestevalojen vilkkumisesta ei ole halaistua sanaa, vaikka juuri roottorien liike ja lentoestevalojen vilkkuminen yötä päivää olisi tosiasiaassa merkittävä haitta Juujärvelle, joka sijaitisi Kemijokilaaksossa ”alamäkeen” Kuusivaara-Mömmövaaran voimaloista. Kun vielä maastokäyntien perusteella sekä Paikkatietoikkunasta ja Kansalaisen karttapaikan ilmakuvista katsomalla selviää, että Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueen ja siitä ”alamäkeen” sijaitsevan Juujärven välillä on suurimmaksi osaksi avointa maastoa (suot, hakkuuaukeat, avokalliot ym. harva- ja vähäpuustoiset alueet), edes metsän peittovaikutukseen ei voida vedota. Väliin ei myöskään jäisi mitään näkyvyyttä estäviä korkeampia vaaroja. Tosiasiallinen Kuusivaaran-Mömmövaaran myllyjen näkyminen Juujärvelle ei olisi alkuunkaan niin vähäpätöistä kuin nyt annetaan ymmärtää.

Miksi ihmeessä Kuvassa 89. ja Kuvassa 90. on esitetty Ailankatunturin hankkeen voimaloita, vaikka tämän yva-prosessin tarkoituksena lienee arvioida nimenomaan Oxford Intercon Finland Oy:n hankkeiden voimaloiden vaikutuksia? Miksi Kuva 89. on sommiteltu niin, että rakennukset jäävät tarkoitushakuisen vahvasti voimaloiden eteen? Miksi havainnekuvia ei ole esitetty esimerkiksi Juujärven ja Luusuantien risteyksen tuntumasta yhtäkaikki valtakunnallisesti arvokkaalta alueelta, missä olisi ollut suora ja avoin näkymä Kuusivaara-Mömmövaaran suuntaan ja mihin myllyjen myös myönnetään yva-selostuksen täydennyksessäkin näkyvän. Juuri siksi. Keltaiset myllyjen kuvatukset Maisemaselvityksen liitteessä 2 kuvissa 124. -127. on laitettu liian matalalle!!

Valtakunnallisesti arvokkaista Riutukan uittotukikohdasta ja Kivelän taloryhmästä väitetään, että myllyt eivät niille näkyisi. Kuitenkaan näitä väitteitä ei sen kummemmin perustella, esimerkiksi maastoprofiileja ei ole esitetty.

Kohdasta 9.7.3 Asuminen – kylät ja loma-asunnot huomautamme, että listasta puuttuu kokonaan Joutsijärvi. Pelkkä Ruokamon piha ei ole ainoa asutus valtatie 5:n varrella. Lehtolan etäisyydeksi Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueelle olisi ollut rehellisempää ilmoittaa 4 km, mikä olisi tämän nauhamaisen kylän keskimääräinen etäisyys Kuusivaara-Mömmövaaralle.

Rytilahden kylään myönnetään näkyvän sekä Kuusivaara-Mömmövaaran että Ailangantunturin voimalat hallitsevina, mutta ei perustella, miksi Untamovaaran voimalat eivät näkyisi. Kuvassa 92. annetaan ymmärtää virheellisesti, että Kuusivaara-Mömmövaaran voimalat eivät muka näkyisi muun muassa Rytilahden Kylmälahteen, mikä on jälleen kerran esimerkkinä mallinnusohjelman käyttämisestä tarkoitushakuisesti omia intressejä silmällä pitäen.

Lehtolaan väitetään Kuusivaara-Mömmövaaran voimaloiden olevan näkymättömiä, mikä on täysi vale. Kuvan 57. puutteellisenkin näkymäanalyysin perusteella Kuusivaara-Mömmövaaran voimalat näkyisivät Lehtolan kylän edustalla olevalle järvelle, Lehtosalmeen, ym. Miten ihmeessä ne eivät näkyisi Lehtolan kylään ”kuivalle maalle”, kun maastokäyntien, paikkatietoikkunan aineiston ja Kansalaisen karttapaikan ilmakuvien perusteella Lehtolan kylä ympäristöineen on laajalti hyvinkin aukeaa aluetta!! Sitä paitsi esimerkiksi Kuusivaaralta on suora ja esteetön näkyvyys Askanvaarojen välistä ”laaksoa” pitkin Lehtolan kylään! Äpräänniemeen Kuusivaara-Mömmövaaran voimalat näkyisivät myös erittäin dominoivasti. Silti vaikutuksia Äpräänniemeen ei ole huomioitu mitenkään.

Kuvasta 93. huomautamme, että panoraama- tai laajakulmaobjektiiivia käytettäessä kuvan perspektiivi vääristyy niin, että taustalla olevat esineet vaikuttavat suhteessa hyvin paljon pienemmiltä ja etualan osuus suhteessa korostuu. Monissa kuvasovitteissa taka-alalle sijoittuva tuulivoimala vaikuttaakin kuvassa suhteessa hyvin paljon pienemmältä kuin mitä se olisi

todellisuudessa havaintopaikalta katsottuna. Kuvassa 93. jopa Äpräänniemi, joka on kuvanottopaikalta noin kilometrin päässä, näyttää suhteettoman pieneltä. Kuvat 94. ja 95. ovat vain suurennoksia panoraamakuvasta 93., joten kauempana kuvassa olevien myllyjen koko suhteessa kuvan etualan kohteisiin on vääristynyt. Panoraamakuvasta otetut suurennokset eivät vastaa normaaliobjektiivilla 35-50 mm otettuja kuvia.

Kuvasta 96. ja sen kuvatekstistä huomautamme, että mitä virkaa on kuvilla, joista voimaloiden dominoivuus ei käy ilmi.

Missä on havainnekuvat VE1:stä ja VE2:sta? Entä lentoestevalojen havainnollistaminen? Ei missään.

Virheellisesti väitetään, että Joutsijärvi, Soppela ja Salmela, Isokylä, Kursu, Puikkola ja Räisälä on käsitelty luvussa 5.2.1 Arvokkaat maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt, vaikka kyseessä on luku 9.7.1

Miksei ole esitetty näkymäanalyysyjä eikä maastoprofiileja Askanselän loma-asutuksen suhteesta Kuusivaara-Mömmövaaran ja Untamovaaran voimaloihin? Ainoastaan yhdestä kohtaa Askanselän rannoilta, Ritaniemestä on esitetty havainnekuva. Loma-asutukseen kaavoitettua aluetta ei ole myöskään esitetty kartoilla missään kohtaa yva-selostuksen täydennyksessä. Kuusivaara-Mömmövaaran voimalat tulisivat vain noin 3 km:n päähän loma-asutuksesta – muiden hankealueiden voimaloiden näkymisestä on kuitenkin tehty karttaesityksiä ja näkymäanalyysyjä, vaikka voimalat tulisivat huomattavasti pidemmän matkan päähän asutuskohdeista.

Kuvista 98. ja 99. huomautamme, että ko. havainnekuville on samat heikkoudet kuin aikaisemmissakin panoraamakuvissa ja niistä tehdyissä suurennoksissa.

Kuvasta 100. huomautamme, että kuvan sanotaan olevan otetun Kuusivaara-Mömmövaaran ja Ailangantunturin hankealueiden suuntaan. Kuitenkin kuva esittää yksinomaan Kuusivaaran-Mömmövaaran hankealueen suuntaa. Etäisyyden hankealueelle sanotaan olevan 7 – 10 km, ja myllyjen myönnetään dominoivan järvimaisemaa, mikä onkin totta. Eikö muissakin vastaavissa paikoissa voimalat dominoisi maisemaa tältä samalta etäisyydeltä – kuitenkin monessa muussa vastaavassa tapauksessa myllyjen väitetään uppoavan maisemaan ja niiden hallitsevuutta vähätellään.

Kuvasta 101. huomautamme, että roottorit on esitetty tarkoitushakuisen vähäisesti näkyvinä. Roottorit on kuvassa käännetty lähes poikittain. Todellisuudessa juuri roottorit ja lentoestevalot pistäisivät silmään kaikkein pahiten.

Luusuan kylän osalta korostetaan omituisen tarkoitushakuisesti, että Ailangantunturin, joka on lähempänä, vaikutus on voimakkaampi [kuin Kuusivaara-Mömmövaaran voimaloiden], koska voimaloita on enemmän.

Tosiasiassa etäisyydet Ailankatunturin ja Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueista Luusuaan eivät juurikaan eroaisi, eivät ainakaan merkittävästi, sillä paria kilometriä ei voida mitenkään pitää relevanttina erona. Vaikka Luusua onkin nyt luokiteltu sinällään oikein alle 20 km:n etäisyydelle hankealueista sijaitsevaan asututukseen, on Luusua tosiasiassa Kuusivaara-Mömmövaaran voimaloista huomattavasti lähempänä 10 km:n sädettä kuin 20 km:n sädettä.

Kuvista 102. ja 103. huomautamme, että kuviin ei ole laitettu kuin Ailankatunturin hankkeen voimalat? Miksi ihmeessä näin, tarkoituksenahan on juuri arvioida Kuusivaara-

Mömmövaaran hankealueen voimaloiden näkymistä ja nyt nimenomaan Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueen voimat puuttuvat kokonaan havainnekuvista. Kuviin 102. ja 103. soveltuu erityisen painavasti aiemmat huomautuksemme panoraamakuvissa taka-alalla sijaitsevien kohteiden suhteessa liian pieniksi jääminen verrattuna kuvan etualan kohteisiin.

Miksi Ulkuniemestä, Oilunganniemestä, Reinikanperästä, Lautasalmesta ja Raajärveltä ei ole Kuusivaara-Mömmövaaran voimaloiden osalta minkään valtakunnan havainnekuvia, näkymäanalyysseja eikä maastoprofiileja. Juuri siksi.

On jälleen kerran tarkoitushakuista, että esim. Perävaaran osalta tuodaan esiin Kuusivaara-Mömmövaaran ja Ailangantunturin hankealueiden voimaloiden ”näkymättömyys”, vaikka Perävaara sijaitsee enemmän Kangaslamminvaaran ja Untamovaaran voimaloiden vaikutusalueilla.

Miksi voimaloiden näkymistä Sipovaara-Kallaanvaaraan ei ole havainnollistettu mitenkään? Juuri siksi.

Miksi voimaloiden näkymistä Posion puolelle esimerkiksi järvialueelle Jumiskon suuntaan ei ole havainnollistettu mitenkään, vaikka Posion puolella on hyvin paljon niin vakituista kuin loma-asutustakin, olipa kyse sitten mistä etäisyysvyöhykkeestä tahansa. Myllyjen maisemavaikutukset olisi tullut selvittää ainakin Jumiskon, Ristilän ja Aittaniemen osalta, koska voidaan olettaa, että järvimaisema Posion puolella on erityisen herkkää voimaloiden sietokyvyltään.

Kohdasta 9.7.4 Natura- ja luonnonsuojeluohjelma-alueet huomautamme, että Kuvasta 104. puuttuu ainakin Pyytöuoman suojelualue sekä Härkkivaaran lehtojensuojelualue.

Ottavaaran Natura-alueen osalta väitetään virheellisesti ja tarkoitushakuisesti, että voimat eivät näkyisi syvemmälle Ottavaaran alueelle mentäessä. Olemme itse käyneet monestikin Ottavaaran Natura-alueella retkeilemässä, ja maastokäyntiemme perusteella tiedämme, että Kuusivaara-Mömmövaaran voimat, myös VE3:n mukaan, näkyisivät käytännössä katsoen kaikkialle Ottavaaran Natura-alueelle. Myös Paikkatietoikkunan aineisto ja Kansalaisen karttapaikan ilmakuvat ovat linjassa havaintojemme kanssa.

Tynnyriaavan Natura-alueen väitetään sijaitsevan 3 km:n etäisyydellä Kuusivaara-Mömmövaaran voimaloista, mikä on virhe ja osoituksena siitä, kuinka hutiloimalla koko yva-selostuksen täydennys on laadittu.

Myös Untamovaaran voimaloiden, jotka jäisivät vain 12 km:n päähän Ailanganniemestä-Raudankankaasta, visuaalisten haittojen merkitystä Ailanganiemeen-Raudankankaalle vähätellään. Aivan oikein todettiin, että Kuusivaara-Mömmövaaran voimat olisivat Luusuan maisemissa hallitsevia – miksi Untamovaaran voimat, jotka sijoittuvat saman etäisyyden päähän Ailanganiemi-Raudankankaasta, olisivat vaikutuksiltaan mitättömiä? Juuri siksi.

Maastokäyntiemme, karttatarkastelujen, Paikkatietoikkunan aineiston sekä Kansalaisen karttapaikan ilmakuvien perusteella tiedämme, että Kuusivaara-Mömmövaaran voimat näkyisivät myös Mustarinnantunturin Natura-alueelle, vaikka yva-selostuksen täydennyksessä tarkoitushakuisesti muuta väitetään.

Kuvista 105. ja 106. huomautamme, että Kuusivaara-Mömmövaaran voimat on ”unohdettu” ja Ailangantunturin hankkeen voimaloiden vaikutuksia korostetaan. Sitä paitsi kuvien myllyissä roottorit ovat poikittain, mikä on harhauttavaa, eikä lentoestevaloista ole tietoaakaan.

Ihmetystämme herättää, miksi Kuusivaara-Mömmövaaran myllyt eivät muka näkyisi Lehtolan kylään, vaikka Ailangantunturin hankkeen myllyjen sanotaan näkyvän yhtä lyhyen matkan päässä olevaan Ailanganniemeen-Raudankankaalle. Juuri siksi.

Miksi Kuvassa 107. on jätetty kokonaan Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueen voimaloiden vaikutukset pois, vaikka kuvan tarkoitus on havainnollistaa voimaloiden näkymistä nimenomaan Suomulle? Juuri siksi. Huomautamme, että Kuvasta 107. ilmenee se tosiseikka, että avonaisia maastoja on paljon. Kuitenkin avonaiset maastot on kautta linjan laitettu metsäalueiksi, joilta näkymiset on leikattu pois!!!!

Miksi kohdassa 9. 8 Yhteenveto yritetään sivuuttaa Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueen voimaloiden vaikutukset? Juuri siksi. Mihin perustuu se, että matkailun osalta vaikutusten sanotaan olevan melko vähäisiä? Ei mihinkään, ei ainakaan tosiasioihin.

[Huomioita Maisemaselvityslitteestä:]

Miten ihmeessä voimalat eivät näkyisi voimaloiden juurelle ja lähiympäristöön, vaikka kasvillisuus raivataan pois ainakin hehtaarin ympäriltä jokaisen myllyn ympäriltä?

Miksi karttaesityksestä Kuva 4. puuttuu ainakin Jumisko, Ristilä, Morottaja ja Aittaniemi, vaikka muita vastaavalla etäisyydellä ja vastaavan kokoisia kyliä on merkitty? Myös Suomu ja Sipovaara-Kallaanvaara sekä Raajärvi on jätetty merkitsemättä.

Vaikutuksia maisemarakenteeseen vähätellään kohdassa 3.1. Tuulivoimalat maisemassa ja maisemarakenteessa.

Kuvassa 15. lentoestevaloa havainnollistetaan aivan väärin. Lentoestevalot tulisivat olemaan huomattavasti voimakkaampia ja väriltään valkoisia. Lentoestevalojen yötä päivää vilkkumisesta ei puhuta halaistua sanaa, vaikka erittäin voimakkaiden valojen vilkkuminen on voimaloiden häiriövaikutuksista pahimpia.

Voimajohdoista, sähköasemista ja tielinjauksista ei ole tälläkään ”kierroksella” sen kummoisempia havainnekuvia, vaikka Lapin Ely-keskus niitä edellytti ensimmäisen yvaselostusyrityksen reputtaessaan. Tälläkään kertaa ei ole arvioitu lentoestevalojen vaikutuksia, eikä vaikutuksia eri vuorokauden aikoina eikä vaikutuksia yömaisemaan, vaikka niidenkin arvioimista Lapin Ely-keskus edellytti.

Vaikutuksia tv-kuvaan, radiolähetysiin ja kännykkäverkkoihin ei ole arvioitu kyseisten hankkeiden suhteen lainkaan.

Ei myöskään ole arvioitu kunnolla vaikutuksia loma-asumiseen kaavoitetuille alueille, esimerkiksi kunnollisia ja tarpeeksi yksityiskohtaisia näkymäanalyysikarttoja ei ole nyt esitetty. Tälläkin kertaa matkailuun ja luontomatkailuun, moottorikelkkareiteille, patikointi- ja pyöräilyreiteille, laduille ym. kohdistuvat vaikutukset on kuvattu puutteellisesti, puhumattakaan, että vaikutuksia edellä mainittuihin olisi onnistuttu arvioimaan riittävällä tavalla. Nyt yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa on arvioitu ainoastaan niin, että Ailankatunturin hankkeen voimaloiden haittoja on tarkoitushakuisesti korostettu ja näiden kyseisten hankkeiden haittoja pyritty häivyttämään Ailankatunturin hankkeen haittojen alle. Kyseisten hankkeiden keskinäisiä yhteisvaikutuksia eikä kyseisten hankkeiden yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa ei vielä ole arvioitu riittävällä tavalla. Vaikutusten merkittävyyttä ja laaja-alaisuutta

ei ole myöskään arvioitu kunnolla, ei etenkaan arvokkaiden ja valtakunnallisesti arvokkaiden kohteiden osalta.

Kuvasta 17. puuttuu kyliä, joista olemme aikaisemmin maininneet.

Kohdassa 3.4 yritetään sentään perustella käytettyjen vaikutusalueiden määrittelyä. Huomautamme, että vaikka olisikin yva-selostuksen täydennyksen laatijoiden kannalta yksinkertaista kertoa kahdella tanskalaislähteen vyöhykejaot, koska myllyt olisivat noin kaksi kertaa isompia, ei tämä menettely kuitenkaan johda luotettavaan lopputulokseen arvioinneissa.

Olemassa olevien ”tuulipuistojen” ja voimaloiden visuaalisten vaikutusten perusteella vaikutukset Kemijärven topografia huomioon ottaen tulisivat ilmiselvästi olemaan paljon pahempia. Käytetyt vyöhykejaot ovat siksikin keinotekoisia eivätkä huomioi Kemijärven topografiaa.

Vyöhykejaot ovat nyt kautta linjan keinotekoisia, ja vyöhykejakoja on käytetty orjallisen kirjaimellisesti, esimerkiksi Juujärvi jää juuri ja juuri 20 km:n vyöhykkeen ulkopuolelle. Toisaalta tiettyjen vyöhykkeiden ulkopuolelle on tarkoitushakuisesti jätetty isojakin kyliä, esimerkiksi Joutsijärvi 5 km:n vyöhykkeen ulkopuolelle.

Voimajohtojen kokoluokasta annetaan eri kohdissa yva-selostuksen täydennystä erilaisia tietoja tai arveluja, eikä asiasta saa mitään tolkkua.

17 metriset havu- ja sekametsät ovat aika korkeita Kemijärven oloissa!! Kuitenkin (muidenkin syiden takia alle kaiken arvostelun olevissa) näkymäanalyyseissä on käytetty näin kummallisen korkeaa metsää mallinnuksen pohjana.

Kohdasta 3.5.3 huomautamme, että mitä yhteisvaikutusten tutkimista on se, että Kuusivaara-Mömmövaaran voimat on jätetty kokonaan pois havainnekuvista, joiden tarkoituksena olisi havainnollistaa voimaloiden näkymistä Juujärvelle. Ämmänniemestä ei ole ollenkaan havainnekuvia Ailankatunturin hankkeen voimaloihin.

Kuvasta 28. puuttuu suojelualueita, joista olemme huomauttaneet aikaisemmin.

Mitä Kuvan 29. on tarkoitus loppujen lopuksi esittää? Ainakin ko. kuvasta puuttuu Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueen kannalta relevantteja reittejä, joista olemme huomauttaneet aikaisemmin.

Kuvasta 30. nähdään, että etenkin Kuusivaara-Mömmövaaran ja Untamovaaran hankealueet sijoittuisivat harmillisen lähelle matkailun kehittämisvyöhykettä, mutta vaikutuksia matkailuun ei ole kuitenkaan asianmukaisesti arvioitu. Ilman mitään perusteluja vain annetaan ymmärtää, että vaikutuksia ei olisi tai että myllyt houkuttelisivat ekomatkailijoita.

Kohdassa 5. Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriperintöön

annetaan tarkoitushakuisesti ja omituisesti ymmärtää, että

Tuulivoimat luovatkin uuden teknologian kerroksen, joka poikkeaa vanhasta pienimuotoisesta elämänmenosta.

Kuvasta 31. olemme jo aiemmin huomauttaneet.

Miksi missään ei ole lapakorkeuteen perustuvia näkymäanalyyssejä, vaikka kohdassa 3.5.2 väitetään, että jokaisesta vaihtoehdosta on tehty näkymäalueanalyysit sekä napa- että lapakorkeuden perusteella, ja näitä on verrattu keskenään.

Miksi kohdassa 5.1.2 Tuulivoimaloiden lähivaikutusalue ja sähkönsiirto ei puhuta halaistua sanaa sähköasemista?

Kuvasta 39. huomautamme, että kuva on oikein onnistunut, mitä tulee sommittelun tarkoitushakuisuuteen.

Kuvista 43. – 46. huomautamme, että myllyt on mallinnettu aivan liian matalalle.

Kuvasta 55. huomautamme, että **on tarkoitushakuista laittaa näkyvissä olevat myllyt himmeämmällä kuin näkymättömissä olevat**. Metsän peittovaikutus on jälleen kerran kyseenalainen.

Miksi kuvissa 59. ja 60. roottorit ovat jälleen kerran mahdollisimman näkymättömiä, vaikka juuri roottorit (ja lentoestevalot) pitäisivät silmään kaikkein pahiten.

Mitä järkeä ylipäättään kautta linjan korostaa myllyjä ja niiden osia, jotka jäisivät näkymättömiin? Eikö tarkoituksena tulisi olla havainnollistaa sitä, mikä näkyy.

Miksi maastoprofiilin linja on kuvassa 62. valittu niin, että linjan päässä olevan myllyn korkeus mpy on mahdollisimman matala? Juuri siksi. Sitä paitsi metsän peittovaikutus, johon tämäkin profiili ”perustuu”, on jälleen kerran kyseenalainen.

Miksi Kuvassa 64. havaintopiste on puiden takana, vaikka tarjolla olisi ollut avoimempia kuvakulmia vaikka kuinka paljon. Juuri siksi.

Kuvan 61. ja kuvan 64. ristiriitaisuuksista voidaan päätellä, että kuvan 64. voimalat ovat sijoitetut aivan liian matalalle, minkä vahvistaa myös keltaisten myllyn kuvatusten sijainnit suhteessa takana hämöttävään Untamovaaraan kuvassa 64. Kuvan 61. profiilin linja on jälleen kerran kohdistettu kaukaisimpaan ja kaikkein matalimmalla olevaan myllyyn.

Ei ole uskottavaa, etteikö Puikkolan kylään Puikkojärven itäpuolelle näkyisi Untamovaaran ja Kangaslamminvaaran myllyjä, vaikka kuvissa 65. ja 66. aivan muuta annetaan ymmärtää. Metsä ei millään voisi estää myllyjen näkymistä, koska näkymälinjalla on avonaista maastoineen soineen ja järvineen. Näkyvyyttä osoittavat ”värilliset” alueet on sitä paitsi leikattu huolimattomasti ja hutiloiden pois, koska kuvissa näkyy leikkausrajat.

Kuvan 68. maastoprofiilista huomautamme, että ensimmäisen kolmen kilometrin matkalla maasto on harvapuustoista suota ja järviä. Miksi tälle kohdalle maastoprofiilissa on laitettu 14 metriä korkea metsäblokki? Juuri siksi. Jos ko. tarkoitushakuinen metsäblokki olisi jätetty pois, myllyt näkyisivät esteettä ja kokonaisuudessaan maastoprofiilin alkukohtaan. Sitä paitsi ei tarvi olla isokaan kulman muutos / loivennus / tiukennus, kun näkymäsektorilinjaa saadaan muutettua niin, lopputulema muuttuu hyvinkin dramaattisesti ja merkittävästi.

Miksi havainnekuvat 70.-72. on otettu mahdollisimman läheltä metsää, vaikka näkymälinjoiltaan avonaisempia paikkoja ja pihapiirejä olisi ollut tarjolla vaikka kuinka paljon. Juuri siksi. Sitä paitsi keltaiset myllynkuvatukset kuvissa ovat liian pieniä ja ne on laitettu liian matalalle. Miksi

Untamovaaran myllyjen keltaiset kuvatukset kuvassa 70. ovat korkeammalla kuin lähempänä olevat Kangaslamminvaaran myllyjen kuvatukset?

Sivulla 56 väitetään Soppelan osalta virheellisesti, että Kuusivaara-Mömmövaaran myllyt näkyisivät vain Soppelan pohjoisrannalle melko suppeille alueille. Tosiasiassa Kuusivaara-Mömmövaaran voimalat näkyisivät koko Kaisanlahden alueelle ja Soppelaan kaikkialle, koska Soppela on niin avointa maastoa.

Kuvista 83. – 86. huomautamme aikaisempien huomautustemme lisäksi, että voimaloiden roottorit on jälleen kerran häivytetty ja käännetty näkymättömiin. Miksi havainnekuvia ei tehty talon pihapiirissä olevan järven rannasta tai talon järven puolella olevalta etupuolelta, missä taloväki todennäköisesti eniten aikaansa viettää.

Huomautamme kuvasta 87. että ”värjäytyneitä” näkyvyysalueita on kuvasta leikattu pois tarkoitushakuisesti, huolimattomasti ja hutiloiden. Miksi kyläkohtataisista tarkasteluista Isokylän osalta on jätetty kylän eteläosat ja Kalkonniemi pois?

Kuvan 90. maastoprofiilin alkukohta on nakattu Kalkonniemeen johtavan tien varteen 3 km:n päähän Isokylältä, jotta profiilissa saataisiin metsäblokkia eteen. Jos profiilin aloituskohta olisi laitettu Isokylältä, lopputulemana myllyt olisivat näkyneet avoimen maaston takia esteettä.

Kuvasta 95. ihmetystämme herättää aikaisempien huomioidemme lisäksi, että näkyvyysalue pysähtyy keskelle peltoa, onko isäntä ollut juopottelemassa ja ojanpiennarheinät päässeet rehottamaan liian korkeiksi vai mikä lieenee syynä?

Kuvasta 96. Kuusivaara-Mömmövaaran myllyjen näkymisestä Räisälään ihmettelemme, että miten avoimille ranta-alueille Räisälään ja Haaparantaa Räisälän salmen ympärille myllyt eivät muka näkyisi, kun ne kuitenkin näkyisivät Räisälän salmeen ja muuallekin ”veden päälle”. Ei ole uskottavaa, että Kuusivaara-Mömmövaaran myllyt eivät näkyisi Räisälän itä- ja länsiosiin, niin kuin nyt yritetään uskotella. Oikeasti Kuusivaaran-Mömmövaaran voimalat näkyisivät koko kyläalueelle eikä vain osaan siitä.

Missä ovat havainnekuvat Räisälästä Kuusivaara-Mömmövaaralle? Ei missään.

Jos kuvien 97. ja 98. sijaan olisi tehty maastoprofiili esimerkiksi Räisälän kalasatamasta Untamovaaralle, niin lopputulemana voimalat olisivat näkyneet esteettä. Sitä paitsi maastoprofiilin alkukohta on nyt tässäkin valittu tarkoitushakuisesti niin, että maastoprofiilin lopputulema tukisi virheellistä näkymäanalyysia, jonka mukaan myllyt eivät tähän kohtaan näkyisi.

Missä ovat havainnekuvat Räisälästä Untamovaaralle? Ei missään.

Kuvista 101. ja 102. huomautamme, että maastoprofiilin linja on valittu silmiin pistävän tarkoitushakuisesti, sillä juuri Askantunturin huippu on jätetty linjalle. Jos profiilin linjaa olisi vähänkin käännetty toisaalle (pohjoiseen päin), niin lopputulemana myllyt olisivat näkyneet aivan esteettä. Sitä paitsi metsäblokki Askantunturin päällä ei maastohavaintojemme mukaan vastaa todellisuutta, sillä korkean kalliohuipun päällä puusto on harvaa ja kitukasvuista, mikä ilmenee myös Maamittauslaitoksen ilmakuvista.

Kuvista 104. ja 105. huomautamme, että keltaiset myllyjen kuvatukset on nyt tarkoitushakuisesti laitettu Kemijärven vedenpinnan tasoon. Näkymäalueanalyysin mukaan Kangaslamminvaaran voimalat näkyvät pitkäsillan molemmin puolin pitkäsillan ja Kemijärven itärannalle saakka.

Miksi kuvien 106. ja 107. maastoprofiilissa Kemijärven keskusta Kuusi-Mömmövaaran hankealueelle on profiilin linja vedetty kaikkein kauimmaisiin myllyihin. Ämmänvaaran päälle on jätetty virheellisesti maastoblokkia, vaikka todellisuudessa Ämmänvaaran laen harvahko ja kitukasvuinen puusto ei vastaa nyt käytettyä metsän määritelmää.

Kuvista 109. ja 112. huomautamme aiempien huomautusten lisäksi, että ei ole uskottavaa, että yötä päivää vilkkuvat suuritehoiset lentoestevalot ja roottorien liike uppoaisivat maisemaan niin kuin yva-selostuksen täydennyksessä asiaa nyt yritetään ”markkinoida”. Em. havainnekuvissa myllyt on sijoitettu liian matalalle, eikä niitä ole sijoitettu oikeille kohdilleen.

Kuvista 113. ja 114. huomautamme, että miten lentoestevalojen yötä päiväinen vilkkuminen ja roottorien liike voisi upota maisemaan näin lyhyen matkan päästä.

Missä on havainnekuvat Kelloniemestä / Halosenrannasta Kuusivaaran-Mömmövaaran myllyihin? Ei missään. Edes havainnekuvia Halosenrannasta / Kelloniemestä Untamovaaran myllyihin ei ole viitsitty tehdä.

Kuvasta 115. huomautamme, että nimenomaisesti kaikkien vastaavien kuvien kohdalla näkyvyysalueet metsienkin kohdalle olisi pitänyt kuvan 115. tapaan jättää leikkaamatta pois, mitä jo varovaisuusperiaatekin edellyttää.

Kuva 128. on ilmeisen virheellinen ja valheellinen siten, että kaiken järjen mukaan ko. kuva esittää Kuusivaara-Mömmövaaran voimaloiden näkymistä, vaikka kuvateksti väittää, että kuvassa olisi Untamovaaran voimaloiden näkyvyys. Näkymäanalyysin mukaan (Kuva 56.) Untamovaaran voimalat eivät näkyisi Lehtolaan juuri ollenkaan. Sen sijaan Kuusivaara-Mömmövaaran voimalat näkyisivät Lehtolan kylään, Lehtosalmeen, Äpräänniemeen ja Rytilahteen näkymäanalyysinkin mukaan. **Kun kuvaa tarkastelee, alue, johon ”väri ei leviä” muodostuu juuri Lehtolan pohjoisrannalta Lehtosalmen suuntaan, mikä käy yksiin sen kanssa, että kyseessä on nimenomaan Kuusivaara-Mömmövaaran voimaloiden näkyvyys Lehtolaan. Vaikka tekstissä yva-selostuksen täydennyksessä monessakin kohden korostetaan, että Kuusivaaran-Mömmövaaran myllyt eivät Lehtolaan näkyisi!!** Jos kyseessä olisi oikeasti Untamovaaran voimaloiden näkyminen, niin näkyvyysalueen raja muodostuisi aivan toisin Äpräänniemen ja Lehtoniemen etelärannalle. Myös Lehtokankaan järvenpuoleinen töyry olisi siinä tapauksessa näkyvyysaluetta.

Miksi Lehtolasta ei ole yhden yhtäkään havainnekuvaa ei niin Kuusivaara-Mömmövaaran eikä myöskään Untamovaaran hankealueen voimaloihin?

Maastoprofiilista kuvista 137. ja 138. huomautamme, että ilmakuvien perusteella Kuusivaaran pohjoisrinne ja osa lakialueesta on hakattu. Kuusivaaran päälle on kuitenkin maastoprofiilin kuvassa 138. laitettu metsäblokkia. Maastoprofiilien linjan päätekohta on otettu taas kauimmaiseen myllyyn. Jos em. maastoprofiili olisi tehty siten, että linjalle olisi jäänyt Äpräänniemi ja Lehtola, olisi käynyt selväksi Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueen voimaloiden esteetön näkyminen myös Lehtolan kylään.

Maastoprofiilista kuvista 139. ja 140. huomautamme, että Marja-Petäjävaaran päälle on laitettu metsäblokkia, vaikka maastohavaintojemme ja ilmakuvien mukaan laki on harvapuustoista. Jos

profiilin linjaa olisi hiemankin käännetty pohjoiseen päin, niin Marja-Petäjävaaran sinällään kapeaa peittovaikutusta ei olisi tullut mukaan.

Havainnekuvista 142. – 144. huomautamme, että etenkin Ailankatunturin myllyt on laitettu liian matalalle ja esitetty liian pieninä. Ailankatunturi sijaitsisi lähempänä havaitsijaa, mutta silti myllyt eivät ole kuvissa Kuusivaara-Mömmövaaran myllyjä isompia, ja ne ovat huomattavasti matalammalla kuin Kuusivaara-Mömmövaaran voimalat.

Havainnekuvista 149. -152. huomautamme, että keltaiset voimaloiden kuvatuksukset ovat huomattavan pieniä ja ne ovat sijoitetut liian matalalle. Kuva 151. on erityisen onnistunut, jos tarkoituksena on esittää myllyjen näkyminen mahdollisimman tarkoitushakuisesti.

Maastoprofiilikuvissa 153. ja 154. profiilin linja on otettu Kuusivaaran takimmaisiin voimaloihin siten, että Maa-Tingisvaaran kapea huippu jää juuri ja juuri linjalle. Jos profiilin loppupiste olisi otettu lähempänä sijaitsevan Mömmövaaran voimaloihin, lopputulema olisi aivan muuta. Maa-Tingisvaaralle on nyt laitettu tarkoitushakuisesti metsäblokki, vaikka todellisuudessa Maa-Tingisvaaran laen puusto on niin harvaa, että havainnekuvistakin näkyy taivas puuston läpi. On ilmeistä, jos profiili olisi tehty Ämmälästä Lehtolan Perä-Posiontien länsipuoleisen asutuksen kautta esim. Mömmövaaran myllyihin, myös ko. linjalle jäävästä Lehtolan kylän asutuksesta olisi esteetön näkyvyys voimaloille.

Lentoestevalojen vilkkeen (ja roottorien liikkeen) häiritsevyys olisi järvimaisemassa tosiasiassa voimakasta. Nyt Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueen voimaloiden häiritsevyyttä järvimaisemassa ja loma-asutuksen suhteen kuitenkin vähätellään niin tässä kohden kuin muuallakin yva-selostuksen täydennyksessä kautta linjan.

Havainnekuvista 156. -159. huomautamme, että ainakin toiseksi oikeanpuolimmaisoin voimala kuvassa 159. on laitettu aivan liian matalalle.

Havainnekuvista 162. ja 163. yksi mylly on jätetty pois, vaikka se kuvissa 160. ja 161. esitettyjen rajausten mukaan pitäisi olla rajausten sisällä.

Maastoprofiilikuvissa 165. ja 166. on taas linjan alkupisteeksi otettu paikka, mistä metsää on sattunut löytymään, vaikka Luusuan kyläalueella olisi ollut avoimia paikkoja runsaasti tarjolla, esimerkkinä Kummunmaan itäpuolen tiet ja peltoaukeat, Luusuan saaresta, Autiossaaresta tai Tuulanniemestä puhumattakaan. Jos nyt esitetyn maastoprofiilin alkupiste olisi esimerkiksi Kemijoen penkalla tai Muuskonkankaalla Tuulaniemessä ja loppupiste olisi hieman pohjoisempaan sijaitsevilla myllyillä, niin maastoprofiilin lopputulemana olisi jotain aivan muuta!!! Miksi maastoprofiileja ei ole tehty esimerkiksi Penkan päästä, Tuulaniemestä, Oilunganniemestä tai Ulkuniemestä, vaikka nämä paikat (grillikatoksineen, uimarantoineen ja venesatamineen) ovat suosittuja virkistys- ja ulkoilukohteita! Nytkin esitetyn maastoprofiilin perusteella on ilmeistä, että Kuusivaaran-Mömmövaaran myllyt näkyisivät myös järvelle Soinanlahteen ja Tossanselälle ja Kemijärven länsirannan alueille Ruopsaan ym. toisin kuin mitä yva-selostuksen täydennyksessä esitetään.

Kuvan 168. maastoprofiilin alkupiste on myös valittu tarkoitushakuisesti sieltä, mistä edes jonkinlaista metsää on sattunut löytymään.

Ailankatunturin hankealueen myllyt ja Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueen voimalat dominoisivat niin yksinään kuin yhdessäkin länsipuolellaan sijaitsevaa järvimaisemaa kuin myös

Luusuan puoleisia maisemia ”kuivalla maalla” erittäin vahvasti, mutta tätä seikkaa on pyritty vähättelemään kautta linjan.

Havainnekuissa 174. -177. myllyt ovat liian himmeitä, ja lentoestevalojen vilkkuminen ja sen arviointi on unohdettu tässäkin kohden, vaikka vilkkuminen estäisi esimerkiksi tähtien ja revontulien katselemisen pimeänä aikana. Esimerkiksi Luusuan Penkan päässä sijaitsevaa lintutornia käytetään myös taivaan ilmiöiden tarkkailuun.

Havainnekuissa 181.- 184. voimalat on esitetty aivan liian himmeinä, roottorit on erityisen tarkoitushakuisesti käännetty sivuun, vaikka oikeasti nimenomaan roottorit ja niiden liike olisivat silmään kaikkein pahimmin pistäviä.

Miksi Suomen yhteydessä sivu 88. on kokonaan ”unohdettu” tekstissä Kuusivaara-Mömmövaaran voimaloiden vaikutukset?

Kuvassa 185. ei tosiasiassa ole ollenkaan arvioitu Kuusivaara-Mömmövaaran myllyjen näkyvyysalueita, vaikka kyseessä on nimenomaan myllyjen näkymisen arvioiminen Suomulle!! Tämä tarkoitushakuinen harhautus käy ilmi, kun verrataan kuvaa 185. esim. kuvaan 96. Kuva 185. ei myöskään ole yhtään linjassa näkymäanalyytikartan kuva 37. kanssa. **Myös maastoprofiilikuvat 186. -189. osoittavat sen, että kuvasta 185. on jätetty kokonaan Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueen myllyjen näkymiset pois! Maastoprofiileista ilmenee, että Kuusivaara-Mömmövaaran voimalat näkyisivät Suomulle esteettä, edes tarkoitushakuisesti laitetut metsäblokit eivät näkymistä mitenkään vähennä!** Huomautamme, että voimaloiden juurelta ja hankealueelta lakien päältä kasvillisuus tultaisiin raivaamaan pois. **Kuten kuvasta 185. näkyy, avoimia maaston kohtia on myös Suomutunturilla ja sen ympäristössä huomattavan paljon.**

Maastoprofiilikuvasta 191. huomautamme, että Iso Kaisanvaaran lakialue on täysin paljaaksi avohakattu keropää.

Missään ei esitetä havainnekuja Suomulta Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueelle päin, eikä myöskään perustella, miksi havainnekuja Suomulle näin relevantin hankealueen myllyistä ei ole esitetty.

Miksi havainnekuissa 193. ja 194. myllyt on nakeltu levälleen välittämättä vähääkään myllyjen laittamisesta edes sinne päin oleviin oikeisiin paikkoihinsa. Miksi Untamovaaran myllyt ovat pienempiä kuin Kangaslamminvaaran, vaikka Untamovaaran voimalat tulisivat lähemmäksi kuvanottopistettä.

E erityisen tarkoitushakuisesti ja harhaanjohtavasti todetaan yötä päivää vilkkuvista voimakkaista lentoestevaloista, että

Voimaloilla on hienoinen vaikutus yömaisemaan: voimalat tullaan varustamaan myös lentoestevaloin, joiden vaikutus on vastaava kuin linkkimastojen lentoestevaloilla.

Kohdassa 6.6 virkistykseen ja matkailuun kohdistuvat maisemavaikutukset väitetään täysin virheellisesti, että risteilyreitti kulkisi vaikutusvyöhykejaon kaukoalueella, vaikka tosiasiassa reitin etäisyys Lehtolan kieppeillä Kuusivaara-Mömmövaaran voimaloista olisi lähimmillään 3 – 4 km.

Kohdassa 6.7 Vaikutukset Natura- ja luonnonsuojelualueiden maisemakuvaan todetaan aivan absurdisti, että vaikutus Ottavaaran Natura-alueeseen olisi vähäinen. Tätä väitettä ei kuitenkaan mitenkään perustella, puhumattakaan siitä, että olisi vaivauduttu asiaa selvittämään esim. maastoprofiilein tai havainnekuvoin. Lentoestevalojen vaikutusta ja niiden vilkkumista ja vilkkeen kuvastumista esim. Haukijärven vedenpinnasta ei ole nyt mitenkään arvioitu.

LUONTOVAIKUTUSTEN ARVIONNIT OVAT EDELLEEN RIITTÄMÄTTÖMIÄ EIKÄ ARVIOINTEJA OLE TEHTY KUUSIVAARA-MÖMMÖVAARAN HANKKEEN OSALTA SENKÄÄN VERTAA KUIN MUIDEN HANKEALUEIDEN SUHTEEN

Törmäysmäärien keskiarvojen perusteella voidaan arvioida, että mielivaltaisella paikalla Suomessa törmäysmäärän suuruusluokka on yksi lintu per vuosi per voimala. Tätä keskiarvoa ei voi käyttää alueilla tai olosuhteissa, joissa törmäysriski on selvästi kohonnut, kuten asianlaita olisi ko. Kemijärven hankkeiden tapauksissa.

Ensimmäisen yva-selostuksen yrityksen reputtaessaan Lapin Ely-keskus kiinnitti huomiota luontoinventointien puutteellisuuksiin. Nyt kyseistä asiaa on yritetty ”paikata” tekemällä maastokäynti marraskuussa 2011 Untamovaaran ja Kangaslamminvaaran hankealueille ja Ottavaaran Natura-alueelle sekä kääväkasselvitys lokakuun lopulla Untamovaaran lakialueelle sellaiseen kohtaan, joka on täysin epärelevantti myllyjen sijoittamisen kannalta VE3:n suhteen. Tätä ei voida mitenkään pitää riittävänä ”paikkauksena”, etenkin kun Kuusivaaran-Mömmövaaran hankealueelle ei edes ehditty käymään. Kääväkkäiden osalta pitäisi selvittää koko Kuusivaara ja Mömmövaara, koska Kangaslamminvaarakin on selvitetty. Missään ei kuitenkaan kerrota, millä perusteella Kuusivaara-Mömmövaara voitaisiin tässä asiassa sivuuttaa. Marraskuussa luonto Kemijärvellä on kaikkein hiljaisimmillaan, inventointipäivinä keliolosuhteet olivat huonot eikä valoisaa aikaa ollut käytännössä katsoen yhtään, mikä todetaan Pekka Halosen tekemässä kyseisessä luontoselvityksessä.

Miksi Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueen METE-kohteet on yhä sivuutettu kokonaan? Sitä paitsi virheellisesti annetaan ymmärtää, että Kuusivaara-Mömmövaaran alueella ei olisi laho- ja maapuita, mutta maastokäyntiemme perusteella väite ei pidä paikkaansa.

Miten kurut, joita sanotaan olevan vaaranlakialueilla niiden rinteissä, on otettu huomioon metsälakikohteina? Ei mitenkään.

Lapin Ely-keskus totesi lausunnossaan 04.11.2011 muun muassa, että pesimälinnuston osalta linnustokartoituksen arviointi on kovin niukkaa ja hankkeen vaikutusten arviointi pesimälinnustoon puutteellista.

Lintudirektiivin liitteen I lajeihin kohdistuvien vaikutusten arviointia Ely-keskus piti myös puutteellisena em. lausunnossaan.

Ely-keskus totesi myös, että

Tuulipuistojen vaikutusten arviointi muuttolintuihin eli muuton ohjausväyliin ja muutonaikaisiin levähdys- ja ruokailualueisiin on jäänyt maastossa selvittämättä ja muutoinkin hyvin vähäiseksi. Myös tuulivoimapuisto -hanketyyppi ja siihen liittyvien voimajohtojen vaikutus eri muuttolintulajeihin on jäänyt muiden hankkeiden kuvausten varaan. Hankealueen kautta mahdollisesti lentäviä roottoritörmäyksille herkkiä suurikokoisia lajeja ja niiden muuttomääriä ei ole selvitetty eikä arvioitu.

Muuton ohjausväyliä ei ole selvitetty riittävällä tavalla, erityisesti suurten petolintujen ja tuulivoimalle herkkien suurikokoisten lajien osalta.

Hankkeiden vaikutuksia mm. uhanalaisiin päiväpetolintuihin Ely-keskus piti riittämättöminä.

Linnustoa koskevassa vaikutusten arvioinnissa ei ole eritelty lintujen lajikohtaista altistumista (päiväpetolintujen soidinlennot, ruokailulennot, poikasten lentoharjoittelu) eikä arvioitu vaikutuksia riittävän luotettaviin ja pitkäaikaisiin selvityksiin perustuen mm. uhanalaisen linnun satelliittiseurantaan (2-3 vuotta).

Tälläkään ”kierroksella” lintuasioita ei ole selvitetty sen paremmin, tai ainakaan meille tavallisille kansalaisille ei selvityksistä ole annettu mitään tietoa yva-selostuksen täydennyksessä.

Uhanalaisen linnun seurannasta sanotaan ainoastaan ympäröyvästi, että seuranta voi olla tarpeen ja annetaan yhtä ympäröyvästi ymmärtää, että seurantaa saatettaisiin toteuttaa joskus hamassa tulevaisuudessa.

Miten on selvitetty voimaloiden ja niiden rakentamisen vaikutuksia Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueen tuntumassa elävän uhanalaiseen päiväpetolintuun, muun muassa lentoreittien suhteen? Havaintojemme mukaan hankealueen tuntumassa elävän uhanalaisen päiväpetolinnun saalistuslennot voivat ulottua jopa 10 km:n päähän sen reviiriltä, esimerkiksi poronraadoilta olemme löytäneet kotkien jälkiä ja höyheniä monen kilometrin päästä pesästä ja reviiriltä. Onko kotkien pesien ja reviirien sijainnit ylipäättäänkään selvitetty luotettavasti ja ovatko selvitykset ajan tasalla?

Miten me voimme sanoa mitään uutta lintuihin kohdistuvien vaikutusten arvioinneista, kun mitään uutta asiaan liittyvää tietoa ei ole yva-selostuksen täydennyksessä nyt tuotu esiin. Ainoastaan viitataan Kemijärven Luonto ry:n lausuntoon, jota meille ei pyynnöstämme huolimatta ole annettu ja jonka mukaan hankkeista ei linnuille koituisi yhtään mitään haittoja tai vaikutuksia missään hankealueilla tai niiden läheisyydessä, ei myöskään Askanaavan dialogialueella tai Ottavaaran Natura-alueella. Mitään perusteluja siitä, mihin nämä mitättömät tai olemattomat vaikutukset pohjautuisivat, ei myöskään ole annettu.

Em. Lapin Ely-keskuksen lausunnon mukaan Ottavaaran Natura-alueelle kohdistuvat vaikutukset oli ensimmäisellä ”kierroksella” arvioitu puutteellisesti. Miten Ottavaaran Natura-alueelle kohdistuvien vaikutusten arviointi on nyt parantunut? Ei mitenkään. Riittävänä parannuksena ei voida pitää sitä, että käävääkkäitä on käyty etsimässä marraskuun kaamoksessa keskellä täyttä talvea.

Mustarinnantunturin Natura-alueen osalta väitetään virheellisesti, että

Mustarinnantunturi sijaitsee noin 10–30 kilometriä Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueesta etelään. **Kemijärven tuulivoimapuistohankkeiden tuulivoimalat eivät näy Mustarinnantunturin alueelle.**

Mustarinnantunturin Natura-alue ei ole kuin 8 km:n päässä Kuusivaara-Mömmövaaran voimaloista, ja on täysi vale väittää, että Mustarinnantunturin Natura-alueelle voimalat eivät näkyisi.

Maa-ainesten oton vaikutuksia luontoon ei ole nyt arvioitu riittävästi. On ilmeistä, että maa-ainesten oton vaikutukset tulisivat olemaan enemmän kuin mittavat.

Kiintoisaa on, että yva-selostuksen täydennyksessä myös ohitetaan Lapin Ely-keskuksen vaatimat pohjavesien virtaussuuntien ja pohjaveden pinnantasojen selvitykset toteamalla yks’kantaan, että

alueen pohjaveden virtaussuuntaa tai pohjaveden pinnankorkeutta ei ole selvitetty eikä OIVA – tietokannassa tai Kemijärven kaupungin vesihuoltolaitoksella ei näitä tietoja.

Ko. yva-selostuksen täydennyksen alussa sanotaan, että esitetään hankkeen vaikutukset pohja- ja pintavesiin, mutta asianomaisessa kohdassa sanotaan vain, että ko. asiat selvitetään myöhemmin.

Kohdassa 4.2 Maiseman yleiskuvaus annetaan tarkoitushakuisesti ymmärtää, että hankealueet eivät olisi pohjavedenmuodostumisaluetta. Pitäisikö uskoa siihen, että esimerkiksi Askankankaan pohjavesialue ja muut vastaavat pohjavesialueet suuressa viisaudessaan ymmärtäisivät kiertää ja karttaa hankealueita?? Monessakin kohtaan, mm. sivulla 103 sanotaan virheellisesti ja tarkoitushakuisesti, että hankealueilla ei ole luokiteltuja pohjavesialueita. Askankankaalla sijaitseva pohjavesialue on kuitenkin luokiteltu ensimmäisen luokan pohjavesialueeksi.

MELUMALLINNUKSET OVAT EDELLEEN EPÄLUOTETTAVIA EIKÄ MELUSELVITYKSISSÄ OLE HUOMIOITU LAPIN-ELY-KESKUKSEN VAATIMIA ASIOITA

Vaikka Ely-keskus edellytti lausunnossaan 04.11.2011, että heijastavat pinnat, vesistöalueet yms. tulee melumallinnuksissa ottaa huomioon, sivulla 201 sanotaan, että

Mallinnuksessa ei ole erikseen huomioitu heijastavia pintoja, kuten järviä ja maanteitä.

Ensimmäisellä ”kierroksella” melumallinnukset oli tehty 106,4 + 1 dB:n lähtötason mukaan. Vertaamalla mallinnuksia todetaan, että melualuekartat VE1:n ja VE2:n osalta ovat samat vaikka tällä ”kierroksella” lähtötasoksi onkin annettu 107 dB ja mallinnukset on tehty myös VE3:n suhteen. Näin ollen maaston muotoja korkeussuhteineen, melulähteen korkeutta suhteessa maanpinnan keskikorkeudella sijaitsevaan havaitsijaan, äänen kantautumista veden pintoja pitkin tai heijastavien pintojen vaikutusta eikä taustamelua ei ole otettu laskelmissa nytkään huomioon, vaikka Lapin Ely-keskus em. seikkojen huomioimista edellytti reputtaessaan yva-selostuksen ensimmäisen yritelmän. Ei myöskään muita relevantteja seikkoja, joista huomautimme aikaisemmassa muistutuksessamme, ole otettu huomioon. Näin ollen melumallinnusten luotettavuus ja uskottavuus on edelleen nolla.

YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET OVAT PUUTTEELLISIA: VE0:AA EI OLE HUOMIOITU LAINKAAN, VE3:STA ”MARKKINOIDAAN” TARKOITUSHAKUISESTI JA KUUSIVAARA-MÖMMÖVAARAN HANKKEEN VAIKUTUKSIA VÄHÄTELLÄÄN VAIKENEMALLA KO. VOIMALOIDEN MERKITTÄVIMMISTÄ VAIKUTUKSISTA KOKONAAN

Kyseisen yva-selostuksen täydennyksen raporttiosan viimeisillä sivuilla olevassa taulukossa ei ole ollenkaan VE0:aa edes mainittu, puhumattakaan, että vaikutuksia olisi arvioitu Kemijärven kehittymisen osalta VE0:n suhteen! VE3:n oletettuja hyviä puolia korostetaan tarkoitushakuisesti suhteessa VE1:een ja VE2:een, mutta esimerkiksi vaikutusten merkittävyyden eroja em. vaihtoehdoissa mm. virkistyskäytön suhteen ei ole huomioitu kunnolla eikä esim. virkistyskäytön osalta ole rehellisesti otettu huomioon luontoelämysten mielekkyyttä eri vaihtoehdoissa. Erot myllyjen lukumäärissä pari tai muutama myllyä sinne tänne ovat vaikutusten merkittävyyden kannalta yhtä tyhjän kanssa verrattuna VE0:aan.

Asumiseen ja viihtyvyyteen kohdistuvien vaikutusten arvioinneissa vain lähiasukkaat on huomioitu, vaikka esimerkiksi Räisälään kohdistuisi dominoivasti sekä Untamovaaran että

Kuusivaara-Mömmövaaran voimaloiden vaikutukset, ja Kuusivaara-Mömmövaaran voimalat vaikuttaisivat asuinympäristön viihtyvyyteen huomattavasti myös Luusuan puolella Kemijärven länsiosissa.

Virkistyskäytön osalta puhutaan vain Untamovaaran hankkeen vaikutuksista, vaikka esimerkiksi metsästyksen osalta Kangaslamminvaara ja Kuusivaara-Mömmövaaran hankkeiden vaikutukset olisivat suuria. Kuusivaara-Mömmövaaran hankkeen vaikutukset olisivat merkittäviä myös muun virkistyskäytön kannalta, koska alue ympäristöineen on etenkin Ailangaselän pohjoispäästä ja itäpuolelta avautuvien maisemien takia suosittua retkeily- ja ulkoilualueetta, ja Ottavaaran Natura-alue järvineen on ihan vieressä. Jo aikaisemmin olemme huomauttaneet, että on harhaanjohtavaa vedota alueiden parempaan saavutettavuuteen parempien teiden vuoksi, sillä teiden käyttöoikeudet eivät mihinkään muuttuisi nykyisestään.

Mihin perustuu tässä yhteydessä väite, että suurin osa ei asukkaista ei kokisi voimaloita maisemassa häiritsevinä? Kyselytutkimuksessa vastanneisiin lähiasukkaisiin vai muihin vastaajiin? Entä ne asukkaat, jotka eivät päässeet mukaan vastaamaan kyselytutkimukseen? Kyselytutkimuksen mukaanhan nimenomaan lähiasukkaiksi määritellyt vastaajat pitivät voimaloiden maisemavaikutuksia erittäin negatiivisina.

Mitään negatiivisia vaikutuksia esim. matkailuelinkeinon osalta ei koko em. taulukossa ole edes mainittu! Vaikutuksista Kemijärven imagoon annetaan ko. yhteenvetotaulukossa aivan harhainen käsitys.

Kiinteistöverotulojen osalta olemme jo edellä osoittaneet, että kiinteistöverolaskelmat ko. yvasselostuksen täydennyksessä ovat täysin virheellisiä. Silti nämä väärät arviot kiinteistöverojen koitumisesta Kemijärvelle on nyt vedetty mukaan yhteenvetotaulukkoon.

Kiinteistöjen arvojen alenemisesta tuodaan kummallisesti esiin kiinteistöjen arvojen aleneminen vain lähialueilla, vaikka etenkin Kemijärvellä sijaitsevien vapaa-ajan asuntojen arvojen kannalta vaikutus olisi huomattava kaikkialla, koska vapaa-ajan ja loma-asutus Kemijärvellä nimenomaan perustuu poikkeuksellisen hienoon ympäristöön (järvi-, joki- ja vaaramaisema, luontoarvot, kulttuuriympäristö ja näiden tarjoamat mahdollisuudet vapaa-ajan asujille) myös laajemmalla kuin vain parin hassun kilometrin säteellä vapaa-ajan asunnosta.

Maisemavaikutusten osalta vaikutukset ”kuivalle maalle” on sivuutettu ja tässäkin kohden Kuusivaaran-Mömmövaaran hankkeen voimaloiden vaikutukset on ”unohdettu” erityisen silmiin pistävän tarkoitushakuisesti aivan kuin koko Kuusivaaran-Mömmövaaran hanketta ei olisi olemassakaan!!

Valtakunnallisesti merkittävistä maisema-alueista ja kulttuuriympäristöistä Juujärveä ei mainita ollenkaan, vaikka esim. lentoestevalojen vilkkumisen vaikutukset Juujärvelle olisivat kaikkea muuta kuin vähäiset.

Maakunnallisesti ja seudullisesti tärkeiden maiseman ja kulttuuriperinnön vaalimisen kohteiden kannalta Kemijärven länsiosat Kuusivaara-Mömmövaaran hankkeen ”Luusuan puolella” on ”unohdettu” täysin (esim. julkaisussa Vesistöjä ja vaaramaisemia mainitut kohteet).

Tässäkin taulukossa kohdassa Asuinalueet ja loma-asumisen maisema

Kuusivaara-Mömmövaaran voimaloiden vaikutuksia suurempiin asuinalueisiin (paitsi Rytilahteen) ja muihin kuin Ailanganjärven ja pienempien järvien maisemakuvaan vähätellään.

Yleisesti todetaan voimaloiden vaikutukset Joutsijärvelle, ja Soppela-Isokylä-Halosenranta-Kelloniemi-alueelle mutta Suomua, Lehtolaa, Räisälää ym. ei ole tässäkään otettu huomioon Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueen voimaloiden osalta. Samoin Kemijärven läntinen puoli Juujärvi-Luusua-Ulkuniemi ym. on taaskin kokonaan ”unohdettu”, vaikka esimerkiksi Luusuan Ulkuniemessä on majoitus- ja matkailuyrityksiä Matkatupa Camping ja Emily’s Bed and Breakfast, jonne Kuusivaara-Mömmövaaran voimalat näkyisivät hyvin dominoivasti.

Taulukossa 6. Maisemaan ja kulttuuriperintöön kohdistuvien vaikutusten yhteenvedossa etenkin Kuusivaara-Mömmövaaran voimaloiden vaikutuksia on ”unohdeltu” ja painettu villaisella. Miksi VE0:aa ei ole otettu huomioon ollenkaan? Juuri siksi. On erityisen ilmeistä, että yhteenvedo on tehty tarkoitushakuisesti VE3:n ”markkinointia” silmällä pitäen. Vaikutuksia vesialueisiin korostetaan, ”kuivalle maalle” kohdistuvat vaikutukset on häivytetty ja ”unohdettu”. Vaikutukset valtakunnallisesti arvokkaalle Juujärvelle on sivuutettu kokonaan, ja Puikkolaa ei VE3:n osalta mainita ollenkaan. Muutkin valtakunnallisesti arvokkaat kohteet on sivuutettu. Muinaisjäännösten osalta on riittämätöntä todeta ympäröivästä, että ”kohteet tulee huomioida suunnittelussa ja rakentamisessa”.

Kuusivaara-Mömmövaaran voimaloiden vaikutuksia suurempiin asuinalueisiin paitsi Rytilahteen ja muihin kuin Ailanganjärven ja pienempien järvien maisemakuvaan vähätellään. Yleisesti todetaan voimaloiden vaikutukset Kemijärven itäiselle puolelle Suomua, Lehtolaa ym. lukuun ottamatta. Kemijärven läntinen puoli Juujärvi-Luusua-Ulkuniemi ym. puolella on kokonaan unohdettu.

Virkistykseen ja matkailun maisemista ”kuiva maa” on unohdettu, ja risteily- ja vesiretkelyreittien osalta väitetään virheellisesti, että vaikutukset reittien maisemakuvaan olisivat vain paikoin voimakkaat, vaikka tosiasiassa voimalat dominoisivat maisemia kaikiällä Kemijärvellä (järvenä) ja myös ”kuivalla maalla”.

Mielipide N

MUISTUTUS KOSKIEN OXFORD INTERCON FINLAND OY:N KEMIJÄRVEN TUULIPUISTOHANKKEITA KOSKEVAA YVA-SELOSTUKSEN TÄYDENNYSTÄ

Sen lisäksi, mitä sanoimme aiemmassa muistutuksessamme koskien Oxford Intercon Finland oy:n Kemijärven tuulipuistohankkeiden ympäristövaikutusten arviointiselostusta, esitän Oxford Intercon Finland oy:n Kemijärven tuulipuistohankkeita koskevasta yva-selostuksen täydennyksestä seuraavan muistutuksen.

VAROVAISUUSPERIAATE ON UNOHDETTU

Yva-selostuksen täydennyksen arvioinneissa, selvityksissä ja mallinuksissa ei ole otettu vähäisimmässäkään määrin huomioon varovaisuusperiaatetta.

"Mikäli tietoa selvityksistä ja arvioinneista huolimatta ei ole riittävästi eli niin paljon, että voitaisiin olla varmoja siitä, mitä vaikutuksia syntyy, niin tällöin on sovellettava varovaisuusperiaatetta (engl. precautionary principle).

Varovaisuusperiaate on ajatusmalli, jonka avulla pyritään ennakoimaan tilanteita, joita luonnehtivat epävarmuus ja tiedon puute.

Varovaisuusperiaate on vakiintunut osaksi ympäristöpolitiikkaa. Se sisältyy mm. sopimukseen Euroopan unionista ja biodiversiteettisopimukseen." (<http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=10038&lan=fi>)

Yleisimpiä luontovaikutusten arvioinnin puutteita on, että varovaisuusperiaatetta ei sovelleta. Jos merkittävien vaikutusten ilmenemisestä ei olla varmoja, vaikutukset tulkitaan usein todellista pienemmiksi, eikä riittäviin toimenpiteisiin ryhdytä.

Jos vaikutukset ovat merkittäviä, varovaisuusperiaatteen mukaisesti epäluotettaviin ja epätodennäköisiin vaikutuksiin tulee suhtautua vakavasti. Jos vaikutukset ovat kohtalaisia, mutta niiden toteutumisen todennäköisyys on suuri, on ne otettava huomioon. Ne saattavat olla esimerkiksi yhteisvaikutusten kannalta olennaisia. (Tarja Söderman, Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi - kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa;

<http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=10038&lan=fi>)

Vaikutukset ja mallinnukset tulisi varovaisuusperiaatteen mukaisesti esittää myös pahimman vaihtoehdon mukaan (worst case scenario). Nyt tehdyissä selvityksissä ja mallinuksissa on päinvastoin vedetty 'kotiin päin' ja keksimällä keksitty keinoja lieventää tuloksia aiheutuvista vaikutuksista.

Selvitysten ja mallinnusten tulosten tietoinen lieventäminen ei ole hankkeen vaikutusten lieventämistä.

VAADITTUJA LISÄSELVITYKSIÄ EI OLE EDELLEENKÄÄN TEHTY

Aikaisemmassa yva-selostuksessa olleita selvitysten puutteita ei ole korjattu ko. yva-selostuksen täydennyksessä.

-vaihtoehtojen muodostaminen ei ollut onnistunut parhaalla mahdollisella tavalla
-uhanalaisen linnun osalta Untamovaaran ja Kangaslamminvaaran
hankealueiden toteuttamiskelpoisuuden edellytykset eivät täyty
(Luonnonsuojelulaki 38 §, 49 § ja 47 §).

Nyt esitetyssä yva-selostuksen täydennyksessä esitetyt vaihtoehdot VE1 ja VE2 eivät ole toteuttamiskelpoisia, joten ainoat todelliset vaihtoehdot ovat VE0 ja VE3.

-havainnekuvaa Joutsijärven kylästä Untamovaaraan ei ollut esitetty
Joutsijärven kylästä Untamovaaraan esitetyissä havainnekuissa etualalle on sommiteltu rakennuksia, rakennelmia, liikennemerkkejä tai muita näköesteitä.

-maisemavaikutusten arvioinnista puuttui näkemäanalyysi, jolloin havaittaisiin selkeästi paikat, mihin voimalat voivat ylipäänsä näkyä
Nyt esitetyissä näkemäanalyyseissa metsän peittovaikutuksen verukkeella näkyvyysalueita on leikattu pois.

-voimajohtojen, tielinjausten ja sähköasemien sijoittumisesta lähi- ja kaukomaisemassa ei oltu esitetty havainnekuvia.
Havainnekuvia ei myöskään esitetä täydennetyssä YVA-selostuksessa.

-havainnollistamisessa ei oltu esitetty tilannetta vuorokauden eri aikoina. Voimaloiden merkitsemistä valoilla ja tästä aiheutuvaa yömaiseman muuttumista ei oltu arvioitu.
Ei myöskään täydennetyssä YVA-selostuksessa.

-lentoestevalojen vaikutuksia ei oltu arvioitu tai havainnollistettu.
Hankevastaavan mukaan "lentoestevalojen vaikutuksia ei arvioitu eikä havainnollistettu, koska vaikutuksen ei arvioitu olevan merkittävää.
Kemijärven tuulivoimaloiden napakorkeus tulee olemaan 120 metriä, joten ne tullaan merkitsemään vilkkuvalla punaisella valolla."

Koska tuulivoimalat kohoaisivat noin 480-500 metrin korkeuteen merenpinnasta, täytyisi ne varustaa B–tyypin suurtehoisilla estevaloilla, joiden kirkkaus olisi 100 000 cd päivällä / 2 000 cd yöllä, vilkkuva valkoinen valo.

-vanhojen metsien selvittämisen puutteet (luontotyytit) eivät anna riittäviä perusteita arvioida hankkeen vaikutuksia ja niiden merkittävyyttä.
-selvityksiä ei oltu tehty luontotyyppien uhanalaisuuden selvittämiseksi.
Hankevastaava on aikaisempien luontoselvitysten lisäksi selvittänyt ainoastaan kohteiden uhanalaista kääväkäs- ja jäkälälajistoa - 2 päivää lokakuussa ja 2 päivää marraskuussa lumipeitteen jo tultua.
Sitäpaitsi kääväkäs- tai jäkälälajistot eivät ole luontotyyppiä.

-metsälain 10 §:n mukaisien METE –kohteiden tietoja olisi tullut tarkentaa
Kuusi-Mömmövaaran hankealueiden METE-kohteita ei ole selvitetty lainkaan.
Kuusi-Mömmövaaran METE-kohteiden tiedoista hankevastaava sanoo, että ne ovat yksityisten maanomistajien luvan takana. Kai hankevastaava pystyy hankkimaan luvat

siinä missä vuokrasopimuksetkin? Vai onko METE-kohteiden tiedoissa jotakin hankkeen kannalta kiusallista?

-uhanalaisen vaarantuneen lintulajin kertaalleen tehdyllä suppealla lentotarkkailulla ei voida poissulkea pesivään linnustoon kohdistuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Linnustoa koskevassa vaikutusten arvioinnissa ei oltu eritelty lintujen lajikohtaista altistumista eikä arvioitu vaikutuksia riittävän luotettaviin ja pitkäaikaisiin selvityksiin perustuen

Hankevastaavan mukaan "seurantaohjelmaan on kirjattu uhanalaisen linnun pitkäaikainen pesintäseuranta, jolla kartoitetaan mm. lintujen lentoreittejä ja poikasten lentoharjoittelualueita. Seurantaohjelma on esitetty luvussa 19."

Tämä pidempiaikainen seurantaohjelma kuuluu kokonaisuudessaan:

"Hankealueet eivät sijoitu uhanalaisen linnun reviirille, mutta lähelle sitä. Linnun pidempiaikainen pesintäseuranta keväällä voi olla tarpeen, jotta saadaan tietoa sen lentoalueista sekä poikasten lentoharjoittelualueista.

Mahdollisuuksien mukaan seurantaa voidaan toteuttaa yhteistyössä Kemijärvelle tai naapurikuntiin rakennettavien tuulivoima-alueiden ja niiden toiminnan harjoittajien kanssa."

-tuulipuistojen vaikutusten arviointi muuttolintuihin eli muuton ohjausväyliin ja muutonaikaisiin levähdys- ja ruokailualueisiin oli jäänyt maastossa selvittämättä ja muutoinkin vähäiseksi.

Ei ole selvitetty täydennyksessäkään. Ainoa selvitys on Kemijärven luonto ry:n salaiseksi julistettu lausunto. Lausunto olisi täytynyt soveltuvien osien sisällyttää yvaselostuksen täydennykseen.

-Askankankaalla sijaitsee pohjavedenottamo. Alueen tarkkoja pohjaveden virtaussuuntia ja pohjaveden pinnantasoa ei oltu selvitetty. Nämä olisi tullut selvittää.

Ei ole selvitetty. Hankevastaava ei edes aio selvittää.

-tulevaisuuden luontomatkailusuunnitelmiin (laivaristeilyt, kalastus- ja metsästysmatkailu, kulttuurimaisemamatkailu) tuulipuistohankkeilla voi olla merkittäviäkin vaikutuksia, joita ei oltu kuitenkaan selvitetty arviointiselostuksessa.

Kaikkia nykyisiäkään laiva-, pyöräily- tai ulkoilureittejä y.m. ei ole yva-selostuksen täydennyksessä tunnistettu. Kuinka siis voitaisiin edellyttää hankevastaavan kykenevän arvioimaan tulevaisuuden luontomatkailusuunnitelmia.

-maisemavaikutusten tunnistaminen ja esittäminen kolmen hankealueen kokonaisuudessa (ei kuvia) ja eri alueiden havainnekuvin on osaksi puutteellista.

Yva-selostuksen täydennyksessä sanotaan, että: "maisemavaikutusten osalta tehtiin uusi kokonaan uusi tarkastelu asiantuntijatyönä, jossa aiemmassa selostuksessa olleita puutteita korjattiin ja täydennettiin."

Kyseessä on kuitenkin vanhojen puutteellisten ja virheellisten havainnekuvien uudelleenlämmitys höystettynä muutamalla hieman tuoreemmalla kuvalla.

Havainnekuvat puuttuvat edelleen esim. Räisälästä, Halosenrannalta, Kelloniemestä, Kemijärven keskustaajamasta, Pitkävaaran - Pöyliövaaran virkistysalueelta ynnä muualta, ynnä muualta...

-uhanalaisen rauhoitetun linnun pesäreviiriä ei oltu riittävällä tavalla huomioitu hankkeen vaikutuksia selvitetäessä ja arvioitaessa.

Ailangantunturilla sijaitsevaa uhanalaisen päiväpetolinnun pesäreviiriä (n. 2 km Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueelta) ei ole huomioitu. Mahdollisia muita pesäreviirejä tai varapesiä löytyisi hankealueita hosumatta ja huolellisemmin tutkimalla enemmänkin.

-esitettyjä lieventämiskeinoja ei voida pitää todelliseen maisemamuutokseen ja luontoarvojen säilyttämiseen nähden asianmukaisina, vaan ovat hyvin keinotekoisia ja marginaalisia lieventämiskeinoja.

Luomalla toteuttamiskelvottomien vaihtoehtojen tilalle uusi vaihtoehto ei ole maisemamuutoksen tai luonto- ja muihin arvoihin kohdistuvien vaikutusten lieventämiskeino.

-aikataulu on ollut koko YVA –menettelyn ajan hyvin kireä, joka näkyy hankealueita koskevien selvitysten tekemiseen puutteellisuuksina. Vuoden 2011 keväällä ja kesällä olisi tullut vielä täydentää mm. luontoselvityksiä maastossa. Jäkälä- ja kääväkasselvityksiin ryhdyttiin talvella 2011 vasta pakon edessä, edellisen yva-selostuksen tultua hylätyksi.

Useilla eri tekijöillä, joihin hankevastaavalla ei omien sanojensa mukaan ole ollut mahdollista vaikuttaa, tarkoitettanee kiirettä ehtiä ensimmäisten joukossa nauttimaan korotetun syöttötariffin eduista.

-raportointi on rakenteeltaan sekavaa, josta on vaikea löytää nimenomaan tätä hanketta koskevaa asianmukaisesti selvitettyä tietoa.

Raportointi on edelleen rakenteeltaan sekavaa. Samaa asiaa toistetaan useassa eri selvityksessä useaan kertaan - usein eri tavalla.

-suoritetut ympäristövaikutusten arvioinnit käsittelevät muiden tuulipuistohankkeiden vaikutuksia tarpeettoman laajasti ja arviointien tulokset (vaihtoehtojen vertailu ja johtopäätökset) on tehty monin paikoin hankkeesta vastaavan tavoitteiden pohjalta. Lakisääteisen YVA –menettelyn tarkoitus on kuitenkin saada hankealueelta objektiivista tietoa hankkeiden vaikutuksista asuinympäristöön ja luontoon sekä hankkeiden teknisistä toteuttamisedellytyksistä mm. sähkönsiirrosta.

Edelleen yva-selostuksen täydennyksessä korostetaan nimenomaan Ailangantunturin tuulivoimalahankkeiden haittavaikutusten merkittävyyttä varsinkin eteläisellä Kemijärvellä ja sen ympäristössä.

Arviointien ja mallinnusten tuloksia ja johtopäätöksiä on edelleen 'vedätetty kotiin päin', varovaisuusperiaate on unohdettu eikä objektiiviseen suhtautumiseen olla yva-selostuksen täydennyksessä kyetty.

KAIKKI HANKEALUEET TARVITSISIVAT YMPÄRISTÖLUVAN

Hankevastaava myöntää, että: " Hankkeen osalta ympäristölupa voi tulla kysymykseen Kangaslamminvaaran tuulivoimaloiden sijoittuessa 1,4 km etäisyydelle asuinrakennuksista."

Kummunjärven kämppä (vuokraus- ja majoituskäytössä oleva korkeatasoinen edustustila) sijoittuu n. 400 metrin etäisyydelle lähimmistä Kangaslamminvaaran hankealueen voimaloista. Kämpää ei ole merkitty mihinkään karttaan. Ainoa kohta, missä Kämpän olemassa olo on hankeavastavalta lipsahtanut, on luvussa 9.5.3 Paikallisesti arvokkaat maisema-alueet ja merkittävät kulttuuriympäristöt.

Kangaslamminvaaran osalta hanke siis tarvitsisi ympäristöluvan.

Yva-selostuksen täydennyksessä hankevastaava väittää, ettei hankealueilla ole luokiteltuja pohjavesialueita ja, että tuulivoimaloiden perustamistyöt ja niiden vaikutus pohjaveden pinnan tasoon on ainoa pohjaveteen mahdollisesti vaikuttava asia.

Kuitenkin Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueella sijaitsee Askankankaan I luokan pohjavesialue ja levennettävä tie kulkisi sen suojavyöhykkeen yli. Rakennusaikaiset liikennemäärät kyseisellä tiellä olisivat noin 4500 edestakaista kuljetusta (poisluettuna puuston poiskuljetus, työkoneet, sähköaseman rakentamisessa tarvittavat kuljetukset y.m.).

Kuusivaara-Mömmövaaran osalta hanke siis tarvitsisi ympäristöluvan.

Untamovaaran hankealueella levennettävä tie ja rakennettava 20 kV ilmajohto kulkisi metsälain 10. § mukaisten METE-alueiden läpi. Lisäksi 500 metrin etäisyydellä lähimmistä voimaloista sijaitsee pohjavesialue (12320170 Iso Kaisanvaara II Vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue).

Untamovaaran osalta hanke siis tarvitsisi ympäristöluvan.

TUULIVOIMALAHANKKEET OVAT RISTIRIIDASSA MAAKUNTAKAAVAN SEKÄ VALTAKUNNALLISTEN YNNÄ MUIDEN ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEIDEN KANSSA

Yva-selostuksen täydennyksessä sanotaan, että "maakuntakaavassa alueet on merkitty maa- ja metsätalousalueiksi. Merkintä osoittaa, että alueet ovat pääasiassa maa- ja metsätaloustalouteen, mutta näitä merkittävästi haittamaatta ja luonnetta muuttamatta, voidaan käyttää myös muihin tarkoituksiin, kuten poronhoitoon, luontaiselinkeinoihin, asumiseen ja jokamiehen oikeuksien rajoissa ulkoiluun."

Alueiden muuttaminen teolliseen energiantuotantoon muuttaisi merkittävästi niiden luonnetta. Energiantuotanto ei myöskään ole poronhoitoa, luontaiselinkeinoja, asumista tai jokamiehen oikeuksien rajoissa tapahtuvaa ulkoilua.

Untamovaaran ja Kuusivaara-Mömmövaaran hankealueita sivuaa valtakunnallisesti merkittävä Itä-Lapin matkailualue (mv 8401). Tällä alueella kehitetään kokonaisuuden matkailullista vetovoimaisuutta: luonto ja kulttuurikohteet, reitit, liikenneyhteydet sekä markkinointi. Erityisesti kehitetään matkailukeskusten ja reitin varrella toimivien maaseudun yritysten yhteistyötä.

Tuulivoimaloiden rakentaminen aivan edellä mainitun matkailualueen rajalle olisi ristiriidassa maakuntakaavan kanssa.

Tuulivoimalahankkeet vaarantaisivat maakuntakaavassa esitetyt valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja seudullisesti arvokkaiden maisema-alueet ja merkittävät kulttuuriympäristöt.

Kangaslamminvaaran ja Untamovaaran hankealueet katkaisevat ns. Barentsin käytävän (bk 8450), jolla tarkoitetaan Murmanskin, Suomen Lapin ja Skandinavian niemimaan pohjoisosien välisten liikenneyhteyksien ja niiden jatkoyhteyksien muodostamaa kokonaisuutta. Liikenneväylä on osa laajempaa ylimaakunnallista kehittämisvyöhykettä, Barentsin euroarktista aluetta.

Barentsin käytävällä (bk8450) on kehittämisperiaate: lentokäytävien, matala ja korkea, avaaminen Sallan raja-aseman yli. Maankäytön suunnitellulla ei saa vaikeuttaa liikenteen sujuvuutta.

Yva-selostuksessa sanotaan tavoitteina olevan:

-alueidenkäytön suunnittelussa ja alueiden käytössä pyritään minimoimaan vaikutukset ilmastonmuutokseen

Hankevastaava sanoo tämän toteutuvan, mikäli hankkeella voidaan korvata hiilivoiman käyttöä. Mitkä hiilivoimalat siis suljetaan kyseisen tuulivoimahankkeen takia?

-alueidenkäytön suunnittelussa ja alueiden käytössä poronhoitoalueilla turvataan poronhoidon alueidenkäytön edellytykset

Yhteydenpitoihin ja neuvotteluihin paliskuntain yhdistyksen ja Hirvasniemen paliskunnan kanssa ryhdyttiin pakon edessä vasta sitten, kun niiden puute oli yksi aiemman yva-selostuksen hylkäämiseen johtanut tekijä.

-alueidenkäytön suunnittelussa ja alueiden käytössä huomioidaan luonnon kannalta arvokkaat ja herkäät elolliset ja elottomat alueet

Hankevastaava sanoo, että tuulivoimalat ja muut hankkeeseen liittyvät rakenteet on pyritty sijoittamaan siten, että niistä aiheutuisi mahdollisimman vähän haittaa arvokkaille ja herkille luontokohteille.

Tuulivoimalahankkeiden sijoittaminen vanhojen metsien alueelle ja läheisyyteen, runsaita luonnontilaisia lähteitä sijaitseville vaaroille, METE-alueille, pohjavesialueille ja Natura- sekä muiden luonnonsuojelualueiden välittömään läheisyyteen ja uhanalaisten päiväpetolintujen reviirien tuntumaan ei ole sitä, mitä hankevastaava yrittää uskotella.

Yva-selostuksessa sanotaan, että alueidenkäytön suunnittelussa ja alueiden käytössä pyritään edistämään mm. maisema-alueiden ekologisesti kestävää hyödyntämistä virkistyskäytössä.

Tämä on hankevastaavan mielestä huomioitu sanomalla, että hankealueille rakennettavat tiet ohjaavat liikkumista alueella.

Pienryhmäkeskusteluissa vuonna 2011 kuitenkin sanottiin suoraan, että tienkäyttöoikeus olisi edelleenkin vain maanomistajilla ja tuulivoimayhtiöllä.

-alueidenkäytön suunnittelussa ja alueiden käytössä pyritään varmistamaan merkittävien kulttuuri- ja luonnonympäristöjen säilyminen

Yva-selostuksessa sanotaan, että hankkeen suunnittelussa on huomioitu hankealueiden läheisyydessä olleet merkittävät kulttuuri- ja luonnonympäristöjen kohteet siten, että hankkeella olisi mahdollisimman vähän vaikutusta niihin.

Tämä pitää paikkansa. Kohteet on huomioitu siten, että niihin kohdistuvien vaikutusten selvitysten ja mallinnusten tuloksia on lievennetty. Metsän peittovaikutuksia on liioiteltu, lentoestevalojen vaikutuksia on vähätelty, havainnekuvia kaikista merkittävistä kohteista ei ole tehty jne.

Ennemminkin merkittävät kulttuuri-, maisema- ja luonnonympäristöt on huomioitu siten, että niillä olisi mahdollisimman vähän vaikutusta hankkeeseen.

-alueidenkäytön suunnittelussa ja alueiden käytössä pyritään minimoimaan melusta, tärinästä tai muusta vastaavasta haitasta (vilkkuminen) aiheutuvia haittoja

Yva-selostuksessa väitetään, että tuulivoimalat on sijoitettu hankealueilla siten, ettei niistä aiheudu melu- tai vilkkumishaittaa hankealueiden lähimmille kiinteistöille.

Kuitenkin lähimmät kiinteistöt sijaitsevat n. 400 metrin etäisyydellä voimaloista. Lisäksi lentoestevalojen vaikutukset ulottuisivat usean kymmenen kilometrin etäisyydelle eikä näitä vaikutuksia ole riittävästi huomioitu.

-alueidenkäytön suunnittelussa ja alueiden käytössä pyritään edistämään luonnon virkistyskäyttöä sekä luonto- ja kulttuurimatkailua parantamalla moninaiskäytön edellytyksiä

Tämä katsotaan huomioiduksi toteamalla, että hankkeiden toteutuminen ei estä alueiden luonto- ja virkistyskäyttöä ja että alueilla on mahdollista metsästää, marjastaa ja sienestää.

Tuulivoimalahanke kuitenkin vaarantaisi koko Kemijärven seudun matkailulliset ja virkistyskäytön arvot.

-alueidenkäytön suunnittelussa ja alueiden käytössä pyritään tukemaan olemassa olevaa elinkeinotoimintaa ja mahdollistamaan toimintapohjan monipuolistaminen

Tuulivoimalahankkeet tuhoaisivat Kemijärven matkailuelinkeinon ja siten välillisesti myös muut elinkeinot.

-alueidenkäytön suunnittelussa pyritään huomioimaan asutus ja alueen elinkeinot sekä alueen tarve saada uusia pysyviä asukkaita.

Tuulivoimaloiden ja muiden toimintojen sijoittamisella väitetään minimoitavan vaikutukset ihmisiin ja alueen elinkeinoihin.

Tosiasiallisesti vaikutukset ihmisiin ja alueen elinkeinoihin minimoitaisiin vain toteuttamalla vaihtoehto VE0.

VAIKUTUKSET KEMIJÄRVEN AINUTLAATUISEEN MAISEMAAN JA KULTTUURIPERINTÖÖN OLISIVAT TUHOISAT

Maisemavaikutusten ja niiden merkittävyyden arvioinnin perustavaa laatua olevana puutteena on se, että ei ole ymmärretty, että Kemijärvellä ihmiset haluavat katsella vaarojen lakien päältä avautuvia maisemia tai maisemia jotka avautuvat vaaroille. Tällöin ihmiset hakeutuvat paikkoihin, joista metsä ei luonnollisestikaan peitä näkyvyyttä.

Tuulivoimaloiden rakentaminen Kemijärveä ympäröivien vaarojen päälle vaikuttaisi erittäin haitallisesti ainutlaatuiseen maisemaan ja kulttuuriympäristöön. Tuulivoimalat olisivat hallitsevia maisemassa yli kymmenen kilometrin päässä. Lentoestevaloja ei ole vaivauduttu havainnollistamaan Lapin ELY-keskuksen vaatimuksesta huolimatta. Lentoestevaloilla väitetään ainoastaan olevan: "hienoinen vaikutus yömaisemaan: voimalat tullaan varustamaan myös lentoestevaloin, joiden vaikutus on vastaava kuin linkkimastojen lentoestevaloilla"

Valkoiset, vilkkuvat suuritehoiset lentoestevalot tulisivat näkymään vaarojen päälle rakennetuilta tuulivoimaloilta jopa 50 kilometrin etäisyydelle. Tuulivoimaloita olisi huomattavasti tiheämmässä kuin linkkimastoja.

Maisemavaikutusten arvioinneissa varovaisuusperiaatetta ei ole huomioitu. Mallinnukset ja selvitykset olisi tullut tehdä vähintään myös pahimman mahdollisen tilanteen mukaan (worst case scenario). Tätä edellyttää sekä Euroopan yhteisön, että Suomen ympäristölainsäädäntö. Näkymäalueanalyysistä on poistettu kaikki metsäalueet – pintapuolisenkin karttatarkastelun perusteella myös alueet, joilla minkäänlaista puustoa ei ole (avohakkuualueet, ranta-alueet, piha-alueet, tiealueet ym.). Eri näkymäalueanalyysissä on käytetty samaa väriä kuvaamaan eri lukumäärää voimaloita. Tämä aiheuttaa sekaannusta ja saa suuremman voimalamäärän vaikutukset näyttämään pienemmiltä kuin yksittäisen hankealueen.

Näkymäalueanalyysistä olisi täytynyt varovaisuusperiaatteen mukaisesti tehdä ainakin yksi esitys, jossa metsien "peittovaikutusta" ei olisi huomioitu ja leikattu pois.

Yva-selostuksessa myönnetään, että: "Yhtenä epävarmuustekijänä metsätietojen osalta on se, ettei Corine Land Cover -aineisto ei kaikilta osiltaan ole täysin ajantasaista. Lisäksi on huomioitava, että näkymäalueissa voi tapahtua muutoksia metsänhoitotoimenpiteiden johdosta: uusi hakkuuaukko strategisessa paikassa voi avata näkymiä tuulivoimala-alueille."

Siksipä varovaisuusperiaatteen mukaisesti metsän peittovaikutus olisi tullut jättää huomioimatta (worst case scenario).

Lisäksi MML:n ilmakehän aineistosta olisi myös saanut ajantasaista tietoa hakkuualueista ja harvapuustoisista alueista (Kemijärven osalta ilmakehät ovat vuodelta 2011) esimerkiksi Paikkatietoikkuna -portaalin kautta (<http://www.paikkatietoikkuna.fi>).

Oxford Intercon Finland Oy:n ajamat tuulivoimahankkeet yhdessä Ailangantunturin hankkeen kanssa tuhoaisivat Itä-Lapin maakuntakaavan liitteessä esitetyt Kemijärven merkittävät maisemakohteet ja kaukomaiseman kannalta tärkeät lakialueet.

Lisäksi tuulivoimahankkeet vaikuttaisivat merkittävästi Kemijärven herkkiin ympäristöihin.

Herkät ympäristöt: kansallispuistot, erämaa-alueet (mukaan lukien rakentamattomat talouskäytön ulkopuoleiset teiden ja em. kohteiden väliset alueet), matkailukeskusten ja pääteiden läheiset maisemallisesti ja kulttuurihistorialliset arvokkaat kohteet (esim. rakentamattomat tunturit, vesistöt, maisema-alueet).

Lähde: Tuulivoimatuotantoon parhaiten soveltuvat Lapin tunturit ja vaarat Lapin liitto, 2005.

Kaikki havainnekuvat ovat panoraamakuvia tai niistä tehtyjä suurennoksia:

"Jos taas käytetään panoraama- tai laajakulmaobjektiivia, kuvan perspektiivi vääristyy niin, että taustalla olevat esineet vaikuttavat pienemmiltä kuin luonnossa ja etualan osuus korostuu. Monissa kuvasovitteissa taka-alalle sijoittuva tuulivoimala vaikuttaakin kuvassa pienemmältä kuin se olisi todellisuudessa havaintopaikalta katsottuna."

(<http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=49864&lan=fi>)

Tuulivoimaloiden väitetään myöskin hukkuvan pikselikohinaan, joka olisi kuitenkin voitu välttää nostamalla kuvien resoluutiota.

Maisema-alueisiin, kulttuuriympäristöihin ja asutuksiin liittyvät havainnekuvat on pääsääntöisesti otettu tarkoitushakuisen 'tarkoituksenmukaisista' paikoista, kuten rakennusten, rakennelmien, liikennemerkkien, puuston maaston ja kasvillisuuden takaa. Havainnekuva Joutsijärven kyläkaupalta olisi lähes yhtä hyvin voitu ottaa kaupan vessan seinästä ja sanoa, että rakennukset estävät näkyvyyden voimaloille.

Kaikista valtakunnallisesti tai seudullisesti merkittävistä maisema- tai kulttuuriperintökohteista ei ole esitetty ainoatakaan havainnekuvaa, vaikka näille

kohdistuisi sekä kaikkien Oxford Intercon Finland oy:n että Ailangantunturin hankealueiden tuulivoimaloiden vaikutuksia.

Tuulivoimalahankkeiden rakentamisen vaikutuksia on verrattu Salpalinjan rakentamiseen ja Suomen puolustusotiin irvokkaalla tavalla. Joutsijärvellä sijaitsevaa, maastoon tarkoituksensa mukaisestikin maastoutettua paikallista valtakunnallisen puolustuslinjan osaa ei voida verrata tuulivoimahankkeen kokoluokkaan.

Esitettyjen maastoprofiilien alku- ja loppukohdat on myös sopivasti valittu siten, että alkukohta jää metsän reunan taakse, välille jää sopivasti jokin korkea maastonkohta ja loppukohta sijoittuu hankealueen takimmaiseen voimalaan.

Entä kuinka tuulivoimahankkeiden rakentaminen turvaisi seuraavat kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat -kokonaisuuden aihepiirit:

- valtakunnallisesti merkittävien maisema- ja kulttuuriperintöalueiden ja kohteiden suojelu
- ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät, yhtenäiset luonnonalueet
- ylikunnallisesti merkittävät virkistyskäytön reitistöt ja verkostot
- matkailukeskusten ja -alueiden verkottuminen, toimivat palvelukokonaisuudet
- ranta-alueiden säilyminen, loma-asumisen viihtyisyys, kyläverkoston tukeminen, nykyisen infrastruktuurin hyväksikäyttö
- kiviainesvarojen käyttö, turvetuotanto
- hyvien ja yhtenäisten peltoalueiden ja metsätalousalueiden säilyttäminen.
- Lappia koskevat erityiset luonto- ja kulttuuriympäristön aluekokonaisuudet, poronhoidon kehittämisedellytysten turvaaminen poronhoitoalueella ja Itä-Lapin tunturi- ja vaaraseutu

Vastaus kuuluu: ei mitenkään. Päinvastoin edellämainitut seikat vaarantuisivat.

Tuulivoimalahankkeen yhteisvaikutuksista Ailangantunturin hankkeen kanssa yva-selostuksessa mainitaan, että: " Ailangantunturin tuulipuiston toteuttaminen voimistaa maisemaan kohdistuvia vaikutuksia Kemijärven vesistö- ja ranta-alueilla sekä eteläisillä vaikutusalueilla. Hankkeen toteuttamisen myötä tuulivoimaloita alkaa näkyä laajalti koko eteläisen Kemijärven vesistöalueella."

Edellämainitusta saa sen käsityksen, että Oxford Intercon Finland oy:n tuulivoimalahankkeiden toteuttamisen myötä tuulivoimaloita ei alkaisi näkyä laajalti koko eteläisen Kemijärven vesistöalueella. Virheellisetkin näkymäanalyysit kertovat aivan toista.

TUULIVOIMALOIDEN MELU- JA VÄLKKYMISHAITAT OLISIVAT SUUREMMAT KUIN SELVITYKSISSÄ ANNETAAN YMMÄRTÄÄ

Yva-selostuksessa sanotaan, että "käytetty laskentamenetelmä on paras käytettävissä oleva keino arvioida tuulivoimalan melun leviämistä ympäristöön."

Parempi käytettävissä oleva keino olisi ollut ottaa huomioon maaston muodot ja heijastavat pinnat sekä esittää liikenteestä johtuva y.m. melu karttaesityksenä.

Nyt käytetyssä laskentamenetelmässä mallinnus on tehty tasamaalle eikä maaston muotoja tai heijastavia pintoja (vesistöt, avomaat, tiet y.m.) ole huomioitu. Näin ollen melulähteen korkeus on ainoastaan 120 metriä havaintopisteestä. Tämä puolestaan johtaa siihen, että maanpinnan vaimentava tekijä on liian suuri todelliseen tilanteeseen verrattuna.

Mikäli melulähteen korkeuteen olisi lisätty korkeusero maaston keskikorkeuden ja tornin juuren välillä, olisi melulähteen korkeus ollut enemmän todellisuutta vastaava ja melualueiden rajat - valitettavasti - huomattavasti laajempia.

Yva-selostuksen täydennyksessä esitetyissä varjostusmallinnuksissa ei ole otettu huomioon varovaisuusperiaatetta. Olisi täytynyt esittää myös n.s. worst case scenario, jossa olisi esitetty pahin mahdollinen tilanne auringon paistetuntien suhteen.

Varjostusmallinnuksista ei myöskään käy ilmi, onko maaston muodot otettu huomioon. Ilmeisesti ei.

Jos varjon muodostamat voimat olisi mallinnettu oikealle korkeudelleen, noin 100 - 150 metriä maaston keskikorkeuden yläpuolelle, olisivat varjostusalueet olleet merkittävästi laajempia - ja totuudenmukaisempia. Tällöin myös useita asuin- ja lomakiinteistöjä jäisi varjostuksen vaikutusalueille.

Kuitenkin yva-selostuksessa väitetään, että Kemijärven tuulipuistojen varjostusmallinnusten mukaan, jotka arvioivat varjostusvaikutuksen ulottumisen 2 000 metrin etäisyydelle jokaisesta yksittäisestä tuulivoimalasta, varjostusvaikutus ei ulotu lähimpien asuinkiinteistöjen kohdalle.

Mitä kiinteistöjä siis ovat seuraavat asuinkiinteistöt, joille varjostusvaikutukset mallinnusten mukaan ulottuisivat:

- Kummunjärven kämpä (majoitustila)
- Keski Mikonjärvi (lomarakennus)
- Iso Kankaanlampi (lomarakennus)
- Huhta (asuinrakennus)
- Mäntyvaara (asuin- ja lomarakennuksia)
- Mäntyselkä (asuin- ja lomarakennuksia)
- Iso Haukijärvi (lomarakennus)

Varjostusmallinnuksista on kaiken lisäksi jätetty tiet ja muut liikenneväylät merkitsemättä. Minkäänlaista arviota välkkymisen tai vilkkumisen (lentoestevalot) vaikutuksista liikenneturvallisuuteen ei ole esitetty.

TUULIVOIMALAT VAARANTAVAT LIIKENNETURVALLISUUDEN JA HÄIRITSEVÄT TIETOLIIKENNETTÄ

"Tuulivoimala ei myöskään saa häiritä tienkäyttäjän näkymää tai keskittymistä liikenteen seurantaan." (Liikennevirasto 2011).

Suuritehoiset valkoiset vilkkuvat lentoestevalot, pyörivät roottorit ja niiden aiheuttama välkkyminen tulisivat häiritsemään tienkäyttäjän keskittymistä liikenteen seurantaan laajalla alueella tuulivoimaloiden ympäristössä.

Lisäksi tuulivoimaloiden rakentamisaikaisen liikenteen määrän kasvu (esim. yli 33 000 edestakaista betoni- ja maa-ainesajoneuvokuljetusta) lisää merkittävästi liikenneonnettomuuksien riskiä.

Kuinka monta poroa lasketaan näillä kuljetusmäärillä jäävän autojen alle.

Kaiken lisäksi voimalahankkeiden osalta eri vaihtoehdolle lasketut liikennemäärät on laskettu alakanttiin väärin.

Edestakaisten kuljetusten osalta hankealueen voimaloiden rakentamiseen tarvittavat määrät on laskettu vain yhden voimalan osalta, jolloin eroa syntyy parhaimmillaan yli 1200 kuljetuksen verran.

Tällaiset lasku-, ajatus- ynnä muut virheet, joita on esiintynyt kautta koko linjan, nakertavat jo ennestään hataraa luottamusta yva-selostuksen laatijoihin.

Missään ei esitetä edestakaisten betoni- ja maa-aineskuljetusten (yli 33000 kpl), työkoneiden ja muiden ajoneuvojen sekä sähköasemien rakentamiseen tarvittavien ajoneuvomäärien yhteenlaskettua kokonaisarviota.

Yva-selostuksessa sanotaan, että: "Lisäksi selvitetään sijaitseeko suunniteltujen kuljetusreittien varrella mahdollisesti häiriintyviä / herkkiä kohteita, kuten päiväkoteja, kouluja tai vanhustentaloja."

Kyseistä asiaa ei yva-selostuksessa ole kuitenkaan selvitetty.

Kangaslamminvaaran ja Untamovaaran hankealueita sivuaa ns. Barentsin käytävä (bk 8450), jolla tarkoitetaan Murmanskin, Suomen Lapin ja Skandinavian niemimaan pohjoisosien välisten liikenneyhteyksien ja niiden jatkoyhteyksien muodostamaa kokonaisuutta. Liikenneväylä on osa laajempaa ylimaakunnallista kehittämisvyöhykettä, Barentsin euroarktista aluetta.

Alueen kehittämisperiaate: Lentokäytävien, matala ja korkea, avaaminen Sallan raja-aseman yli.

Maankäytön suunnittelulla ei saa vaikeuttaa käytävän liikenteen sujuvuutta.

Kangaslamminvaaran ja Untamovaaran tuulivoimala-alueet sijoittuisivat kokonaisuudessaan purjelentoalueen G51 alueelle - ei osittain, kuten yva-selostuksessa sanotaan. Silti ilma-alusten törmäysriskiä vähätellään yva-selostuksessa. Kyseisten alueiden tuulivoimaloiden roottorit täytyisi todennäköisesti merkitä levein punaisin raidoin niiden näkyvyyden varmistamiseksi.

TUULIVOIMALAHANKKEEN VAIKUTUKSET PÄÄSTÖIHIN JA ILMANLAATUUN PERUSTUVAT VIRHEELLISIIN LASKELMIIN JA OLETTAMUKSIIN

Luvun 17.2 taulukossa 51 esitetyt päästöt perustunevat luvussa 16.3.1 esitettyihin laskelmiin, jotka ovat virheellisiä. Laskelmissa ei ole myöskään huomioitu raivatuilta voimala-alueilta kaadettujen puiden poiskuljetuksia eikä rakentamiseen liittyvää henkilöautoliikennettä. Lisäksi laskelmien ulkopuolelle on jätetty metsäautoteihin liittyvät rakentamistyöt ja niihin liittyvien työkoneiden päästöt sekä sähkönsiirtoon liittyvien rakenteiden rakentamisesta aiheutuvat päästöt.

Mitä virkaa tällaisilla selkeästi alakanttiin vedätetyillä laskelmilla siis on?

Mihin perustuvat tuulipuistojen arvioidut päästövähennemät?
Mitkä ovat yksilöidysti ne hiili- tai kaasuvoimalat, jotka nämä tuulivoimalat korvaisivat? Entä minkälaisia päästöjä koituu näiden tuulivoimaloiden vaatiman säätövoiman rakentamisesta.

Puusto kaadetaan ja maanrakennustyöt tuhoavat kasvillisuuden vaihtoehdosta riippuen 70,5 - 98,5 hehtaarin alueelta. Näiden toimenpiteiden vaikutusta ei kuitenkaan ole hankkeen hiilijalanjälkeen laskettu.

PUOLUSTUSVOIMIEN VAATIMAA TUTKAVAIKUTUSTEN SELVITYSTÄ EI OLE VIELÄKÄÄN TEHTY

Yva-selostuksessa todetaan, että: "Tutkatyökalun kehittämisen ohessa tehty alustavat selvitykset ovat lisänneet tietoa tutkavaikutuksista niin, että puolustusvoimat on pystynyt tutkimusprojektin aikana saadun tiedon perusteella arvioimaan ja vapauttamaan 47 rakentamishanketta tarkemmasta selvitystarpeesta. Kemijärven tuulipuistohankkeet eivät kuulu näihin vapautettuihin hankkeisiin."

Tutkaselvitys olisi tullut tehdä ensimmäisten selvitysten joukossa, jotta oltaisiin voitu arvioida, onko hanke lainkaan toteuttamiskelpoinen. Tutkaselvityksen tulos olisi soveltuvin osin tullut esittää viimeistään YVA-selostuksessa.

TUULIVOIMALOIDEN VAIKUTUKSET TURVALLISUUTEEN JA TERVEYTEEN OLISIVAT MERKITTÄVÄT

Yleisimmät tuulivoimaloihin liittyvät onnettomuudet ovat siipien rikkoutuminen, tulipalo, rakenteellinen vika, tuulivoimaloista pudonnut jää sekä ympäristövahinko

Tuulivoimaloiden tulipaloista aiheutuvat metsäpalot leviäisivät laajalle alueelle palavan materiaalin levitessä tuulen mukana. Myöskin konehuonepalojen sammutus olisi erittäin vaikeaa. Käytännössä palon täytyisi palaa loppuun, kunnes mitään palavaa materiaalia ei enää olisi jäljellä.

Tulipalot voivat syttyä esimerkiksi salamaniskun seurauksena tai sähkö-/moottorivian takia.

Tuulivoimaloiden roottoreista sinkoava jää saattaa pudota jopa 700 metrin etäisyydelle voimalasta - kohtalokkain seurauksin.

Roottorin säätökoneiston tai vaihteiston rikkoutuessa sen nopeus voi 'ryöstäytyä' hallinnasta, jolloin jossain vaiheessa jokin paikka yleensä murtuu - kohtalokkain seurauksin.

Roottorin lavan rikkoutuessa tai irrotessa roottori joutuu epätasapainoon ja keskipakovoimat repivät pahimmassa tapauksessa koko tuulivoimalan riekaleiksi - kohtalokkain seurauksin.

Tuulivoimaloiden välkkymisen ja lentoestevalojen vilkkumisen yhteisvaikutusta terveyteen ei ole huomioitu.

Useamman roottorin sattuessa samalle linjalle auringon kanssa kasvaa myös välkkymisen intensiteetti, jolloin välkkyminen on lisäksi epäsäännöllistä ja erittäin häiritsevää.

Melumallinnuksien sanotaan esittävän pahimman mahdollisen melunleviämisen mallin, vaikka mallinuksissa ei ole otettu huomioon esimerkiksi maaston muotoja tai heijastavia pintoja.

Minkälaista ääntä on yva-selostuksessa ihmiskorvan kuulemiskyvyn ylittävä infraääni. Infraääni on matalataajuista ääntä, joka alittaa kuulemiskynnyksen.

Nimenomaan matalataajuinen melu häiritsee keho- ja aivot toimintoja. Matalataajuinen melu häiritsee kehon keskeisiä säätelysystemejä kuten hengitys-sydämenlyönti-verenpaine järjestelmää, koska ainakin osa liikenteen matalataajuisista melua on taajuusalueella, jota esim. sydän itse tuottaa. Uusimpien tieteellisten musiikkiterapian tutkimusten mukaan (esim. Hildebrant) ihmisen sykliset, ajallisesti toisiinsa kytkeytyneet rytmiset säätelytoiminnot ovat elintärkeitä terveyden kannalta. Melu sekoittaa lukuisten tutkimusten mukaan nämä säätelyjärjestelmät (esim. sydänkohtausten riski, samoin kuin verenpainetaudin riski kasvavat erittäin merkittävästi melualueilla). Tällä hetkellä EU:ssa on meneillään merkittävä erittäin laaja EUCLOCK tutkimus, joka liittyy elintoimintojen sykliseen ja rytmiseen säätelyyn. Aiemmat tutkimukset antavat vahvoja viitteitä siihen, että melurajoja tulee jatkossa huomattavasti laskea.

Psykologiliiton ekopsykologian toimikunta toteaa vielä, että äänimaisema on arvokas luonnonvara. Sitä voi verrata veteen, joka myös on välttämätön inhimilliselle elämälle. Etelä- Afrikassa, jossa puhdas vesi ei ole enää itsestään selvyys on säädetty vedestä laissa; ” sitä ei voi omistaa, vain oikeuden tai valtuutuksen sen käyttöön (ympäristön ja ihmisten perustarpeiden täyttämiseksi)...jokaisella on oikeus saada käyttöönsä riittävä määrä vettä”. Samoin voisi todeta, että hyvä äänimaisema on uhanalainen luonnonvara teollistuneissa maissa, missä ihmisten toiminta laajenee ja vaatii käyttöönsä jatkuvasti uusia alueita. Toimikunta korostaa, että luonnon äänimaisemien tulisi säilyä yhteisöllisesti hallinnoitavana luonnonvarana. (http://www.sll.fi/yhdistykset/hyvinkaa/lausunnot/2007_kaukas2.html)

Haittojen lieventämiseksi yva-selostuksessa ehdotetaan liikkumiskieltoja alueilla.

TUULIVOIMALAT TUHOAISIVAT KEMIJÄRVEN MATKAILUELINKEINON

Yva-selostuksessa väitetään, että tuulivoimalat toisivat Kemijärvelle n.s. ekoturismia.

Mihin tämä mieletön väite perustuu? Yksikään turisti ei tulisi Kemijärvelle tuulivoimaloita katsomaan. Kemijärven vetovoima perustuu muihin elementteihin.

Esimerkiksi Matkailun edistämiskeskuksen tekemän tutkimuksen mukaan venäläisiä matkailijoita kiehtoo Lapissa:

- luonnon puhtaus ja kauneus: 52,7 %
 - liikunta- ja harrastusmahdollisuudet: 38,2 %
 - majoitustarjonta (mökki): 25,8 %
 - melontaretket, mönkijäsafarit ym.: 24,2 %
 - kalastusmahdollisuudet: 13,4 %
 - marjastus- ja sienestysmahdollisuudet: 7,5 %
- (Lapin Kansa 01.03.2012; s. A12)

Voimaloiden teknisen iän sanotaan olevan 20-25 vuotta – Kemijärven ainutlaatuisia maisemia, luontoarvoja ja kulttuuriympäristöjä sekä matkailu- ja palveluelinkeinoja ei tulisi tuhota näin lyhyellä toimintaiällä toimivan teollisen tuulivoimarakentamisen takia. Kaikki tämä tehtäisiin vain siksi, että saataisiin käärittyä valtiolta syöttötariffin tuoma taloudellinen hyöty.

Tällainen toiminta ei olisi kestävä kehitystä vaan lyhytnäköistä voitontavoittelua.

TUULIVOIMAHANKKEIDEN VAIHTOEHDOTTOMUUS

VE1 ja VE2 eivät ole toteuttamiskelpoisia eivätkä siten mitään todellisia vaihtoehtoja. Ainoat vaihtoehdot ovat näin ollen VE0 ja VE3. Viimeksi mainitun vaihtoehdon haitat olisivat niin merkittäviä ja laaja-alaisia, että toteuttamiskelpoisin vaihtoehto on VE0.

TUULIVOIMALOIDEN LUONTOON KOHDISTUVIA VAIKUTUKSIA VÄHÄTELLÄÄN

TUULIVOIMALOIDEN TURVALLISUUSRISKIT OLISIVAT SUURET